

10 / 2023

RAPPORT

2023

**Studiebarometeret for
fagskolestudenter 2023:
hovedtendenser**

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker årlig rundt 900 sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Tittel	Studiebarometeret for fagskolestudenter 2023: hovedtendenser
Forfatter(e)	Kristoffer Fretland Øygarden og Gustavo Guajardo
Dato	28.09.2023
Rapportnummer	10-2023
ISSN-nr	1892-1604

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Forord

NOKUT skal gjennom ulike virkemidler bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Studentundersøkelsene våre er en viktig del av vår strategiske satsing på å dokumentere tilstanden i sektoren.

Studiebarometeret for universitets- og høyskolestudenter har vært gjennomført hvert år siden 2013 og har etablert seg som en viktig nasjonal undersøkelse. I 2017 fikk NOKUT i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å gjennomføre en tilsvarende undersøkelse blant fagskolestudenter. Høsten 2017 gjennomførte NOKUT en pilotundersøkelse på et utvalg fagskoler. I april/mai 2018 ble undersøkelsen for første gang gjennomført på alle fagskolene i Norge. Undersøkelsen ble gjennomført for sjette gang i samme tidsperiode i 2023.

Med Studiebarometeret for fagskolestudenter dekker studentundersøkelsene våre alle tertiærutdanninger, det vil si utdanninger som bygger på videregående nivå. Undersøkelsen spør om studentenes oppfatninger om kvalitet i utdanningstilbud ved norske fagskoler. Formålet med undersøkelsene er å gi læresteder, studenter, studiesøkere, myndigheter og andre aktører informasjon om studiekvalitet. Resultater fra undersøkelsene publiseres på www.studiebarometeret.no.

I denne rapporten presenteres hovedresultatene fra Studiebarometeret for fagskoler 2023. I rapporten blir resultatene for alle spørsmålene vist, med unntak av noen få bakgrunnsspørsmål og fritekstsvar.

Innhold

Oppsummering av hovedfunn	5
1 Innledning	7
1.1 Om Studiebarometeret for fagskolestudenter 2023	7
1.2 Om rapporten.....	8
1.3 Om endringer og testing av nye spørsmål	8
1.4 Indeksene i Studiebarometeret	9
2 Hvem er fagskolestudentene?	13
2.1 Bakgrunnsinformasjon og representativitet	13
2.2 Betydelige forskjeller i studentenes bakgrunn mellom ulike utdanningskategorier	14
3 Spørsmålsbatteriene	14
3.1 Kapittelets oppbygging	14
3.2 Overordnet tilfredshet	15
3.3 Startkompetanse og studiestart	25
3.4 Undervisning	28
3.5 Studie- og læringsmiljø	31
3.6 Organisering av studiet	33
3.7 Eget engasjement.....	36
3.8 Arbeidslivsrelevans	38
3.9 Vurderingsformer	48
3.10 Bruk av og bidrag fra digitale verktøy i undervisningen	50
3.11 Praksis	53
3.12 Studentdemokratiet – deltagelse og hinder	58
3.13 Tidsbruk.....	62
3.14 Deltagelse i Studiebarometeret: informasjon om undersøkelsen og grunn til deltagelse	65

Oppsummering av hovedfunn

I april og mai 2023 gjennomførte NOKUT for sjettede gang en nasjonal undersøkelse om studiekvalitet som ble sendt ut til ca. 23 000 fagskolestudenter på rundt 800 utdanningstilbud¹ gitt av 56 fagskoler. Rundt 40 prosent, eller i overkant av 9 000 studenter, svarte på undersøkelsen.

Norske fagskolestudenter er fornøyde med utdanningen sin, og pandemiårene er lagt bak oss

Fagskolestudentene er også i år fornøyde med kvaliteten på utdanningstilbudene de går på. Etter en nedgang på overordnet tilfredshet i pandemiårene er studentenes vurdering nå i det store og hele tilbake på nivået før pandemien. Både overordnet og på fagområdene ser vi at tendensen er at tallene er stabile eller økende, sammenlignet med 2022.

Studentenes overordnede tilfredshet er mest påvirket av kvaliteten på undervisning og organiseringen av utdanningen

Nye analyser med maskinlæringsmetoder gjennomført i år gir et presist bilde av hvilke faktorer som i størst grad påvirker fagskolestudentenes tilfredshet med utdanningen. Resultatene av analysen indikerer at for at fagskolestudentene skal ha et positivt overordnet inntrykk av studiet er følgende særlig viktig: at studentene blir godt informert, både i forkant og underveis i studiet, at undervisningen er engasjerende og at den faglige veiledningen fra underviserne er god, at vurderingsformene som brukes, bidrar til at studentene utvikler seg faglig, at utdanningen er bygget opp på en slik måte at det er naturlig progresjon mellom emnene og, ikke minst, at studentene selv er motiverte for studieinnsats.

Arbeidslivet bidrag i utdanningene

Over en tredjedel av fagskolestudentene svarer at de aldri har opplevd at arbeidslivet bidrar inn i utdanningen. De vanligste formene for bidrag fra arbeidslivet studentene opplever, er organiserte bedriftsbesøk, bidrag direkte i undervisning eller veiledning og bidrag med arbeidslivsrelevant lærestoff og pensum.² Studentene som oppgir at de har opplevd en bredde av denne typen bidrag, er også mer enige i at arbeidslivet bidrar godt i utdanningen. Undervisning og/eller veiledning fra arbeidslivsrepresentanter er det som i størst grad påvirker hvorvidt studentene synes arbeidslivet bidrar godt.

¹ Utdanningstilbud er termen som brukes på akkrediterte fagskoleutdanninger. Dersom samme utdanning på en fagskole gis på ulike studiesteder eller i ulike undervisningsformer (f.eks. ved institusjonen eller på nett) eller tilbys med ulik progresjon (heltid eller deltid), regnes det i denne sammenhengen som ulike utdanningstilbud.

² Praksis er også blant arbeidslivsbidragene som kartlegges, men fremkommer ikke blant de vanligste bidragene. Dette henger mest sannsynlig sammen med tidspunktet for undersøkelsen, og spørsmålets formulering – vi spør kun om arbeidslivsbidrag studentene har opplevd *hittil* i studiet.

Bruk og bidrag digitale verktøy

Læringsplattformer er de digitale verktøyene studentene bruker klart mest i undervisningssammenheng, men fagrelevant bruk av programvare, samhandlingsverktøy mellom studenter og digital undervisning forekommer også forholdsvis ofte. De digitale verktøyene som brukes aller minst er studentaktiverende verktøy (mellom lærer og student) og simuleringsverktøy. Der verktøyene brukes, tyder imidlertid resultatene på at de også bidrar til god læring for studentene.

Det er forskjeller på hvilke og hvor mange fagskolestudenter som deltar i studentdemokratiske organer

Omtrent 10 prosent av fagskolestudentene deltar aktivt i studentdemokratiet gjennom verv, utvalg, som studenttillitsvalgte, og lignende. Andelen som deltar varierer ikke betydelig på tvers av utdanningskategoriene, men vi ser at nettstudentene deltar i mindre grad (4 %) enn studentene på både samlings- (8 %) og stedbaserte (13 %) utdanninger. De viktigste årsakene studentene oppgir for at de ikke deltar er jobb, forpliktelser i privatlivet og arbeidsmengden på studiet. Vi ser noen forskjeller: jobb er en viktigere årsak på helse og velferdsmengden på studiet. Vi ser noen forskjeller: jobb er en viktigere årsak på helse og velferdsmengden på studiet. Vi ser noen forskjeller: jobb er en viktigere årsak på helse og velferdsmengden på studiet. I tillegg er jobb i mindre grad et hinder for heltidsstudentene sammenlignet med samlings- og nettstudentene.

Hvorfor svarer studentene?

Ved siden av direkte henvendelse fra NOKUT er de viktigste kanalene studentene får informasjon om undersøkelsen henvendelser fra fagskolen, informasjon i læringsplattformer og muntlig informasjon fra faglærere. Det er tydelig at fagskolens arbeid med å profilere Studiebarometeret er et viktig bidrag for å oppnå og opprettholde god svarinnngang. De viktigste årsakene til at studentene svarer er at de ønsker å gi tilbakemelding om studiet, at de tror tilbakemeldingene kan forbedre studiet og at de ble oppfordret til å svare. Dette understøtter at fagskolens arbeid med å informere i svarperioden er viktig for å øke svarprosenten og viser også viktigheten av å synliggjøre overfor studentene hvordan resultatene fra Studiebarometeret brukes til å forbedre utdanningstilbudet.

1 Innledning

1.1 Om Studiebarometeret for fagskolestudenter 2023

I 2017 ga Kunnskapsdepartementet (KD) NOKUT i oppdrag å gjennomføre Studiebarometeret for fagskolestudenter. Oppdraget besto i å gjennomføre en pilotundersøkelse høsten 2017 med forventninger om en fullskalaundersøkelse i 2018. Fullskalaundersøkelsen ble bekreftet i tildelingsbrevet fra KD til NOKUT for 2018. Oppdraget bestod også i å legge ut informasjon fra undersøkelsen på utdanningstilbudsnivå i en nettportal.

Årets undersøkelse ble gjennomført i perioden april–mai. Spørreskjemaet ble sendt til alle fagskolestudenter som hadde studert mer enn ett semester og til enkelte fagskolestudenter som var i sitt første semester. Totalt inngikk omtrent 23 000 studenter fra 56 fagskoler og ca. 800 utdanningstilbud i populasjonen. Studenter fra samtlige fagskoler deltok i undersøkelsen. 9 158 studenter svarte på undersøkelsen, noe som tilsvarer 40 prosent av populasjonen. Detaljer i gjennomføringen av spørreundersøkelsen beskrives i en separat dokumentasjonsrapport som blir publisert senere i 2023.³ Resultatene for hvert utdanningstilbud⁴ publiseres på www.studiebarometeret.no/no/fagskole den 28. september 2023.

Spørreskjemaet bestod av ca. 110 spørsmål, som primært handlet om studentens oppfatning av studiekvaliteten på utdanningstilbudet sitt. Vi spurte blant annet om synspunkter på studie- og læringsmiljø, undervisning og veiledning og opplevd arbeidslivsrelevans. I tillegg dekket vi dimensjonen studentinvolvering ved at studentene fikk en del spørsmål om motivasjon, studieinnsats og deltagelse i studentdemokratiet. Spørreskjemaet bestod både av spørsmål og påstander. I denne rapporten blir termen *spørsmål* brukt om begge. Spørsmålene ble i all hovedsak besvart ved hjelp av en fem-delt skala (fra «ikke tilfreds» til «svært tilfreds», fra «ikke enig» til «helt enig» eller fra «i liten grad» til «i stor grad») og med en vet ikke-kategori. Unntakene er blant annet noen av spørsmålene om bidrag fra arbeidslivet, deltagelse i studentdemokratiet, der studentene blant annet blir bedt om å krysse av for påstander, bakgrunnsspørsmålene om studenten (kjønn, arbeids- og utdanningserfaring mm.) og spørsmålene om studieinnsats, der et timetall skrives inn.

Det samme skjemaet ble sendt til alle studenter uavhengig av type utdanningstilbud, med noen få unntak. Spørsmålene om nettundervisning under koronapandemien gikk kun til studenter på samlings- eller nettstudium eller på stedbaserte utdanninger som har fått nettundervisning som følge av koronapandemien. I tillegg var det noen mindre variasjoner i spørsmål om tilknytning til arbeidslivet. Spørsmålene om tilknytning til arbeidslivet inneholdt to ekstra spørsmål som kun gikk til kunstfagstudenter.

³ Fjorårets dokumentasjonsrapport kan leses her:

https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2023/fagskole/studiebarometeret-for-fagskolestudenter_2022_dokumentasjonsrapport_3-2023.pdf

⁴ Nettportalen viser bare svardata på utdanningstilbud som tilfredsstillers terskelverdiene våre for svarprosent og antall svarende, som er satt ut fra krav til robusthet og anonymitet. Hovedregelen er at minst 10 studenter skal ha svart for at vi viser svardata.

1.2 Om rapporten

I kapittel 2 blir bakgrunnsinformasjon om fagskolestudentene presentert. Noe av denne informasjonen har vi mottatt fra Database for statistikk om høyere utdanning (DBH) hos Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), mens annen informasjon er gitt av studentene selv i spørreskjemaet. I dette kapitlet blir det også sett nærmere på undersøkelsens representativitet. Årets spørreundersøkelse inneholder nye spørsmål som omhandler bidrag fra arbeidslivet i utdanningen, bruk av digitale verktøy og deres bidrag til læring, studentmedvirkning, samt hvordan studentene fikk informasjon om undersøkelsen og hvorfor de svarte. I tillegg er det gjort egne analyser som undersøker hvilke faktorer som påvirker overordnet tilfredshet, med robuste maskinlæringsmetoder som ikke er tatt i bruk i fagskoleundersøkelsen tidligere. Spørreskjemaet inneholder ett enkeltspørsmål om studentenes overordnede tilfredshet. Svarene på dette spørsmålet blir gjennomgått i første del av kapittel 3. Resten av spørsmålene i undersøkelsen er sortert i de ulike temaene som spørreskjemaet er delt inn i. Hvert tema inneholder ett eller to spørsmålsbatterier, det vil si sett av spørsmål som sammen forteller noe om temaet som helhet. Disse temaene gjennomgås hver for seg i egne delkapitler i kapittel 3. De nye spørsmålene gjennomgås enten i egne delkapitler eller sammen med spørsmålene de hører til tematisk (for eksempel går vi gjennom arbeidslivsbidrag i utdanningen i kapitlet om arbeidslivsrelevansspørsmålene).

Gjennomgangen i kapittel 3 er deskriptiv, og de ulike delkapitlene er bygget opp på mer eller mindre samme måte. Det vises gjennomsnittsverdier og svarfordeling på hvert spørsmål. For de fleste spørsmålene er det mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». Disse er tatt ut av både gjennomsnittene og svarandelene som vises. Andelen som svarer «vet ikke / ikke relevant» blir imidlertid kommentert for enkelte av spørsmålene. I tillegg brytes resultatene også ned i mer detalj på henholdsvis utdanningsform (nett-, sted- og samlingsbaserte utdanninger) og utdanningskategori. Les mer om hva som ligger til grunn for klassifiseringen utdanningskategori i kapittel 1.5. Ett unntak i år er en nærmere analyse av bidrag fra arbeidslivet i utdanningen. Denne gjennomgås i delkapittel 3.8.3.

Spørsmålene innenfor de fleste temaene slås sammen til en indeksverdi for temaet som helhet. I den sammenhengen er det gjort faktoranalyser som viser at indeksene som presenteres i denne rapporten er statistisk valide. Disse analysene blir publisert i en egen metoderapport på et senere tidspunkt.

1.3 Om endringer og testing av nye spørsmål

NOKUT har kontinuerlig søkelys på å forbedre spørsmålene i spørreskjemaet. Samtidig ønsker vi å beholde de fleste spørsmålene uendret fra år til år slik at det blir mulig å sammenligne resultatene over tid. Likevel gjøres det større eller mindre endringer i spørsmålsbatteriene der vi mener dette er hensiktsmessig for å forbedre kvaliteten på spørreskjemaet og dataene vi samler inn. Endringene er gjort på bakgrunn av egne vurderinger, innspill fra institusjonene og innspill fra referansegruppen for Studiebarometeret for fagskoler. Referansegruppen består av representanter fra fagskolene, Fagskolerådet, Organisasjon for Norske Fagskolestudenter (ONF), NIFU og Kunnskapsdepartementet.

Nye spørsmål og endringer i eksisterende spørsmål blir testet både kvalitativt og kvantitativt. Den kvalitative testingen består av fokusgruppeintervjuer med studenter fra ulike fagområder. Dette gir oss svar på hvordan ulike spørsmålsformuleringer blir forstått og tolket, og hva studentene legger vekt på når de svarer. Den kvantitative testingen gjennomføres som en spørreundersøkelse til en stor gruppe av studenter, der spørreskjemaet består av de nye spørsmålene vi ønsker å teste. Resultatene fra den kvantitative testingen brukes blant annet til statistiske analyser for å se på svarfordelingen og for å vurdere hvorvidt et spørsmålsbatteri egner seg til å lage en indeks. I den kvantitative testingen er det også fritekstfelt hvor respondentene kan svare på hvordan de forsto spørsmålet, noe som også gir oss nyttig informasjon. I sum er dette svært verdifullt når vi utvikler spørreskjemaet.

De fleste spørsmålene er uendret i 2023, men utviklingen av spørreskjemaet har likevel medført noen endringer. Flere nye batterier er lagt til i årets skjema. Disse inkluderer spørsmål om forekomst av ulike typer bidrag fra arbeidslivet i utdanningen, bruk av og bidrag fra digitale verktøy til med læring⁵ og studentenes deltagelse i studentdemokratiet ved fagskolen sin. I tillegg er det lagt til spørsmål om hvor studentene fikk informasjon om undersøkelsen, og hvorfor de valgte å svare på Studiebarometeret. For å redusere den totale lengden på spørreskjemaet er det også fjernet noen spørsmål i årets skjema, deriblant spørsmål om fysisk læringsmiljø og infrastruktur samt om forventninger fra lærere til studenter. Dette er spørsmål vi har fått signaler om at brukes lite av fagskolene. I tillegg er spørsmålsbatteriene om studentmedvirkning og bruk av digitale verktøy som har vært brukt tidligere fjernet, da de overlapper tematisk med de nye batteriene som er lagt til i år. Samtlige av disse spørsmålene vil potensielt tas inn igjen i fremtidige undersøkelser.

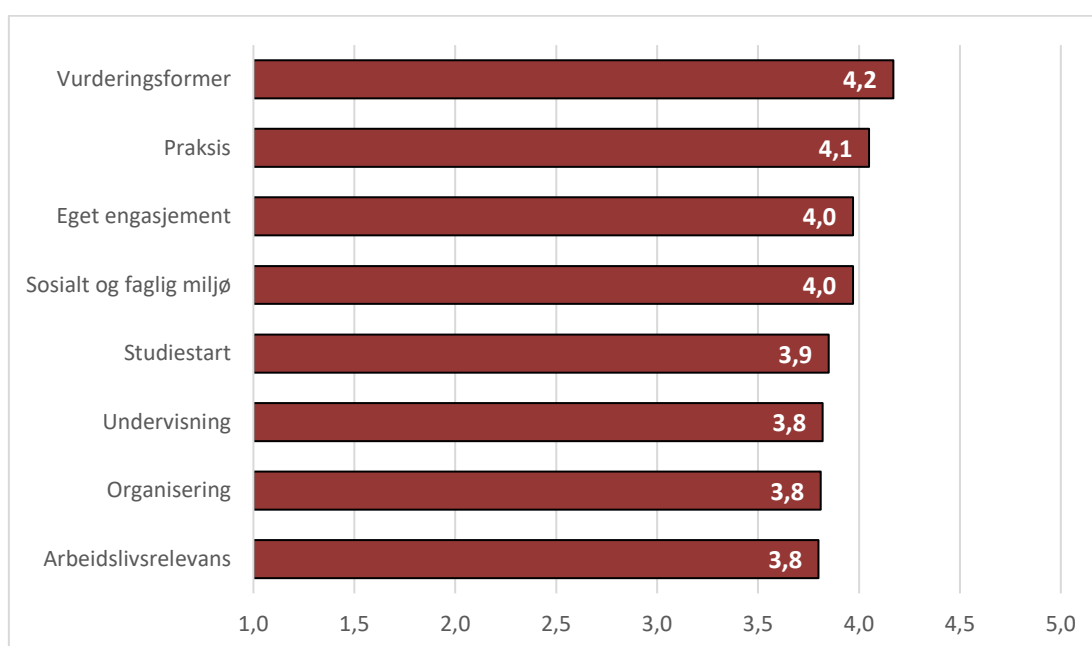
1.4 Indeksene i Studiebarometeret

Studiebarometerets spørreskjema består i hovedsak av tematisk grupperte spørsmål (spørsmålsbatterier) som dekker ulike sider av et tema. I de fleste tilfeller brukes disse spørsmålsbatteriene til å konstruere en indeks. Hensikten med dette er å få et bedre mål på studentenes oppfattelse av kvaliteten i studieprogrammene når det gjelder for eksempel undervisning, tilbakemelding og veiledning, tilknytning til arbeidslivet osv.

I hvert tilfelle gjør vi en evaluering av hvorvidt spørsmålene egner seg til å konstruere en indeks. Det første trinnet i denne evalueringen består av en kvalitativ vurdering av hvorvidt spørsmålene er relevante og dekkende for det overordnede temaet. Det andre trinnet består av kvantitative analyser. Her undersøker vi om spørsmålene henger godt nok sammen (korrelasjon), om spørsmålene har en høy nok indre konsistens (Cronbach's Alpha) og hvorvidt alle spørsmålene er relaterte til den samme underliggende dimensjonen (faktoranalyse). Resultatet av de kvantitative analysene gjengis i dokumentasjonsrapporten for Studiebarometeret for fagskoler, som publiseres senere i år.

⁵ Spørsmålene er utviklet av NIFU i forbindelse med prosjektet om pedagogisk bruk av digital teknologi i høyere utdanning og ble inkludert for første gang i Studiebarometeret for universitet og høyskoler i 2022. Resultatrapporten for prosjektet kan leses her: <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/2838067/NIFUrapport2022-1.pdf?sequence=6&isAllowed=y>

For å se de ulike indeksene i perspektiv kan vi se på gjennomsnittsverdiene for alle indeksene i spørreskjemaet. Skalaen på de fleste spørsmålene i Studiebarometeret går fra 1 til 5, der 5 er det mest positive svaralternativet. Denne svarkategorien er benevnt med «I stor grad», «Helt enig» eller «Svært tilfreds». Den midterste verdien er dermed 3,0 og kan sies å være en middels verdi. I realiteten ser vi at svært få respondenter i Studiebarometeret angir verdien 1 på spørsmålene (mest negativt), og det er bare et lite fåtall av spørsmålene i hele undersøkelsen som har gjennomsnittsverdier på under 3,0 i resultatene på nasjonalt nivå. De nasjonale snittverdiene på spørsmålene med Likert-skala i Studiebarometeret for fagskoler 2023 ligger i intervallet 3,8–4,2. Fire av indeksene har en skår over 4,0. Merk at flere av batteriene med tilhørende indekser ikke er inkludert i årets skjema (fysisk læringsmiljø, forventninger fra lærerne, medvirkning, bruk av digitale verktøy).

Figur 1.1: Gjennomsnittsverdier på indekser i Studiebarometeret for fagskoler 2022.

Indeksen for vurderingsformer har høyest gjennomsnittsverdi av indeksene i Studiebarometeret, mens undervisning, organisering og arbeidslivsrelevans har lavest gjennomsnittsverdi. Ingen av verdiene kan derimot sies å være lave. Samtidig kan ikke verdiene på de ulike indeksene sammenlignes direkte i alle tilfeller. Noen av indeksene bygger på spørsmål om tilfredshet, for eksempel hvor tilfredse studentene er når det gjelder tilbakemelding og veiledning, mens andre inneholder spørsmål om i hvilken grad visse ting forekommer. For eksempel inneholder indeksen arbeidslivsrelevans spørsmål om studentenes oppfatning av kontakt med arbeidslivet. Her er det altså ulike typer spørsmål, og det kan tenkes at dette påvirker hvordan studentene svarer, selv om alle spørsmålene har en skala fra 1 til 5. Dette ser vi nærmere på i gjennomgangen av enkeltspørsmålene i hvert batteri i kapittel 4.

1.4.1 Hvilke nivåer presenteres resultatene på?

Utgangspunktet for undersøkelsen er at resultatene skal presenteres på utdannings-tilbudsnivå, da det er dette nivået studentene blir spurt om å vurdere. Derfor presenteres resultatene på dette nivået i portalen Studiebarometeret.no. Utdanningstilbud er termen som brukes på akkrediterte fagskoleutdanninger. Dersom samme utdanning på en fagskole gis på ulike studiesteder eller i ulike undervisningsformer (f.eks. ved institusjonen eller på nett) eller tilbys med ulik progresjon (heltid eller deltid), regnes det som ulike utdanningstilbud.

Denne rapporten har et overordnet perspektiv hvor vi på et nasjonalt nivå forsøker å si noe om fagskolestudentenes meninger om utdanningene de går på. I tillegg til nasjonale tall bryter vi opp resultatene på ulike faglige undergrupper. I juni 2020 lanserte NOKUT et nytt felles klassifiseringssystem for fagskoleutdanninger (FKF). FKF er en ren faglig inndeling av fagskoleutdanning og erstattet den gamle «utdanningstype»-grupperingen NOKUT benyttet seg av tidligere. Formålet med det felles klassifiseringssystemet er å gjøre det enklere å sammenligne kunnskap om fagskolesektoren, uavhengig av hvor kunnskapen kommer fra. FKF ble utviklet i samarbeid mellom Diku, NIFU, NOKUT og NSD i dialog med SSB.

FKF har to nivåer: utdanningskategori og utdanningstype. Utdanningskategori deler inn utdanningene i seks overordnede kategorier. Utdanningstype er en mer finmasket inndeling. Det inngår mellom 3–7 utdanningstyper under hver utdanningskategori. Det er 33 utdanningstyper totalt. Merk at fire av utdanningskategoriene også inkluderer utdanningstypen «Annet», som samler utdanningstilbud innenfor kategorien som er små eller vanskelig å kategorisere. Mer detaljert informasjon om det felles klassifiseringssystemet finnes på <https://www.nokut.no/norsk-utdanning/fagskole/felles-klasseifiseringssystem-for-fagskoleutdanninger-fkf/>. Tabell 1.1 viser en oversikt over utdanningskategoriene sammen med data om størrelsen på utvalget, antall svarende og svarprosent. Tabell 1.2 viser tilsvarende data for utdanningstypene.

Tabell 1.1: Oversikt over utdanningskategori samt svarstatistikk per utdanningskategori.

Utdanningskategori (FKF)	Antall spurte	Antall svarende	Andel svarende
Annet⁶	537	203	38 %
Helse og velferd	5 529	2 318	42 %
Kreativ	2 279	972	43 %
Samferdsel	1 112	505	45 %
Teknisk	9 975	3 931	39 %
ØkAdm	3 451	1 229	36 %
Totalt	22 883	9 158	40 %

⁶ «Annet»-kategorien i det felles klassifiseringssystemet omfatter utdanningstyper som er ikke passer godt inn i de andre kategoriene. Dette inkluderer for eksempel religionsfag, grønne fag og skjønnhetspleie. Siden «Annet» er en samlekategori, kommenteres den generelt sett ikke inngående i gjennomgang av resultatene brutt ned på utdanningskategori i senere kapitler.

Tabell 1.2: Oversikt over utdanningstypene samt svarstatistikk per utdanningstype.

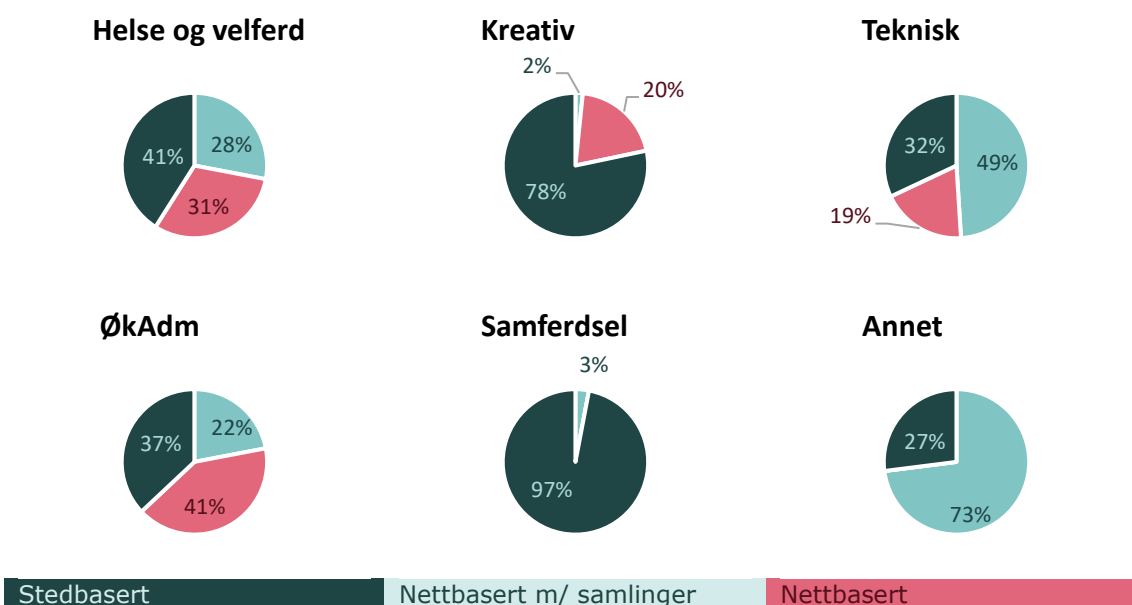
Utdanningstype (FKF)	Antall spurte	Antall svarende	Andel svarende
Annet	563	247	44 %
Bygg og anlegg	3 070	1 287	42 %
Data-IT	2 410	850	35 %
Design	693	273	39 %
Elektro/energi	2 538	1 051	41 %
Film og foto	391	186	48 %
Grønne fag	279	122	44 %
Helse	3 885	1 632	42 %
Industri/kjemi	1 330	531	40 %
Interiør	210	43	20 %
Jernbane	123	79	64 %
Kontor	916	293	32 %
Ledelse	1 149	483	42 %
Luftfart	247	79	32 %
Lønn og regnskap	691	219	32 %
Maritim-Dekk	423	204	48 %
Maritim-Maskin	319	143	45 %
Markedsføring	571	169	30 %
Mat og drikke	140	48	34 %
Modellering	346	147	42 %
Mote	149	56	38 %
Musikk, dans og drama	347	154	44 %
Oppvekst	1 319	539	41 %
Petroleum	247	41	17 %
Reiseliv	113	63	56 %
Religion	82	20	24 %
Skjønnhetspleie	36	13	36 %
Visuell kunst	296	186	63 %
Total	22 883	9159	40 %

1.4.2 Populasjon og utdanningsform

I kapittelet om resultatene for de enkelte batteriene ser vi først på de overordnede resultatene, deretter ser vi nærmere på resultatene innen hver utdanningskategori. I noen tilfeller ser vi i tillegg nærmere på utdanningsform, det vil si om utdanningene er «nettbaserte», «stedbaserte» eller «nettbaserte med samlinger» (samlingsbaserte). Der det er naturlig å se samlingsbaserte og stedbaserte under ett, omtales de som «stedbundne» utdanninger.

Figur 1.2 viser andelen studenter på de ulike utdanningsformene innenfor de ulike utdanningskategoriene. Andelen er beregnet ut fra respondenter, det vil si de som har svart

på Studiebarometeret. Figuren viser at det er betydelige forskjeller på tvers av utdanningskategoriene med henhold til f.eks. andel nett- eller samlingsbaserte studenter. Kreative fag og samferdselsfag har i all hovedsak stedsbaserte studenter, mens økonomi og administrasjon har en mer jevn fordeling av utdanningsformer. På tekniske fag er derimot nesten halvparten av de svarende på samlingsbaserte utdanninger.

Figur 1.2: Andel nettstudenter, samlingsbaserte studenter og stedsbaserte studenter fordelt på utdanningskategori.

2 Hvem er fagskolestudentene?

2.1 Bakgrunnsinformasjon og representativitet

Tabell 2.1 viser en oversikt over enkelte bakgrunnsvariabler. Ca. 45 prosent av fagskolestudentene er kvinner, snittalderen er rundt 33 år, ca. 31 prosent tar studiet sitt på heltid og litt i overkant av 40 prosent følger utdanningstilbud som tilbys fysisk ved fagskolen (stedsbasert undervisning). Ca. 40 prosent av studentene studerer tekniske fag. Deretter følger helse- og velferdsfag, som utgjør omtrent en fjerdedel av studentene, mens kreative fag og økonomi- og administrasjonsfag utgjør henholdsvis 10 og 15 prosent av studentmassen. Samferdselsfag er utdanningskategorien med færrest studenter og utgjør 5 prosent av populasjonen.

Det er i hovedsak mindre forskjeller mellom alle mottakerne av undersøkelsen (utvalget) og de studentene som valgte å svare på undersøkelsen. Vi ser derimot at studentene på heltids- og stedsbaserte utdanninger har en høyere tendens til å svare enn studentene på deltids- og nettstudier, og at studentene på økonomi- og administrasjonsfag har en noe lavere tendens til å svare enn de fra andre utdanningskategorier.

Tabell 2.1: Bakgrunnsvariabler, fordelt på alle mottakere / kun svarende.

Bakgrunnsvariabel	Alle mottakere	Svarende	Differanse (prosent-poeng)
Kjønn (kvinne)	45 %	46 %	1 %
Alder (gjennomsnitt)	32,7	33,5	1
1. semester	3,5 %	2,8 %	-1 %
Heltid	31,4 %	34,1 %	3 %
Stedbasert undervisning	42,5 %	46,8 %	4 %
Samlingsbasert undervisning	33,8 %	35,1 %	1 %
Nettundervisning	23,8 %	18,2 %	-6 %
Utdanningskategori			
Annet	2,4 %	2,2 %	0 %
Helse og velferd	24,2 %	25,3 %	1 %
Kreativ	10,0 %	10,6 %	1 %
Samferdsel	4,9 %	5,5 %	1 %
Teknisk	43,6 %	42,9 %	1 %
ØkAdm	15,1 %	13,4 %	-2 %

Som en følge av at de fleste studentene i første studiesemester er tatt ut av utvalget, er ikke undersøkelsen representativ for alle fagskolestudenter. Siden det er en liten andel førstesemesterstudenter med i undersøkelsen, vil undersøkelsen primært være representativ for fagskolestudenter som er på andre eller senere semestre i utdanningen de går på.

2.2 Betydelige forskjeller i studentenes bakgrunn mellom ulike utdanningskategorier

Mens studenter i tekniske fag fortsatt nesten utelukkende er menn og snittalderen er på rundt 30 år, er studentene i helse- og velferdsfag primært kvinner med en snittalder på rundt 40 år. Vi ser også at samferdselsfagene består nesten utelukkende av menn, men her er snittalderen noe lavere, på 25 år. På økonomi og administrasjon er omtrent to tredjedeler av studentene kvinner. Det er også forskjeller i hvordan utdanningstilbudene tilbys. Helse- og velferdsfagene tilbys nesten utelukkende som 60 studiepoengsenheter på deltid, mens de tekniske fagene tilbys som 120 studiepoengsenheter jevnt fordelt på heltid og deltid. Samferdselsfagene er nesten utelukkende gitt som heltidsstudier, i hovedsak på 120 studiepoeng. I kreative fag er snittalderen rundt 26 år, kjønnsfordelingen noe jevnere (ca. 65 prosent kvinner) og utdanningstilbudene gis primært på heltid.

3 Spørsmålsbatteri

3.1 Kapittelets oppbygging

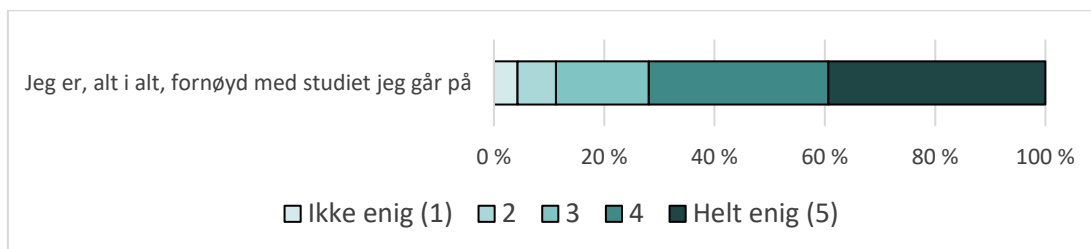
Dette kapittelet starter med et underkapittel om overordnet tilfredshet og er videre delt inn i underkapitler ordnet etter de ulike spørsmålsbatteri

I første del av hvert underkapittel ser vi på overordnede tall for hvert spørsmålsbatteri. Vi viser her primært utviklingen i gjennomsnittsverdiene og svarfordelingene. Deretter bryter vi også ned resultatene på henholdsvis utdanningskategori og utdanningsform for å undersøke eventuelle utviklingstrekk på disse nivåene.

Årets nye spørsmål gjennomgås enten i egne delkapitler eller sammen med spørsmålene de hører til tematisk. For de som ønsker å gå direkte til de nye spørsmålstemaene, dekkes de i følgende delkapitler: forekomst av diverse typer bidrag fra arbeidslivet i utdanningen (delkap. 3.8.3), bruk av og bidrag fra digitale verktøy i forbindelse med læring (3.10) og studentenes deltagelse i studentdemokratiet ved fagskolen sin (3.12). I tillegg er det lagt til spørsmål om hvor studentene fikk informasjon om undersøkelsen, og hvorfor de valgte å svare på Studiebarometeret. (3.14)

3.2 Overordnet tilfredshet

På spørsmålet om overordnet tilfredshet («Jeg er, alt i alt, fornøyd med studiet jeg går på») oppgir studentene graden av enighet på en fem-delt skala, der 1 er mest negativt og 5 er mest positivt. Figur 3.1 viser svarfordelingen, altså andelen av respondentene som har valgt hver kategori.

Figur 3.1: Overordnet tilfredshet, svarfordeling.

Hele 70 prosent av respondentene er fornøyd med studiet sitt. Kun rundt 11 prosent er uenige i påstanden. Fra dette kan vi konkludere med at fagskolestudentene i all hovedsak er fornøyd med utdanningen de går på. Det er imidlertid nyttig å bryte ned resultatene for å se på variasjon på lavere nivå.

Tabell 3.1 viser gjennomsnittsverdier på de ulike utdanningskategoriene fra 2018 til 2023. Gjennomsnittsverdiene har enten holdt seg stabile eller steget for alle kategoriene. Dette representerer også en reversering av de større nedgangene fra fjoråret.

Tabell 3.1: Overordnet tilfredshet, antall svarende (N), standardavvik (sd) og gjennomsnittsverdier fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	182	0,9	4,0	4,4	4,2	4,0	4,2	4,4
Helse og velferd	2062	0,9	4,5	4,5	4,4	4,3	4,3	4,4
Kreativ	870	1,1	4,1	4,1	4,0	3,7	4,1	4,0
Samferdsel	445	1,2	3,7	3,8	3,8	3,6	3,6	3,7
Teknisk	3563	1,1	3,7	3,7	3,7	3,5	3,7	3,7
ØkAdm	1089	1,1	4,2	4,0	4,1	3,9	3,9	4,0
Totalt	8211	1,1	4,0	4,0	4,0	3,8	3,9	4,0

I tidligere undersøkelser har det vært små endringer i snittverdiene. De har enten vært stabile eller endret seg med 0,1 poeng. Denne tendensen fortsetter også i 2023. Det er fortsatt relativt store forskjeller mellom noen av utdanningskategoriene, som for eksempel mellom helse- og velferdslag (4,4) og tekniske fag (3,7)⁷. Både Kreativ og Teknisk holder seg på historisk stabilt nivå etter en markant nedgang i 2021.

Tabell 3.2 viser gjennomsnittsverdier på de ulike utdanningstypene fra 2018 til 2023. Utdanningstyper med færre enn 40 respondenter i 2023 er utelatt.⁸

Tabell 3.2: Overordnet tilfredshet, antall svarende (N), standardavvik (sd) og gjennomsnittsverdier fordelt på utdanningstype.

Altialt	N, 2023	Sd, 2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Diff. 22-23 ⁹
Annet-HV	230	1,0	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	0,0
Bygg og anlegg	1 184	1,0	3,8	3,8	3,7	3,5	3,8	3,9	0,1
Data-IT	755	1,2	3,7	3,6	3,6	3,6	3,9	3,6	-0,3
Design	244	1,1	4,1	4,1	4,1	3,7	4	3,9	-0,1
Elektro/energi	957	1,1	3,7	3,7	3,6	3,4	3,5	3,6	0,1
Film og foto	163	1,0	3,9	3,8	3,9	3,4	4	4,1	0,1
Grønne fag	111	1,0	4,3	4,4	4,1	4,2	4	4,3	0,3
Helse	1 448	1,0	4,5	4,5	4,4	4,2	4,3	4,3	0,0
Industri/kjemi	481	1,1	3,4	3,7	3,8	3,5	3,6	3,7	0,1
Jernbane	74	0,8	4,7	4,6	4,4	4,3	4,3	4,4	0,1
Kontor	258	1,1	4,3	4	4,1	3,9	3,9	4,0	0,1
Ledelse	436	1,1	4,2	3,9	4,1	3,9	4,1	4,1	0,0
Luftfart	66	1,2	3,2	3,4	3,6	3,1	3,1	3,4	0,3
Lønn og regnskap	189	1,0	4,3	4,2	4,2	4,2	4,3	4,2	-0,1
Maritim-Dekk	178	1,2	3,9	3,8	3,9	3,6	3,6	3,6	0,0
Maritim-Maskin	127	1,2	3,3	3,6	3,8	3,3	3,7	3,4	-0,3
Markedsføring	148	1,2	3,6	3,8	3,2	3,5	3,3	3,4	0,1
Mat og drikke	39	1,2	4,2	4,4	4,1	4,2	4,4	4,3	-0,1
Modellering	129	1,3	4,3	4,1	4,2	3,6	3,7	3,7	0,0
Mote	51	1,1	3,4	3	3,8	3,4	3,9	3,8	-0,1
Musikk, dans og drama	140	0,8	4,2	4,1	4	3,8	4,3	3,9	-0,4
Oppvekst	478	1,0	4,4	4,5	4,5	4,3	4,3	4,4	0,1
Reiseliv	56	1,3	4,3	3,8	4,2	4	4	3,8	-0,2
Visuell kunst	171	0,9	4,5	4,5	4,6	4,3	4,4	4,4	0,0
Totalt	8 211	1,1	4	4	4	3,8	3,9	4,0	0,1

Når vi bryter resultatene ned på utdanningstyper, ser vi noe mer variasjon i utviklingen over tid. Blant de med mest positiv utvikling i overordnet tilfredshet fra 2021 til 2023 ser vi at Film og foto og Bygg og anlegg har sine høyeste snittverdier siden undersøkelsen startet. I

⁷ Forskjellene mellom Helse og velferd og Teknisk er utdypet i NOKUTs temaside Organisering av teknisk fagskoleutdanning,

<https://www.nokut.no/utdanningskvalitet/kvalitetsoppsummeringer--hoyere-yrkesfaglig-utdanning/organisering-av-teknisk-fagskoleutdanning/>

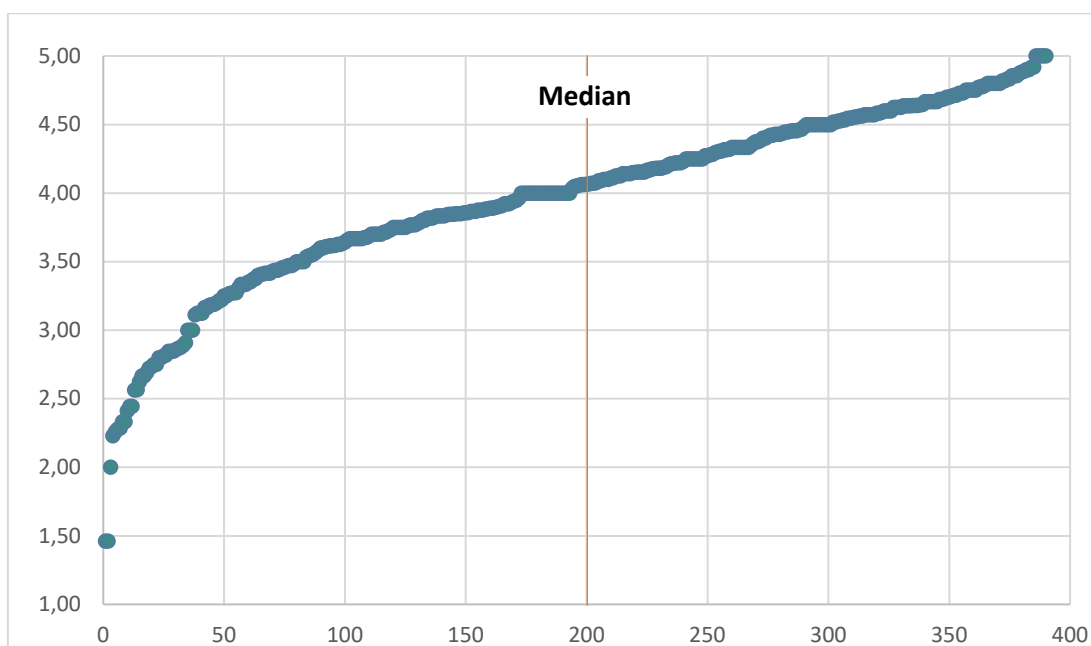
⁸ Dette gjelder Skjønnhetspleie, Religion, ØkAdm (annet) og Teknisk (annet). Kreativ (annet) hadde kun studenter registrert i 2022 og er derfor også utelatt.

⁹ Misforhold mellom differansen i siste kolonne og verdiene for 2022 og 2023 skyldes at verdiene for de enkelte år er avrundet til nærmeste tittel.

all hovedsak er resultatene stabile sammenlignet med 2022. Det finnes noen unntak, blant annet Maritim-maskin og Musikk, dans og drama som går noe ned sammenlignet med fjoråret. Det er imidlertid verdt å merke seg den markante nedgangen i 2021 for flere av utdanningstypene. Overordnet sett ser vi at tendenser til at gjennomsnittsverdiene nærmer seg eller når nivåene før pandemien.

Overordnet tilfredshet per utdanningstilbud

På utdanningstilbudsnivå ser vi større variasjon i studentenes overordnede tilfredshet enn på utdanningskategori- og utdanningstypenivå. Figur 3.1 viser gjennomsnittsskåren (skala fra 1 til 5) per utdanningstilbud blant de utdanningstilbudene som har nok svarende i 2023 til at de når terskelverdiene våre for visning i portalen; det vil si ti respondenter eller mer.

Figur 3.2: Overordnet tilfredshet (gjennomsnittsverdier) per utdanningstilbud. Den horisontale akse viser antallet utdanningstilbud som har nok svarende til at det når terskelverdiene for visning i portalen.

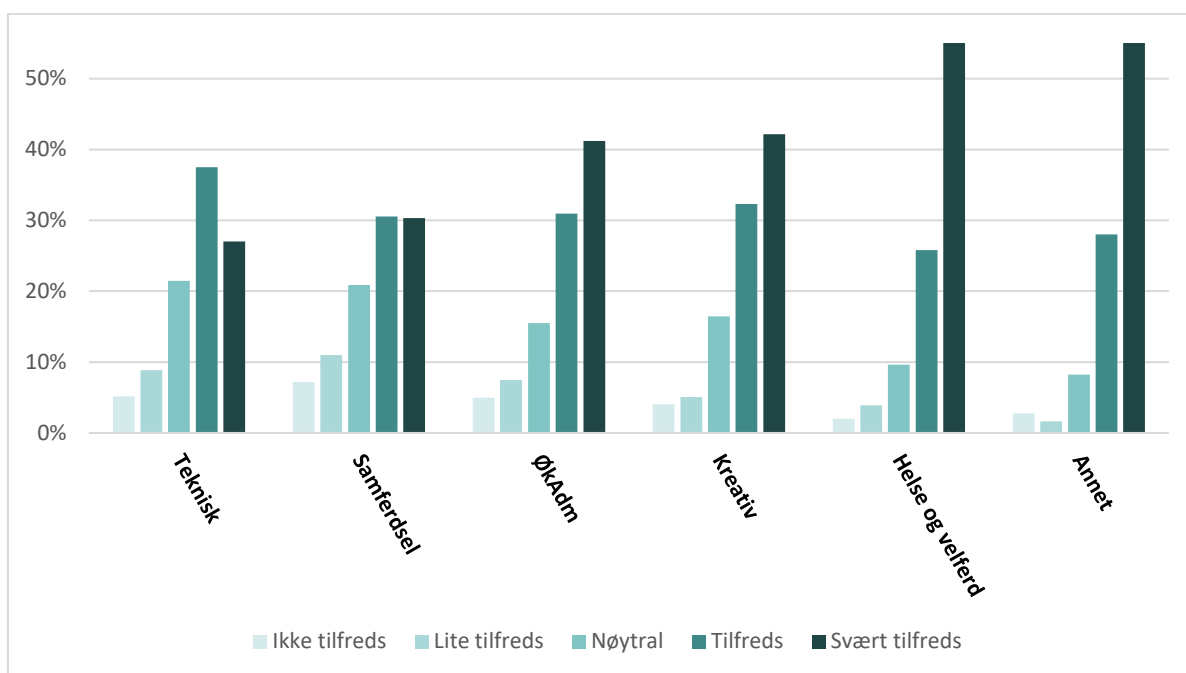
Hver prikk i figur 3.2 representerer ett utdanningstilbud. Figuren inkluderer 390 utdanningstilbud. Selv om gjennomsnittlig verdi på de aller fleste utdanningstilbudene ligger rundt 4,0, ligger ikke ubetydelige andeler et godt stykke over eller under gjennomsnittet. Utdanningskategoriene hadde en snittverdi på mellom 3,6 og 4,3. På utdanningstilbudsnivå varierer snittet imidlertid fra 1,5 til 5,0. I den nedre enden av skalaen finner vi at 9 prosent av utdanningene har en skår lavere enn 3,0. Dette er på samme nivå som i 2021 og høyere enn både 2022 (6 prosent) og 2020 (4 prosent). Samtidig finner vi en større andel av utdanningene i det høyere sjiktet enn tidligere, med hele 28 % av utdanningene som har en gjennomsnittsskår på 4,5 eller mer. Dette er høyere enn i 2022 (21 prosent), 2021 (15 prosent) og 2020 (25 prosent).

Tallene viser både at det er en betydelig variasjon mellom utdanningstilbudene i hvordan studentene svarer, men også at studentene på de aller fleste utdanningene i hovedsak er fornøyde.

Utdanningskategoriene i detalj

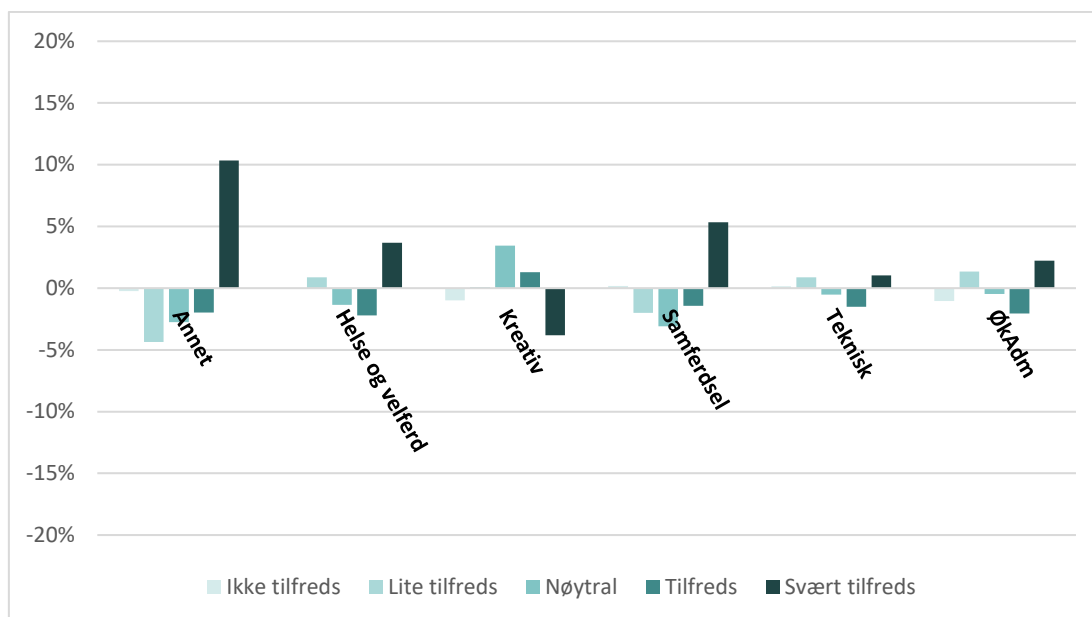
Figur 3.3 viser svarfordelingen for overordnet tilfredshet i 2023 for studenter fordelt på de ulike utdanningskategoriene. Den viser at de fleste studentene i alle utdanningskategoriene fortsatt er tilfredse eller svært tilfredse med utdanningstilbudet sitt. Figuren viser også tydelige forskjeller mellom kategoriene. Over 80 prosent av studentene på Helse og velferd sier at de er «tilfreds» eller «svært tilfreds» med utdanningen de går på. Tilsvarende tall for Teknisk er 65 prosent. Disse andelene har holdt seg forholdsvis stabile over tid – vi finner stort sett høyest andel tilfredse på Helse og velferd og lavest andel tilfredse enten på Teknisk eller Samferdsel. Det er imidlertid verdt å bemerke at innenfor samtlige utdanningskategorier er flertallet av studentene fornøyd med utdanningen.

Figur 3.3 viser også at tilfredse studenter på Helse og velferd og Annet i større grad er svært tilfredse når de er tilfredse, enn studenter ved de andre kategoriene. Studentene på Teknisk er de som i minst grad svarer at de er «svært tilfreds» – kun 27 prosent velger denne svarkategorien.

Figur 3.3: Overordnet tilfredshet, svarfordeling fordelt på utdanningskategori.

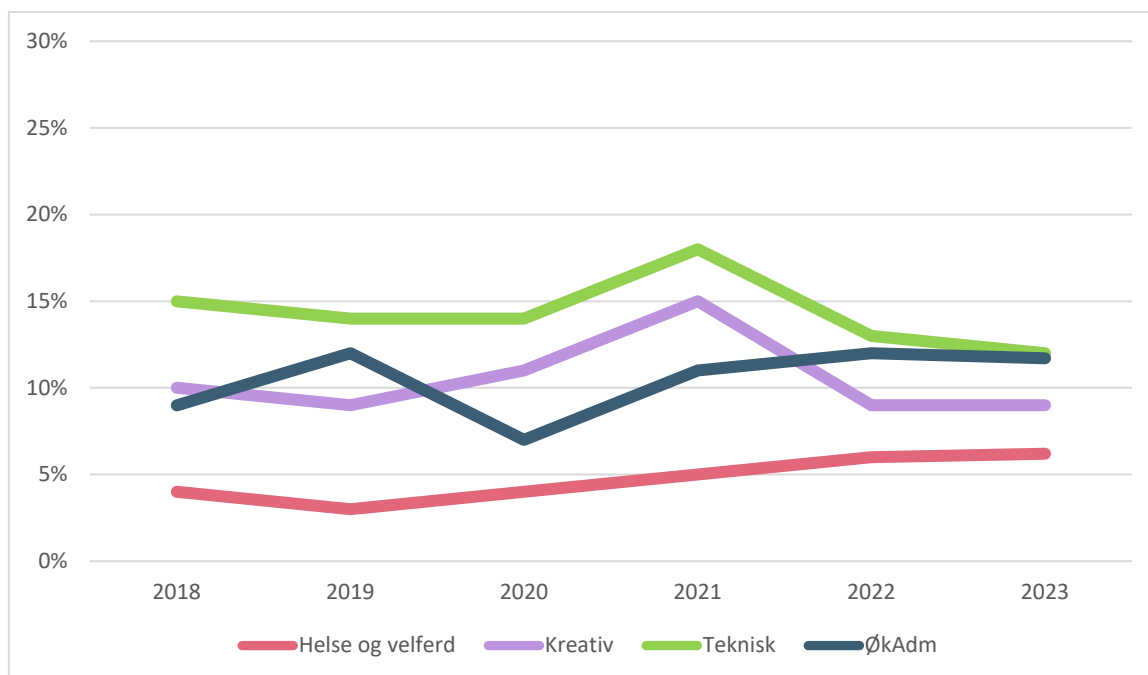
Figur 3.4 viser endringen i svarfordelingen på spørsmålet om overordnet tilfredshet fra 2022 til 2023.

Figur 3.4: Overordnet tilfredshet, endring i svarfordeling fordelt på utdanningskategori.

Vi ser ikke de store endringene i 2023 sammenlignet med de siste årene. Ved siden av Annet-kategorien ser vi den mest markante endringen for Samferdsel, som har en oppgang i andelen «svært tilfredse» på ca. 5 prosentpoeng. Vi ser også noen få prosentpoengs endring i andelen «svært tilfredse» for Helse og velferd (+4) og Kreativ (-4). Hvis vi for eksempel sammenligner med oppgangen i andelen «svært tilfredse» på 17 prosentpoeng for Kreativ i 2022, er dette relativt små endringer. Den overordnede tilfredsheten på utdanningskategoriene holder seg stabil fra 2022 til 2023.

Figur 3.5 viser utviklingen i andelen studenter som er misfornøyd med utdanningen de går på, fra 2018 til 2023. Med «misfornøyd» mener vi at studentene har svart kategori 1 eller 2 på spørsmålet om overordnet tilfredshet.

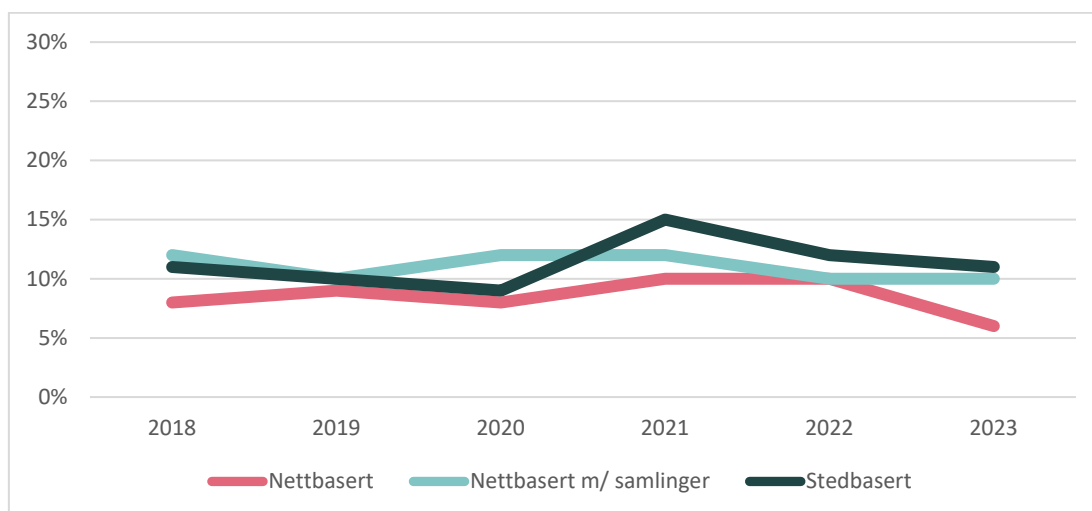

Figur 3.5: Overordnet tilfredshet, andel misfornøyde fordelt på utdanningskategori.

Andelen misfornøyde studenter var nokså stabil i perioden 2018 til 2022. Helse og velferd har færrest misfornøyde studenter. Andelen ligger på 6 prosent og er nokså stabil, men vi ser en svak gradvis økning siden 2019.

Det er høyest andel misfornøyde studenter på Teknisk, hvor 12 prosent er misfornøyde. Dette er imidlertid den laveste andelen misfornøyde på Teknisk siden undersøkelsen startet, og Teknisk ligger nå omtrent likt med ØkAdm. Andelen misfornøyde på Kreativ ligger også på sitt laveste noensinne, 9 prosent, etter et betydelig hopp under koronapandemien.

Figur 3.6 viser andelen studenter som er misfornøyde med utdanningen, fordelt på utdanningsform.

Figur 3.6: Overordnet tilfredshet, andel misfornøyde fordelt på utdanningsform.

Forskjellene i andelen misfornøyde studenter er 5 prosentpoeng organisert etter utdanningsform. Det er altså små forskjeller. Vi ser imidlertid at andelen misfornøyde på nettstudier har falt markant, ned til historisk lave 6 prosent. Både de samlingsbaserte og stedbaserede utdanningene holder seg mer stabile og ligger på henholdsvis 10 og 11 prosent misfornøyde. Med unntak av de stedbaserede utdanningene, der andelen misfornøyde økte markant under pandemien, ser vi ikke de store forskjellene eller endringene over tid på tvers av utdanningsformene.

Tabeller for utdanningskategoriene «Annet» og «Samferdsel», utdanningstyper, resultater målt i gjennomsnitt mm. står i vedleggstabellene med prefiks V-1.

3.2.1 Hva forklarer overordnet tilfredshet?

I tillegg til en gjennomgang av resultatene på spørsmålet om overordnet tilfredshet har vi i år også ønsket å gjøre en grundigere analyse av resultatene på spørsmålet om overordnet tilfredshet. En tilsvarende analyse ble gjort med resultatene for Studiebarometeret for universitet og høyskoler i 2022.

Ved å bruke bakgrunnsvariablene og svar på de andre spørsmålene i undersøkelsen skal vi forsøke å svare på følgende problemstilling: Hva påvirker studentenes svar på spørsmålet om overordnet tilfredshet? Vi bruker maskinlæring til å finne ulike måter å analysere dataene på slik at vi lettere kan få kunnskap om de faktorene som i størst grad påvirker studentenes svar. De faktorene vi undersøker kan sorteres i to grupper:

- Personlige bakgrunnsvariabler om studenten (kjønn, alder, karakterer mm.)
- Spørsmålsvariabler (studentenes svar på andre spørsmål i Studiebarometeret)

Metode

Det finnes svært mange maskinlæringsmodeller. I denne rapporten har vi valgt å bruke random forest-modeller.¹⁰

En random forest-modell er en metode som bygger på flere såkalte beslutningstrær. Innenfor maskinlæring er et beslutningstre en type algoritme som brukes for å lage prognoser eller ta beslutninger basert på en rekke variabler. Det fungerer ved å bygge en tre-liknende modell av beslutninger og mulige utfall, hvor hvert knutepunkt representerer et valg og hver gren representerer en konsekvens av det valget. Flere trær gir mer nøyaktig prediksjon enn ett, og det er fordi modellen består av mange slike individuelle trær at den kalles for en random forest-modell. Etter at alle beslutningstrærne er beregnet, kombineres resultatene fra alle for å gi den endelige prediksjonen.

Det første vi gjorde var å transformere svarene på spørsmålet om overordnet tilfredshet fra en ordinal variabel med fem verdier til en ordinal variabel med tre verdier. Verdiene 5 og 4 regnes som positive, 1 og 2 som negative og 3 som nøytral. Dette ble gjort både for å forenkle modellen, men også fordi endring mellom positive, nøytrale og negative verdier, substansielt sett er viktigere å kartlegge årsaker til enn endringer mellom for eksempel 4 og 5.

¹⁰ Du kan lese mer om random forest-modellen her: <https://www.ibm.com/topics/random-forest>

En random forest-modell har to hyperparametre som er viktige for modellens ytelse. Et hyperparameter er et parameter hvis verdi brukes til å justere læringsprosessen til maskinlæringsmodeller og forbedre modellens ytelse. Den første hyperparameteren kalles m og er antall variabler som skal testes for hver splitt når beslutningstrærne bygges. Standardverdien til m er kvadratroten av antall variabler. Vi brukte denne verdien i modellene. Den andre parameteren som er viktig, er antall beslutningstrær i analysen. Kort sagt, jo større datasettet er, desto flere trær må brukes. For å finne ut hvilket antall trær som var optimalt for modellens ytelse, utførte vi en kryssvalidering (10-fold cross-validation). Dette er en metode for å evaluere hvor godt en maskinlæringsmodell fungerer på nye data. Man bruker vanligvis denne metoden til å bestemme hvor mange trær som gir den beste modellen. Det gjøres ved å lage mange modeller med forskjellige antall trær. Deretter blir presisjonsgraden for hver random forest-modell beregnet, og modellen med den høyeste presisjonsgraden blir valgt.

I en slik analyse beregnes viktighetsgraden for hver uavhengig variabel. Med viktighetsgrad sikter vi her til hvor stor innvirkning enkeltvariabelen har på den avhengige variabelen, uavhengig av retning – hvor mye endres utfallet på avhengig variabel (i negativ eller positiv retning) dersom vi «forstyrrer» verdiene på den enkelte uavhengige variabelen i modellen? Viktighetsgraden kan være litt ustabil, spesielt for variablene som modellen finner som middels viktige. Det anbefales derfor å beregne viktighetsgraden ved å bygge mange modeller slik at man kan beregne en gjennomsnittlig viktighetsgrad. Etter at den mest optimale modellen ble valgt etter kryssvalidering, kjørte vi derfor 1000 modeller og beregnet gjennomsnittet av viktighetsgraden til hver variabel.

Resultater

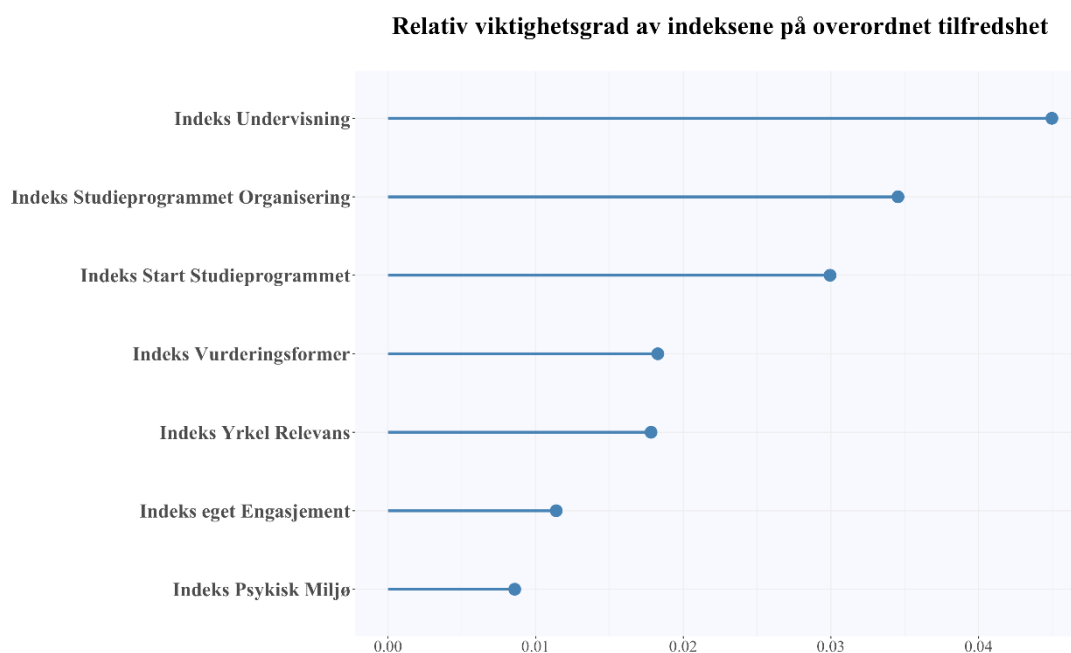
Under presenterer vi resultatene for to modeller. Den første modellen består av alle indeksene og bakgrunnsvariablene. I den andre modellen går vi i mer detalj ved å analysere alle enkeltspørsmålenes påvirkning på overordnet tilfredshet.

På grunn av mange manglende svar i datasettet (studentene kan velge å ikke svare på noen spørsmål), valgte vi å fjerne variabler med svært mange missing-verdier. Etter en innledende analyse fant vi at bakgrunnsvariablene, som alder og kjønn, ikke hadde en signifikant innvirkning i modellen og inneholdt også mange manglende verdier. Derfor valgte vi å fjerne disse to variablene for å kunne analysere et større datasett. Kort oppsummert inneholdt datasettet med bare indekser 7 707 svar, mens datasettet med enkeltspørsmålene som variabler inneholdt 5 165 svar.

Modell 1: Indeksene og bakgrunnsvariablene

I figur 3.7 viser vi resultatene for modellen med indeksene som uavhengige variabler. Basert på kryssvalidering fant vi at en random forest-modell med 1 808 trær ga de beste resultatene. Denne modellen har en prediksjonsfeil på 0.195, noe som betyr at den korrekt forutsier svaret 80.5 av tiden. Når vi ser nærmere på hvert nivå av overordnet tilfredshet, oppnår modellen en nøyaktighet på 0.83 for positive svar, 0.84 for negative svar og 0.67 for nøytrale svar.

Figur 3.7 illustrerer viktighetsgraden til indeksene i henhold til modellen. Vi ser en jevn nedgang i viktigheten av indeksene, der undervisningsindeksen er den mest betydningsfulle variabelen når det gjelder overordnet tilfredshet. Deretter følger organiseringen av studieprogrammet på andreplass og med indeksen for studiestart på tredje plass. Eget engasjement og psykisk miljø har klart lavest innvirkning på overordnet tilfredshet i modellen.

Figur 3.7: Relativ viktighetsgrad av indeksene og bakgrunnsvariablene i Modell 1.

Resultatene indikerer at undervisning er en svært viktig faktor for hvor tilfredse studentene er med utdanningstilbudet som helhet, men også at organisering og studiestart er helt sentrale faktorer for tilfredsheten. Funnene er positive i den forstand at faktorene med høyest viktighetsgrad også er de som institusjonene selv kan påvirke i stor grad – samtidig som både undervisning og organisering er helt sentrale aspekter ved utdanningskvalitet, også fra NOKUTs perspektiv. Studentenes svar reflekterer dette. Aspekter som institusjonene har mindre mulighet til å påvirke direkte, som studentenes engasjement, ser ut til å ha mindre å si for den overordnede tilfredsheten med utdanningen.

Modell 2: Enkeltspørsmålene

I modell 2 går vi litt lenger og ser på hvilke enkeltspørsmål som mest påvirker studentenes svar på spørsmålet om overordnet tilfredshet. Som for modell 1 måtte vi fjerne alle studenter med manglende data. I og med at det på spørsmålsnivå er flere studenter som mangler data, blir antallet studenter i modellen mindre enn i modell 1. Årsaken til dette er at når studenten svarer «Vet ikke / Ikke relevant», blir dette regnet som manglende data fordi vi ikke kan plassere denne studenten i svarskalaen på spørsmålet. Det endelige datasettet inneholdt 31 spørsmål og 5 165 svar. Den beste modellen hadde 750 trær og en prediksjonsfeil på 0.17, noe som betyr at den korrekt forutsier svaret 83 % av tiden. Når vi

ser nærmere på hvert nivå av overordnet tilfredshet, oppnår modellen en nøyaktighet på 0.85 for positive svar, 0.71 for negative svar og 0.85 for nøytrale svar.

Figur 3.8 viser viktighetsgraden til hvert spørsmål i datasettet, rangert fra høyest til lavest.

Relativ viktighetsgrad av enkeltspørsmål på overordnet tilfredshet

Figur 3.8: Relativ viktighetsgrad av enkeltspørsmålene i Modell 2.

Det første spørsmålet i rangeringen er *Studiets innhold samsvarer godt med forventningene du hadde før studiestart*. Dette er klart det viktigste spørsmålet da avstanden mellom det og det andre spørsmålet er relativt stort. På andre plass kommer *Lærerne gjør undervisningen engasjerende* og veldig nært på tredje plass finner vi *Jeg er motivert for studieinnsats*. Disse tre spørsmålene tilhører tre forskjellige batterier, nemlig studiestart, undervisning og eget engasjement.

Dette er interessante funn, sett i lys av resultatene fra modell 1. Selv om spørsmålene om studiestart samlet ikke er den viktigste faktoren for overordnet tilfredshet, er det at studentenes forventninger til studiet innfris den *aller* viktigste faktoren. Vi ser tilsvarende for batteriet eget engasjement: der indeksen er den nest minst viktige, er studentens motivasjon den tredje viktigste faktoren i modell 2. Samtidig tyder resultatene på at det er *flere* av aspektene ved henholdsvis undervisning og organisering som er viktig for studentenes tilfredshet, noe som også reflekteres i rangeringen i modell 2. For eksempel er engasjerende undervisning, god faglig veiledning, sammenheng mellom emnene i studiet, og god informasjon om studiet ut til å være særlig viktige faktorer. Det er tydelig at både *informasjon* og studentens *forventninger* er viktig for tilfredsheten, noe som er interessant med tanke på at god informasjon fra institusjonene helt klart kan være med på å forme studentenes forventninger til studiet. Det er også verdt å løfte spørsmålet om vurderingsformene på studiet *har bidratt til din faglige utvikling*, som er det klart viktigste fra batteriet om vurderingsformer. Dette indikerer at gode formative vurderingsformer også er en viktig faktor for studentenes tilfredshet.

Oppsummert kan vi si at resultatene fra random forest-analysene indikerer at for at fagskolestudentene skal ha et positivt overordnet inntrykk av studiet er følgende særlig viktig: at studentene blir godt informert, både i forkant og underveis i studiet, at undervisningen er engasjerende og at den faglige veiledningen fra underviserne er god, at vurderingsformene som brukes bidrar til at studentene utvikler seg faglig, at utdanningen er bygget opp på en slik måte at det er naturlig progresjon mellom emnene og, ikke minst, at studentene selv er motiverte for studieinnsats.

Resultatene fra analysene er også i stor grad stabile over tid. En nærmere utredning av resultatene for tilsvarende analyser i perioden 2021–2023 vil bli publisert i en egen rapport i løpet av høsten 2023.

3.3 Startkompetanse og studiestart

3.3.1 Overordnet om startkompetanse og studiestart

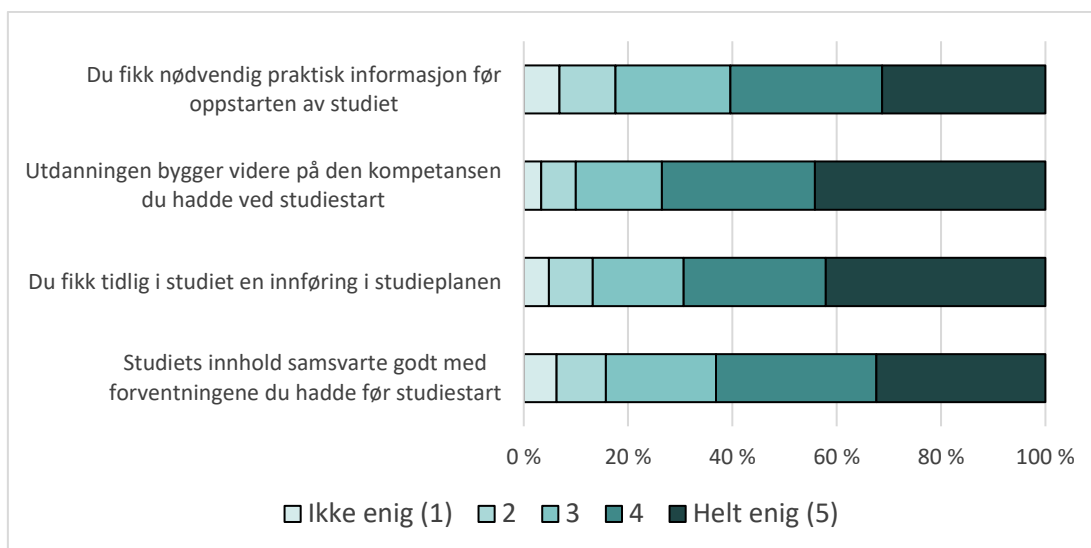
Spørsmålsbatteriet om startkompetanse og studiestart ble inkludert i Studiebarometeret 2019. Spørsmålene er ment å fange opp studentenes opplevelse av oppstarten av studiet, samt hvor godt studieprogrammet bygger videre på og tar høyde for kompetansen til studentene som kommer inn. I 2023 fikk studentene fem spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad opplevde/opplever du at:»

1. Du fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet
2. Utdanningen bygger videre på den kompetansen du hadde ved studiestart
3. Store deler av studiet er repetisjon av det du allerede kan
4. Du fikk tidlig i studiet en innføring i studieplanen
5. Studiets innhold samsvarte godt med forventningene du hadde før studiestart

Spørsmålene i batteriet er uendret fra 2019. Merk likevel at et spørsmål (*Du manglet nødvendig kompetanse i starten av studiet*) ble fjernet i 2020. Endringen kom som følge av at mange av studentene så ut til å ha misforstått spørsmålet. I denne rapporten ser vi heller ikke nærmere på spørsmål 3, «Store deler av studiet er repetisjon av det du allerede kan». Det tas ikke med fordi skalaen brukes annerledes. Spørsmålet har karakter av å være en negasjon, hvor det vil være positivt med en høy andel lave svar. Spørsmålet kan likevel isolert sett gi nyttig informasjon til institusjonene, bl.a. om forkunnskaper til studentene som tas opp til de ulike studiene. I 2022 regnet vi for første gang ut indeksverdi for batteriet – spørsmål 3 er av grunnene over ikke inkludert i indeksen. For å muliggjøre sammenligning over tid er indeksverdien også regnet ut for perioden 2019–2021.

Figur 3.7 viser svarfordelingen for spørsmålene om startkompetanse og studiestart. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «I liten grad» og 5 er «I stor grad». Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». «Vet ikke»-andelen er forholdsvis lav for disse spørsmålene og varierer mellom 1 og 3 prosent.

Mellom 63 og 74 prosent av respondentene svarer høyt (kategori 4 eller 5) på spørsmålene, 67 prosent i gjennomsnitt av alle de fire spørsmålene totalt. Dette er høyere enn både 2022 (64) og 2021 (61 prosent), men fortsatt lavere enn 2020 (70 prosent).

Figur 3.9: Startkompetanse og studiestart – svarfordeling.

Spørsmålet «Du fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet» hadde lavest andel høye svar (60 prosent), mens «Utdanningen bygger videre på den kompetansen du hadde ved studiestart» hadde høyest andel (74 prosent). For spørsmålene om tidlig innføring i studieplanen og samsvar mellom forventninger og innhold i studiet var andelen henholdsvis 69 og 63 prosent. Utover en liten oppgang i andel høye svar, er det ikke nevneverdige endringer i svarfordelingene sammenlignet med 2022.

Tabell 3.3 viser gjennomsnittsverdiene på de fire spørsmålene. Med unntak av spørsmålet om informasjon før oppstart er snittverdiene de samme som i 2022, men lavere enn i 2020. Vi ser det samme mønsteret som i flere av batteriene i årets undersøkelse, med en moderat, men ikke fullstendig retur til resultatene før effekten av pandemien inntraff for fullt, selv flere år etter. Spørsmålet om studentene fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet hadde den største tilbakegangen i 2021 og ligger i år 0,2 under nivået i 2020. Det er også verdt å nevne at spørsmålet om studiets innhold samsvarte godt med forventningene er det enkeltspørsmålet i skjemaet som har størst innvirkning på studentenes overordnede tilfredshet.¹¹

Tabell 3.3: Startkompetanse og studiestart. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad opplevde/opplever du at:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Du fikk nødvendig praktisk informasjon før oppstarten av studiet	9134	1,2	3,8	3,9	3,5	3,6	3,7
Utdanningen bygger videre på den kompetansen du hadde ved studiestart	9117	1,1	4,1	4,1	3,9	4,0	4,0
Store deler av studiet er repetisjon av det du allerede kan	9110	1,1	-	2,3	2,3	2,5	2,5

¹¹ Se kapittel 3.2.1.

Du fikk tidlig i studiet en innføring i studieplanen	9111	1,2	4,0	4,0	3,8	3,9	3,9
Studiets innhold samsvarte godt med forventningene du hadde før studiestart	9125	1,2	3,7	3,8	3,6	3,7	3,7
Studiestartindeks			3,9	3,9	3,7	3,8	3,8

3.3.2 Kategori og utdanningsform

Tabell 3.4 viser gjennomsnittscoren for studiestartindeksen i perioden 2019–2023, fordelt på utdanningskategori.¹² Tabell 3.5 viser tilsvarende verdier fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.4: Studiestart, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	202	0,8	4,1	4,1	3,8	4,0	4,1
Helse og velferd	2 311	0,8	4,3	4,3	4,1	4,1	4,2
Kreativ	970	0,9	4,0	4,0	3,7	3,9	3,9
Samferdsel	503	0,9	3,8	3,8	3,5	3,5	3,6
Teknisk	3 922	0,9	3,7	3,7	3,4	3,6	3,7
ØkAdm	1 226	0,9	3,9	4,0	3,8	3,8	3,9

Samferdselsfagene har den laveste gjennomsnittsverdien på studiestart-indeksen (3,6), mens helse- og velferdsfagene ligger høyest (4,2). Selv om alle utdanningskategoriene har økt gjennomsnittsverdi sammenlignet med året før, ligger de fleste fortsatt litt under nivået før pandemien.

Tabell 3.5: Studiestart, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	3 208	0,9	3,8	3,8	3,6	3,7	3,9
Nettbasert	1 652	0,9	4,1	4,1	3,9	3,9	3,9
Stedbasert	4 274	0,9	3,9	4,0	3,7	3,7	3,8

Det er ikke store forskjeller på studiestart-indeksen på tvers av utdanningsformene. Der stedbaserte og nettbaserte utdanninger tidligere har ligget noe over de samlingsbaserte utdanningene, har denne forskjellen minnet – både fordi nett- og stedbaserte studier har falt i gjennomsnittsverdi, men også fordi de samlingsbaserte utdanningene har fått økt verdi (og har sin høyeste snittverdi siden undersøkelsen startet).

¹² Studiestartindeksen ble først regnet ut i 2022. Indeksverdiene for perioden 2019–2021 er regnet ut retroaktivt, med historiske data.

3.4 Undervisning

3.4.1 Overordnet

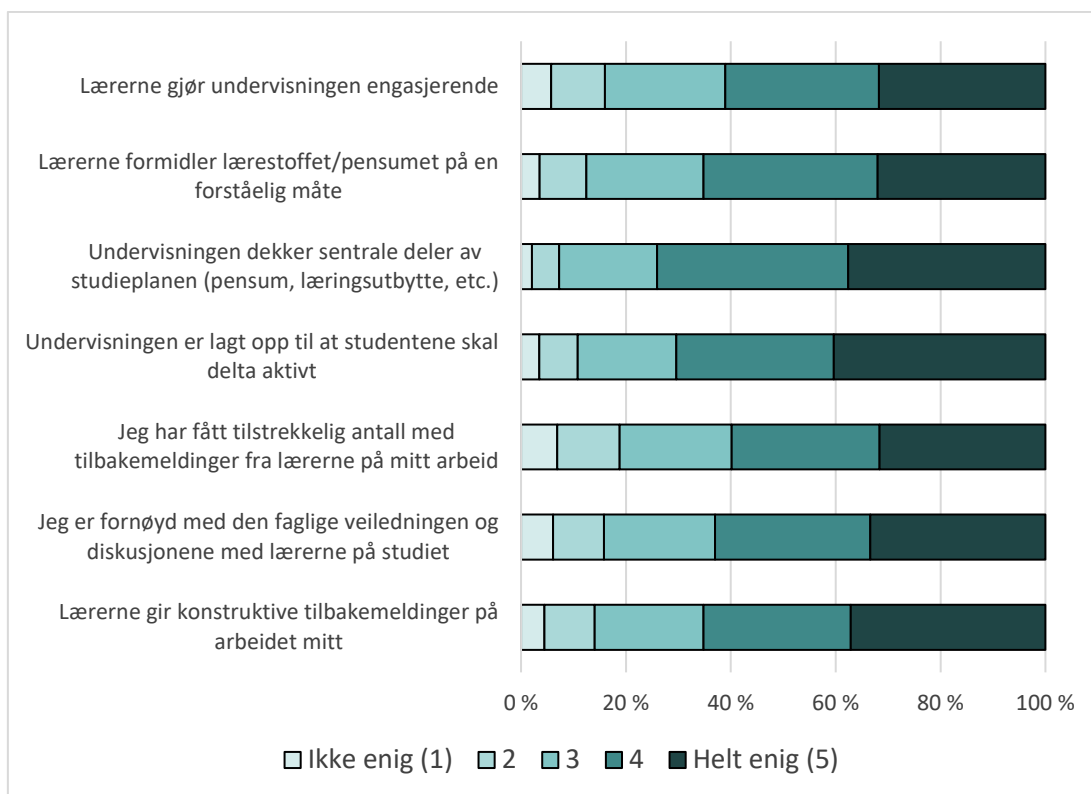
Spørsmålene i dette batteriet tar sikte på å måle studentenes grad av enighet med påstander knyttet til ulike deler av undervisningen. Det ble gjort større endringer i batteriet i 2019. Spørsmålsbatteriet var uendret i 2020. I 2021 ble to av ni spørsmål fjernet fra undersøkelsen. De syv resterende er likelydende som i 2019 og 2020. Det ble ikke gjort endringer i 2023.¹³

Studentene fikk følgende syv spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

1. Lærerne gjør undervisningen engasjerende
2. Lærerne formidler lærestoffet/pensumet på en forståelig måte
3. Undervisningen dekker sentrale deler av studieplanen (pensum, læringsutbytte, etc.)
4. Undervisningen er lagt opp til at studentene skal delta aktivt
5. Jeg har fått tilstrekkelig antall med tilbakemeldinger fra lærerne på mitt arbeid
6. Jeg er fornøyd med den faglige veiledningen og diskusjonene med lærerne på studiet
7. Lærerne gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt

Figur 3.10 viser svarfordelingen for spørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «Ikke enig» og 5 er «Helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». «Vet ikke»-andelen er forholdsvis lav for disse spørsmålene og varierer mellom 1 og 3 prosent.

¹³ Endringene som ble gjort i 2019 er beskrevet på side 10 i «Studiebarometeret for fagskolestudenter 2019: hovedtendenser»: https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2019/fagskole/studiebarometeret-fagskoler_hovedtendenser_4-2019.pdf.

Figur 3.10: Undervisning, svarfordeling.

Flertallet av studentene er enige (kategori 4 eller 5) i samtlige spørsmål, men andelen varierer fra 60 til 74 prosent. Færrest er enige i at de «har fått tilstrekkelig antall med tilbakemeldinger fra lærerne på mitt arbeid» (60 prosent), mens flest er enige i at «undervisningen dekker sentrale deler av studieplanen» (74 prosent).

Sammenlignet med 2022 synker andelen misfornøyd (kategori 1 eller 2) for samtlige spørsmål. For spørsmålene om formidling av pensum, om undervisningen dekker studieplanen og om undervisningen er lagt opp til aktiv deltagelse går andelen lave svar ned 12 prosentpoeng. Andelen positive (kategori 4 eller 5) endrer seg imidlertid lite fra året før. Den største endringer ser vi for spørsmålet om aktiv deltagelse, som går opp 5 prosentpoeng.

Tabell 3.6 viser gjennomsnittsverdiene på hvert av spørsmålene i batteriet fra 2019 til 2023. Gjennomsnittsverdiene gjenspeiler stabiliteten fra året før. Vi ser også at spørsmålet om aktiv deltagelse er tilbake på nivået før pandemien. Resultatene indikerer at studentenes vurdering av undervisningen nå er noenlunde lik som før pandemien inntraff.

Tabell 3.6: Undervisning. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Lærerne gjør undervisningen engasjerende	8974	1,2	3,7	3,8	3,5	3,7	3,7
Lærerne formidler lærestoffet/pensumet på en forståelig måte	8971	1,1	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8

Undervisningen dekker sentrale deler av studieplanen (pensum, læringsutbytte, etc.)	8962	1,0	4,0	4,1	3,9	4,0	4,0
Undervisningen er lagt opp til at studentene skal delta aktivt	8960	1,1	4,0	4,0	3,6	3,8	4,0
Jeg har fått tilstrekkelig antall med tilbakemeldinger fra lærerne på mitt arbeid	8964	1,2	3,6	3,7	3,5	3,6	3,7
Jeg er fornøyd med den faglige veiledningen og diskusjonene med lærerne på studiet	8967	1,2	3,8	3,8	3,5	3,7	3,7
Lærerne gir konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet mitt	8960	1,2	3,8	3,8	3,7	3,8	3,8
Undervisningsindeks			3,8	3,8	3,6	3,8	3,8

3.4.2 Kategori og utdanningsform

Tabell 3.7 viser gjennomsnittsverdiene for indeksen «undervisning» (undervisningsindeksen) fra 2019 til 2023, fordelt på utdanningskategori. Tabell 3.8 viser samme verdier, fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.7: Undervisning, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	196	0,73	4,1	4,1	3,9	4,1	4,2
Helse og velferd	2291	0,82	4,2	4,2	4,1	4,2	4,3
Kreativ	952	0,85	4,0	4,0	3,8	4,1	4,0
Samferdsel	487	0,9	3,6	3,6	3,3	3,4	3,6
Teknisk	384	0,91	3,4	3,5	3,2	3,5	3,5
ØkAdm	1206	0,98	3,9	4,0	3,8	3,9	3,9

Det er store forskjeller mellom kategoriene i indeksverdier. Helse og velferd ligger høyest med 4,3. Teknisk og Samferdsel ligger lavest, med henholdsvis 3,5 og 3,6. Alle kategoriene bortsett fra Kreativ øker, sammenlignet med i fjor. Samferdsel øker mest, med rundt 0,2.

Tabell 3.8: Undervisning, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	3 157	0,9	3,6	3,6	3,5	3,7	3,8
Nettbasert	1 620	1,1	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7
Stedbasert	4 195	0,9	3,8	3,9	3,6	3,8	3,9

Vi ser ikke de største forskjellene i undervisningsindeksen mellom utdanningsformer. Nettbasert undervisning ligger lavest med 3,7, og stedbasert undervisning øverst med 3,9. Samlingsbaserte utdanninger har sin høyeste snittverdi på indeksen siden undersøkelsen

startet. Nettbaserte utdanninger går i motsett retning og har i år sin historisk laveste snittverdi for undervisning.

3.5 Studie- og læringsmiljø

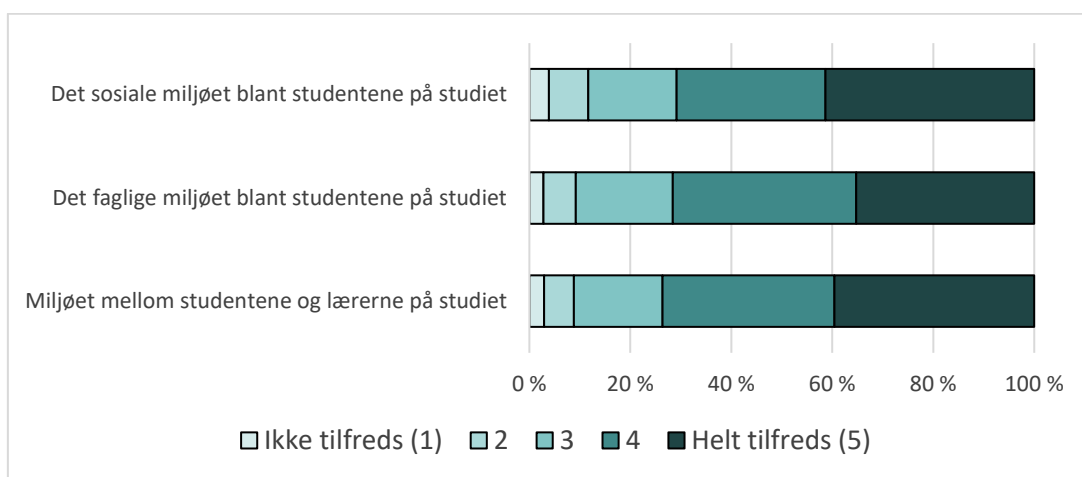
3.5.1 Overordnet

Spørsmålene om studie- og læringsmiljø dekker vanligvis to dimensjoner – det psykososiale miljøet på studiet, i tillegg til det fysiske læringsmiljøet og infrastruktur. I 2023 ble kun spørsmålene om psykososialt miljø inkludert. Årsaken er at vi ønsker å begrense lengden på skjemaet, samtidig som det fysiske læringsmiljøet, dersom det endrer seg, endrer seg over lengre tid. Spørsmålene om fysisk læringsmiljø vil etter planen inkluderes i spørreskjemaet igjen med jevne mellomrom de neste årene.

Studentene fikk til sammen åtte spørsmål fordelt på to batterier, med den innledende teksten «Hvor tilfreds er du med»:

- Det sosiale miljøet blant studentene på studiet
- Det faglige miljøet blant studentene på studiet
- Miljøet mellom studentene og lærerne på studiet

Figur 3.11 viser svarfordelingen på de tre spørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke tilfreds» og 5 er «svært tilfreds». Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». Andelen «vet ikke» er jevnt over noe høyere for disse spørsmålene sammenlignet med andre spørsmål i undersøkelsen og varierer fra 6 til 9 prosent. Spørsmålet med høyest «vet ikke»-andel var «Det sosiale miljøet blant studentene på studiet».

Figur 3.11: Sosialt og faglig læringsmiljø, svarfordeling.

På alle de tre spørsmålene svarer flertallet av studentene høyt (kategori 4 eller 5); andelen varierer fra 71 prosent på spørsmålet om det sosiale miljøet blant studentene og 74 prosent på spørsmålet om miljøet mellom studentene og lærerne. Dette er noen

prosentpoeng høyere enn i 2022, og det er andre året på rad andelen høye svar øker i batteriet.

Tabell 6 viser gjennomsnittsverdiene på hvert av spørsmålene om sosialt og faglig læringsmiljø i batteriet fra 2019 til 2023. Gjennomsnittsverdiene, og endringene i disse, gjenspeiler økningen i andelen svar i kategori 4 og 5 på enkeltspørsmål. Spørsmålet om det sosiale miljøet blant studentene har den største økningen, på 0,2, og var også spørsmålet som økte mest fra 2021 til 2022. Spørsmålet om miljøet mellom studenter og lærere øker også noe og er sammen med de andre spørsmålene omtrent tilbake på nivået før pandemien.

Tabell 3.9: Studie- og læringsmiljø. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor tilfreds er du med:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Det sosiale miljøet blant studentene på studiet	8873	1,1	4,1	4,0	3,4	3,8	4,0
Det faglige miljøet blant studentene på studiet	8870	1,0	4,0	4,0	3,6	3,9	3,9
Miljøet mellom studentene og lærerne på studiet	8875	1,0	4,0	4,1	3,7	3,9	4,0
Indeks – faglig/sosialt miljø			4,1	4,0	3,6	3,9	4,0

3.5.2 Kategori og utdanningsform

Tabell 3.10 viser gjennomsnittsverdien på indeksen fra 2019 til 2023 for sosialt og faglig læringsmiljø, fordelt på utdanningskategori. Tabell 3.11 viser tilsvarende verdier, fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.10: Sosial og faglig læringsmiljø – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	194	0,7	4,2	4,2	3,9	4,1	4,4
Helse og velferd	2 110	0,95	4,2	4,1	3,7	4,0	4,0
Kreativ	931	0,94	4,0	4,1	3,6	4,0	3,9
Samferdsel	477	0,86	4,1	4,1	3,6	3,9	4,1
Teknisk	3 688	0,9	4,0	3,9	3,5	3,8	3,9
ØkAdm	1 115	1,02	3,8	3,9	3,5	3,7	3,9

For sosialt og faglig læringsmiljø går snittverdiene opp for alle kategorier, med unntak av kreative fag. Samferdsel, Teknisk og ØkAdm er dermed tilbake på nivået før pandemien startet. I 2023 har Samferdsel den høyeste verdien (4,1), mens Kreativ, Teknisk og ØkAdm ligger noe (men ikke mye) bak med 3,9. Ingen av verdiene kan sies å være lave.

Tabell 3.11: Sosial og faglig læringsmiljø – gjennomsnitt indeks, fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	3 030	0,8	4,1	4,0	3,6	4,0	4,1
Nettbasert	1 351	1,1	3,6	3,6	3,4	3,4	3,4
Stedbasert	4 134	0,9	4,1	4,1	3,6	4,0	4,1

Nettstudentene skiller seg ut med den desidert laveste verdien på den sosiale læringsmiljø-indeksen (3,4) og har ikke hentet seg inn igjen siden nedgangen under pandemien. Både de stedbaserte og samlingsbaserte utdanningene er imidlertid tilbake på det forholdsvis høye nivået fra før pandemien (4,1). Blant de tre spørsmålene i indeksen er det det sosiale miljøet blant studentene som trekker gjennomsnittet mest ned for nettstudentene (3,2 – ikke vist).

3.6 Organisering av studiet

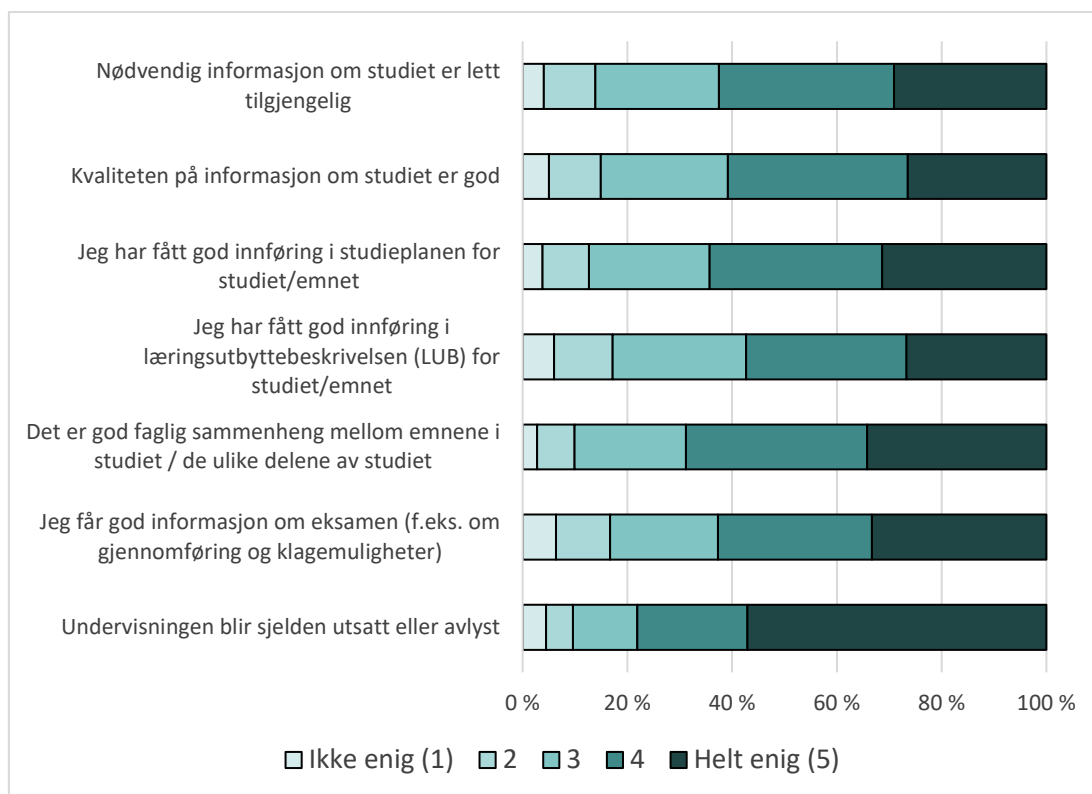
3.6.1 Overordnet

I batteriet om organisering av studiet har vi som mål å kartlegge hvordan studentene opplever den administrative og faglige organiseringen av utdanningstilbudet og inneholder spørsmål om informasjon (om eksamen og studiet generelt), praktisk tilrettelegging og faglig sammenheng mellom emnene. Det er ikke gjort endringer i spørsmålsbatteriet siden 2019.

Studentene fikk syv spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

1. Nødvendig informasjon om studiet er lett tilgjengelig
2. Kvaliteten på informasjon om studiet er god
3. Jeg har fått god innføring i studieplanen for studiet/emnet
4. Jeg har fått god innføring i læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) for studiet/emnet
5. Det er god faglig sammenheng mellom emnene i studiet / de ulike delene av studiet
6. Jeg får god informasjon om eksamen (f.eks. om gjennomføring og klagemuligheter)
7. Undervisningen blir sjelden utsatt eller avlyst

Figur 3.12 viser svarfordelingene på de enkelte spørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «ikke enig» og 5 er «helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». «Vet ikke»-andelen varierer mellom 1 og 6 prosent. Spørsmål 4 om læringsutbyttebeskrivelsen, spørsmål 6 om informasjon om eksamen og spørsmål 7 om utsettelse av undervisning har høyest «vet ikke»-andel med henholdsvis 6, 5 og 4 prosent.

Figur 3.12: Organisering av studiet, svarfordeling.

Flertallet av studentene svarer høyt på alle spørsmålene (kategori 4 og 5). Andelen som svarer høyt, varierer fra 57 til 78 prosent. Sammenlignet med fjoråret er det ikke større endringer i svarfordelingen på spørsmålene.

Tabell 3.12 viser gjennomsnittsverdiene på enkeltspørsmålene fra 2019 til 2023. Resultatene gjenspeiler resultatene over, der vi har sett på andeler. Spørsmålet med lavest gjennomsnittsverdi er spørsmålet om læringsutbyttebeskrivelsen for studiet med en gjennomsnittsverdi på 3,6, opp marginalt fra 3,5 i 2022. Fortsatt er det imidlertid slik at undervisningen sjelden eller aldri blir avlyst. I hovedsak er gjennomsnittsverdiene like eller noe høyere enn i 2022 og noe lavere enn i 2020, men det er små forskjeller. Foruten spørsmålet om avlysning av undervisning gir studentene høyest skår på spørsmålet om det er god faglig sammenheng mellom emnene i studiet (3,9).

Tabell 3.12: Organisering av studiet. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nødvendig informasjon om studiet er lett tilgjengelig	8682	1,1	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7
Kvaliteten på informasjon om studiet er god	8674	1,1	3,7	3,8	3,6	3,7	3,7
Jeg har fått god innføring i studieplanen for studiet/emnet	8662	1,1	3,8	3,9	3,7	3,7	3,8
Jeg har fått god innføring i læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) for studiet/emnet	8672	1,2	3,5	3,7	3,4	3,5	3,6
Det er god faglig sammenheng mellom emnene i studiet / de ulike delene av studiet	8661	1,0	3,9	4,0	3,8	3,9	3,9

Jeg får god informasjon om eksamen (f.eks. om gjennomføring og klagemuligheter)	8675	1,2	3,7	3,7	3,5	3,7	3,7
Undervisningen blir sjelden utsatt eller avlyst	8682	1,1	4,1	4,2	4,1	4,1	4,2
Organiseringsindeks			3,8	3,9	3,7	3,8	3,8

3.6.2 Kategori og utdanningsform

Tabell 3.13 viser gjennomsnittsverdiene i indeksene (organiseringsindeksene) i perioden 2019-2023, fordelt på utdanningskategori. Tabell 3.14 viser tilsvarende verdier, fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.13: Organisering av studiet – gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	191	0,88	4,1	4,1	3,8	4,0	4,0
Helse og velferd	2 224	0,81	4,2	4,2	4,1	4,1	4,2
Kreativ	924	0,85	3,9	3,9	3,7	3,9	3,8
Samferdsel	463	0,92	3,6	3,7	3,4	3,3	3,5
Teknisk	3 709	0,87	3,5	3,5	3,4	3,6	3,6
ØkAdm	1 172	0,89	3,8	4,0	3,9	3,9	3,9

Med unntak av Samferdsel holder de fleste verdiene seg stabile fra året før. Samferdsel øker til 3,5 etter en nedgang i 2021 og 2022, men er fortsatt utdanningskategorien med lavest snitt. Vi ser en liten oppgang for Helse og velferd, som allerede har høyest snittskår (4,2), til nivået førpandemien.

Innenfor dette temaet har NOKUT også laget en temaside som handler om organisering av teknisk fagskoleutdanning. Denne siden finner dere her: www.nokut.no/temasider-om-kvalitet-i-fagskoleutdanning.

Tabell 3.14: Organisering av studiet – gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	3 061	0,9	3,7	3,7	3,6	3,7	3,8
Nettbasert	1 548	0,9	4,0	4,1	4,0	4,0	3,9
Stedbasert	4 074	0,9	3,8	3,9	3,7	3,7	3,8

Utdanningsformene ligger forholdsvis likt i 2023 når det gjelder vurdering av organiseringen av studiet. Nettstudiene har historisk sett ligget stabilt med et noe høyere snitt enn både samlings- og stedbaserte studier, men ligger etter en moderat nedgang over tid nærmere de andre utdanningsformene.

3.7 Eget engasjement

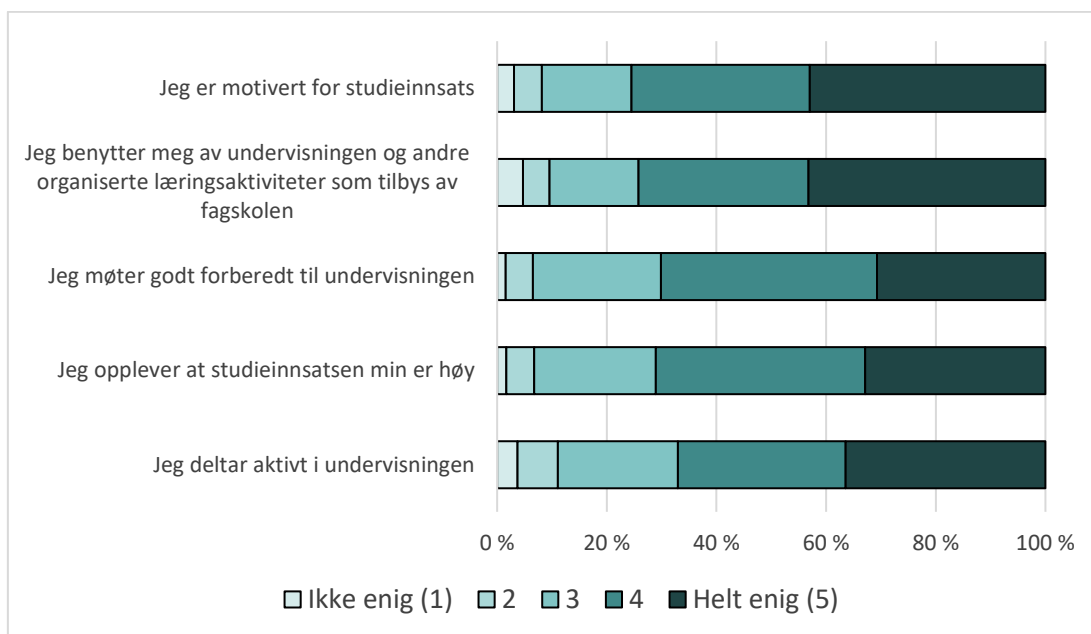
3.7.1 Overordnet om engasjement

I dette spørsmålsbatteriet blir studentene spurt om sitt eget engasjement og motivasjon for studiene. Spørsmålene er ikke endret i 2023.

Studentene fikk fem spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene»:

1. Jeg er motivert for studieinnsats
2. Jeg benytter meg av undervisningen og andre organiserte læringsaktiviteter som tilbys av fagskolen
3. Jeg møter godt forberedt til undervisningen
4. Jeg opplever at studieinnsatsen min er høy
5. Jeg deltar aktivt i undervisningen

I Figur 3.13 vises svarfordelingene for alle enkeltspørsmålene. Respondentene kunne svare på hvert spørsmål på en skala fra 1 til 5, der 1 er «Ikke enig» og 5 er «Helt enig». Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». «Vet ikke»-andelen er forholdsvis lav og varierer mellom 0 og 4 prosent.

Figur 3.13: Eget engasjement, svarfordeling.

På samtlige spørsmål svarer flertallet av studentene høyt (kategori 4 eller 5). Andelen varierer mellom 67 og 75 prosent, hvor ytterpunktene er spørsmålene om studentene deltar aktivt i undervisningen (spørsmål 5), og om de er motivert for studieinnsats (spørsmål 1). Andelen høye endrer seg ikke nevneverdig for noen av spørsmålene sammenlignet med 2022.

I tabell 3.15 vises gjennomsnittsverdiene på enkeltspørsmålene fra 2019 til 2022.

Tabell 3.15: Eget engasjement. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad er du enig i de følgende påstandene:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Jeg er motivert for studieinnsats	8202	1,0	4,1	4,0	3,8	4,0	4,1
Jeg benytter meg av undervisningen og andre organiserte læringsaktiviteter som tilbys av fagskolen	8201	1,1	4,1	4,1	3,9	4,0	4,0
Jeg møter godt forberedt til undervisningen	8197	0,9	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9
Jeg opplever at studieinnsatsen min er høy	8206	1,0	4,0	4,0	3,8	3,9	4,0
Jeg deltar aktivt i undervisningen	8195	1,1	4,0	3,9	3,7	3,9	3,9
Engasjementsindeks			4,0	4,0	3,8	3,9	4,0

Gjennomsnittsverdiene i batteriet er blant de høyeste i Studiebarometeret, og ingen av verdiene kan sies å ha vært lave siden undersøkelsen startet. Gjennomsnittsverdiene gikk imidlertid ned med rundt 0,2 for samtlige spørsmål under pandemien, med unntak av spørsmålet om forberedelse til undervisningen. Samtlige av spørsmålene er nå tilbake på nivået før pandemien starten.

3.7.2 Kategori og utdanningsform

I tabell 3.16 vises gjennomsnittsverdiene for indeksen «Eget engasjement» (engasjementsindeksen) fra 2019 til 2023, fordelt på utdanningskategori. Tabell 3.17 viser tilsvarende verdier, fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.16: Eget engasjement, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	181	0,69	4,3	4,2	4,1	4,1	4,2
Helse og velferd	2 063	0,72	4,3	4,2	4,1	4,1	4,2
Kreativ	871	0,77	4,2	4,1	3,9	4,1	4,1
Samferdsel	440	0,8	3,9	4,0	3,7	3,8	4,0
Teknisk	3 549	0,8	3,8	3,8	3,6	3,8	3,8
ØkAdm	1 098	0,83	4,1	4,0	3,9	4,0	4,0

Verdiene har enten holdt seg stabile eller økt for alle kategorier. Samferdsel fortsetter økningen fra fjoråret og er nå helt tilbake til nivået før pandemien. Gjennomsnittsverdiene varierer mellom 4,2 for Helse og velferd på den ene siden og 3,8 på Teknisk.

Tabell 3.17: Eget engasjement, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	2 912	0,8	3,9	3,8	3,7	3,8	3,9
Nettbasert	1 436	0,8	4,1	4,0	3,9	4,0	4,0
Stedbasert	3 854	0,8	4,1	4,1	3,8	4,0	4,0

Vi ser ingen vesentlige forskjeller mellom utdanningsformene i 2023 for indeksen eget engasjement. Ingen av verdiene er lave.

3.8 Arbeidslivsrelevans

3.8.1 Overordnet

Spørsmålene i dette batteriet tar sikte på å måle hvorvidt studentene mener at studiet har god tilknytning til arbeidslivet. Spørsmålsbatteriet gjennomgikk omfattende endringer i 2019. I 2022 fjernet vi spørsmålet «Det legges godt til rette for at jeg kan knytte kontakter i arbeidslivet» fra batteriet på bakgrunn av rapporten «Arbeidslivsrelevans i Fagskoleutdanningene», som indikerte at de to spørsmålene om kontakt med arbeidslivet hadde høy korrelasjon og hver for seg tilstrekkelig dekket dette aspektet ved studieprogrammet.¹⁴ Spørsmålet som ble fjernet har, sammen med «Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.», historisk sett bidratt til å trekke ned gjennomsnittsverdien i indeksen. At indeks for Relevans for arbeidslivet dermed er noe høyere fra 2022 sammenlignet med tidligere år, betyr ikke dermed at det er en reell endring i resultatene.

Spørsmålene i batteriet kan sorteres i tre ulike kategorier. De første tre handler om studentenes oppfattelse av arbeidslivsrelevansen og informasjonen de får om dette, det neste om studentenes oppfattelse av kontakten med arbeidslivet gjennom utdanningen, mens de to siste er spørsmål spesifikt rettet mot studenter som studerer kreative fag og er kun stilt til disse studentene.

Alle studentene fikk fire spørsmål i dette batteriet, med den innledende teksten «Hvor enig er du i følgende påstander»:

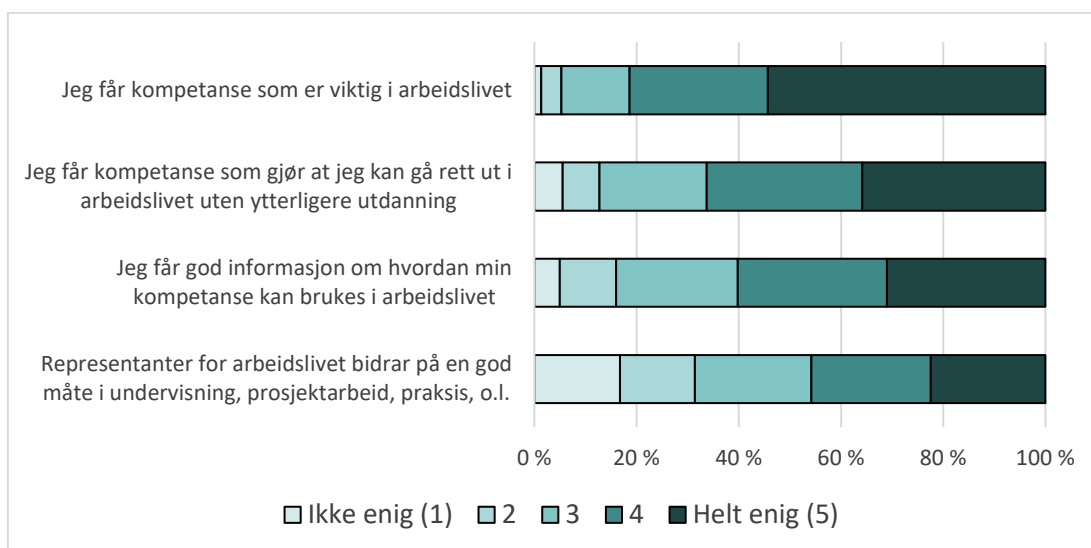
1. Jeg får kompetanse som er viktig i arbeidslivet
2. Jeg får kompetanse som gjør at jeg kan gå rett ut i arbeidslivet uten ytterligere utdanning
3. Jeg får god informasjon om hvordan min kompetanse kan brukes i arbeidslivet
4. Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.

Studentene i kreative fag fikk i tillegg de følgende to spørsmålene:

¹⁴ https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2021/fagskole/arbeidslivsrelevans-i-fagskoleutdanningene_11-2021.pdf

5. Jeg har ambisjoner om å jobbe profesjonelt med kreative fag etter endt fagskoleutdanning
6. I studiet blir jeg forberedt på å drive selvstendig næringsvirksomhet / freelancevirksomhet

Figur 3.14 viser svarfordelingen for spørsmålene i batteriet. Svarkategoriene går fra «i liten grad» (1) til «i stor grad» (5). Det var også mulig å svare «vet ikke / ikke relevant». Det er stor variasjon i «Vet ikke»-andelen. Den varierer mellom 2 og 21 prosent. Spørsmål 4, om arbeidslivets bidrag i undervisningen, har en «vet ikke»-andel på 21 prosent.¹⁵ De øvrige spørsmålene har en «vet ikke»-andel på 9 prosent eller lavere.

Figur 3.14: Tilknytning til arbeidslivet, svarfordeling.

Det er stor variasjon i hvordan svarene fordeler seg på de ulike spørsmålene. Det er imidlertid små endringer fra 2022.

81 prosent av studentene svarte 4 eller 5 (skåret høyt) på det første spørsmålet om hvorvidt de får kompetanse som er viktig i arbeidslivet. Tilsvarende andel på spørsmålene om studentene får kompetanse som gjør at de kan gå rett ut i arbeidslivet (spørsmål 2) og om studentene får god informasjon om hvordan kompetansen kan benyttes (spørsmål 3) er henholdsvis 66 og 60 prosent, nesten identisk med året før.

Spørsmålet om representanter for arbeidslivet bidrar godt i undervisning (spørsmål 4) har en andel studenter som svarer høyt på 46 prosent. Spørsmålet har med 31 prosent også den høyeste andelen respondenter som svarer lavt (kategori 1 og 2) i batteriet. Dette er imidlertid en forbedring fra 39 prosent lave svar i 2021. I år har vi forsøkt å grave dypere i resultatene på nettopp dette spørsmålet ved å inkludere et batteri om hvilke bidrag fra arbeidslivet studentene har opplevd på utdanningen sin. Se kapittel 3.1 for mer detaljer om spørsmålene om bidrag fra arbeidslivet i utdanningen samt en analyse av sammenhengene

¹⁵ Merk at for studentene som krysser av for «ingen bidrag» på opplevd bidrag fra arbeidslivet, er andelen «vet ikke» 35 prosent. Blant de som *ikke* har krysset av for «ingen bidrag» er andelen 12 prosent. Se kapittel 3.1 for mer detaljer om spørsmålene om bidrag fra arbeidslivet i utdanningen.

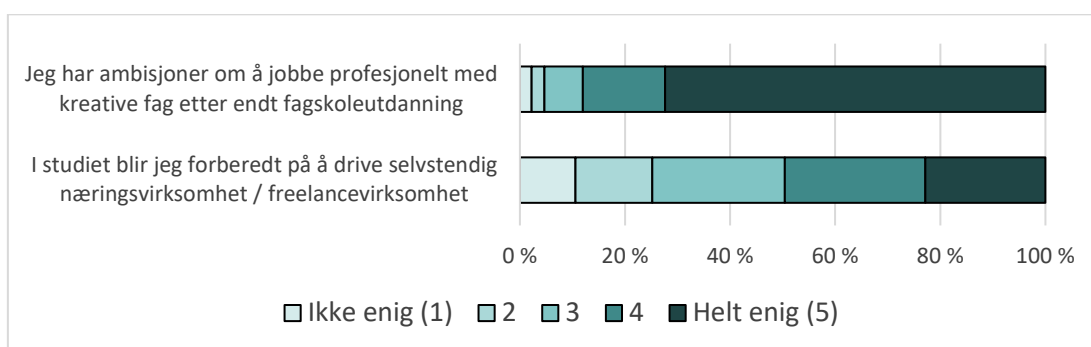
mellom disse bidragene og studentenes svar på om representanter for arbeidslivet bidrar godt i undervisning.

Spørsmål kun til kreative fag

Figur 3.15 viser svarfordelingen på spørsmålene som kun gikk til studenter på kreative fag.

I spørsmålet om studentenes ambisjoner (spørsmål 5) er det små endringer fra tidligere år. 88 prosent svarer høyt, som er identisk med andelen i 2022. De aller fleste studentene ønsker å jobbe med kreative fag etter endt utdanning.

På spørsmålet om studentene blir forberedt på å drive selvstendig virksomhet (spørsmål 6) er andelen høye svar på 46 prosent. Andel varierer historisk sett mellom 40 og 50 prosent høye svar.

Figur 3.15: Tilknytning til arbeidslivet, svarfordeling. Merk: Spørsmålene ble kun stilt til studenter som studerer kreative fag.

Gjennomsnittsverdier

Tabell 3.18 viser gjennomsnittsverdiene på spørsmålene fra 2019 til 2023. Spørsmålene som kun ble gitt til de kreative fagskolestudentene, ble ikke brukt til å beregne indeksverdien for batteriet og vises i tabell 3.19. Siden ett av spørsmålene om arbeidslivskontakt er fjernet i år, er indeksverdiene for årene 2019–2021 regnet ut på nytt uten dette spørsmålet, for å gi et bedre sammenligningsgrunnlag. Indeksverdiene vil dermed ikke stemme overens med de som er presentert i hovedtendenser-rapportene for tidligere år. De nye indeksverdiene er jevnt over 0,1 høyere enn de gamle verdiene fra 2019–2021.

Tabell 3.18: Arbeidslivsrelevans. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Jeg får kompetanse som er viktig i arbeidslivet	8393	0,9	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Jeg får kompetanse som gjør at jeg kan gå rett ut i arbeidslivet	8380	1,2	3,9	3,8	3,8	3,9	3,8

uten ytterligere utdanning

Jeg får god informasjon om hvordan min kompetanse kan brukes i arbeidslivet	8378	1,2	3,6	3,7	3,6	3,7	3,7
Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.	8357	1,4	3,2	3,2	3,0	3,3	3,2
Arbeidslivsindeks			3,8	3,8	3,7	3,8	3,8

Tabell 3.19: Arbeidslivsrelevans. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor enig er du i følgende påstander:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
I studiet blir jeg forberedt på å drive selvstendig næringsvirksomhet / freelancevirksomhet	8357	1,4	3,2	3,3	3,1	3,4	3,3
Jeg har ambisjoner om å jobbe profesjonelt med kreative fag etter endt fagskoleutdanning	840	1,3	4,5	4,4	4,5	4,5	4,6

Svarene viser at studentene i svært stor grad er enige i at studiet de går på gir kompetanse som er viktig i arbeidslivet, og i forholdsvis stor grad at de får informasjonen om hvordan kompetansen kan brukes i arbeidslivet. Studentene er i mindre grad enige i at det legges godt til rette for å knytte kontakter i arbeidslivet og at representanter fra arbeidslivet bidrar godt i undervisningen. Studentene er også i mindre grad enige i at studiet forbereder dem på selvstendig næringsvirksomhet. Indeksverdien er beregnet på bakgrunn av de fem første spørsmålene for alle studentene. Det er ingen større endringer i snittverdier mellom 2022 og 2023.

3.8.2 Kategori og utdanningsform

I tabell 3.20 vises gjennomsnittsverdiene for indeksen Arbeidslivsrelevans, fordelt på utdanningskategori fra 2019 til 2023.¹⁶ Tabell 3.21 viser tilsvarende verdier, fordelt på utdanningsform.

¹⁶ For å forbedre sammenligningsgrunnlaget er indeksverdiene fra 2019 til 2021 regnet ut på nytt, uten spørsmålet som ble fjernet i 2022. Indeksverdiene vil dermed ikke stemme overens med de presentert i hovedtendenser-rapportene for 2019 til 2021.

Tabell 3.20: Arbeidslivsrelevans, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	185	0,85	4,2	3,9	4,0	4,0	4,1
Helse og velferd	2 097	0,82	4,2	4,2	4,1	4,2	4,2
Kreativ	885	0,9	3,7	3,7	3,7	3,9	3,8
Samferdsel	450	0,92	3,5	3,6	3,7	3,7	3,7
Teknisk	3 598	0,94	3,5	3,4	3,5	3,6	3,6
ØkAdm	1 121	0,97	3,8	3,9	3,8	3,8	3,8

Indeksen for arbeidslivsrelevans holder seg forholdsvis stabil for hver utdanningskategori over tid. Det er som i tidligere år noe variasjon på tvers av utdanningskategoriene, med en forskjell i snittskår på 0,6 mellom laveste (Teknisk, 3,6) og høyeste kategori (Helse og velferd, 4,2). De andre kategoriene varierer mellom 3,7 og 4,1.

Tabell 3.21: Arbeidslivsrelevans, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	2 954	0,9	3,6	3,5	3,5	3,8	3,8
Nettbasert	1 459	1,0	3,7	3,7	3,6	3,9	3,8
Stedbasert	3 923	0,9	3,7	3,7	3,6	3,8	3,8

Snittverdiene på arbeidslivsrelevans-indeksen er heilt identiske i 2023, på 3,8. Dette skiller seg noe ut fra den historiske trenden, der nett- og stedbaserte studier har ligget noe over samlingsstudiene. Forskjellene har imidlertid aldri vært store.

3.8.3 Bidrag fra arbeidslivet i utdanningen

I 2023 inkluderte vi et nytt batteri for å undersøke i større detalj hvordan arbeidslivet bidrar inn i fagskoleutdanningene. Spørsmålbatteriet ble inkludert først og fremst for å nyansere resultatene på følgende spørsmål fra arbeidslivsrelevans-batteriet: «Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.». Spørsmålet har en av de laveste gjennomsnittene i Studiebarometeret og favner et potensielt bredt spekter av arbeidslivsbidrag. Ved å kartlegge nettopp hvilke bidrag studentene har opplevd hittil i studiet, kan vi undersøke hvordan disse bidragene påvirker hvordan studentene svarer på det aktuelle spørsmålet i arbeidslivsrelevans-batteriet. I tillegg får vi innsikt i omfang og forekomst av spesifikke bidrag.

Studentene fikk følgende spørsmål i skjemaet, med mulighet for å krysse av for de alternativene som passet for dem (for de som krysset av for kategorien «Annet» var det også mulig å skrive inn fritekstsvaer):

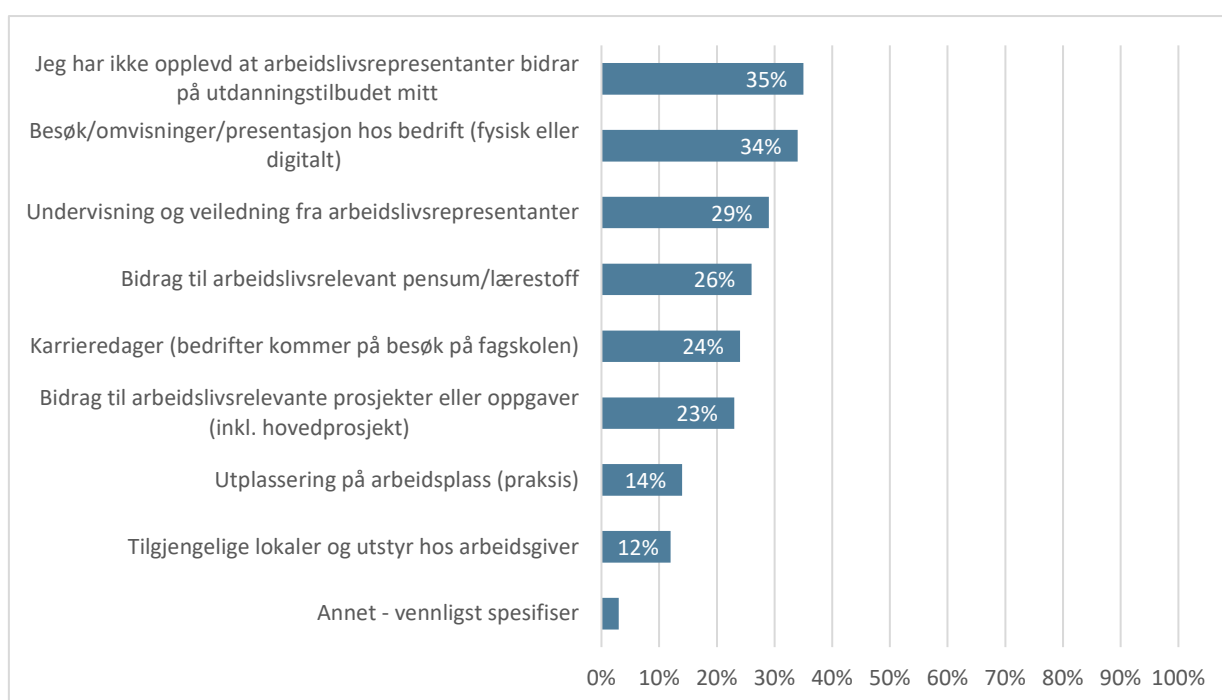
Hvilke av de følgende formene for bidrag fra arbeidslivsrepresentanter **har du opplevd** på utdanningen din?

Flere svar mulig.

- Besøk/omvisninger/presentasjon hos bedrift (fysisk eller digitalt)
- Karrieredager (bedrifter kommer på besøk på fagskolen)

- Utplassering på arbeidsplass (praksis)
- Undervisning og veiledning fra arbeidslivsrepresentanter
- Bidrag til arbeidslivsrelevant pensum/lærestoff
- Bidrag til arbeidslivsrelevante prosjekter eller oppgaver (inkl. hovedprosjekt)
- Tilgjengelige lokaler og utstyr hos arbeidsgiver
- Annet - vennligst spesifiser
- Jeg har ikke opplevd at arbeidslivsrepresentanter bidrar på utdanningstilbudet mitt

Figur 3.16 viser andelen av studentene som krysset av for hvert av svaralternativene, sortert fra høyest til lavest andel. Merk at andelen er basert på studentene som svarte på *minst ett spørsmål* i batteriet – respondenter som har hoppet over batteriet regnes ikke som svarende.

Figur 3.16: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om opplevde bidrag fra arbeidslivsrepresentanter i utdanningen. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Den største andelen av respondentene svarer at de ikke har opplevd at representanter fra arbeidslivet har bidratt i utdanningen hittil i studiet. Over en tredjedel (35 %) av studentene krysset av for dette alternativet. Besøk/omvisninger/presentasjon hos bedrift (fysisk eller digitalt) er bidraget som flest studenter har opplevd (34 %). Deretter kommer undervisning og veiledning (29 %), bidrag til arbeidslivsrelevant pensum/lærestoff (26 %), tilstedeværelse på karrieredager (24 %) og bidrag til arbeidslivsrelevante prosjekter eller oppgaver (23 %). Færrest krysset av for praksis (14 %) og tilgjengelige lokaler og utstyr hos arbeidsgivere (12 %). At så få krysset av for praksis henger mest sannsynlig sammen med tidspunktet for undersøkelsen og måten spørsmålet er formulert. Siden vi spør om *opplevde* bidrag hittil på studiet, er det nok en del studenter som ennå ikke har vært ute i praksis, men som skal ha det på et senere tidspunkt.

Tabell 3.22 og 3.23 viser andelene som har krysset av for hvert svaralternativ, fordelt på henholdsvis utdanningskategori og utdanningsform. Cellene er fargegradert fra grønt (relativt høy andel avkryssinger) til rødt (relativt lav andel avkryssinger) for å gjøre sammenligning på tvers av spørsmål og utdanningskategori/-form enklere.

Tabell 3.22: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om opplevde bidrag fra arbeidslivsrepresentanter i utdanningen, fordelt på utdanningskategori.

Variabel	Helse og velferd	Kreativ	Samferdsel	Teknisk	ØkAdm	Overordnet gjennomsnitt
besøk	22 %	49 %	68 %	34 %	25 %	34 %
karrieredag	10 %	36 %	48 %	30 %	14 %	24 %
praksis	32 %	8 %	17 %	5 %	8 %	14 %
undervisning	28 %	48 %	25 %	25 %	28 %	29 %
pensum	30 %	34 %	26 %	22 %	25 %	26 %
prosjekter	18 %	37 %	17 %	21 %	23 %	23 %
lokaler	16 %	16 %	10 %	11 %	7 %	12 %
annet	2 %	3 %	3 %	3 %	2 %	3 %
ingen bidrag	38 %	18 %	19 %	37 %	44 %	35 %

Tabell 3.23: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om opplevde bidrag fra arbeidslivsrepresentanter i utdanningen, fordelt på utdanningsform.

Variabel	Samling	Nett	Sted	Overordnet gjennomsnitt
besøk	29 %	9 %	47 %	34 %
karriered	11 %	14 %	38 %	24 %
praksis	10 %	9 %	19 %	14 %
underv	25 %	14 %	38 %	29 %
pensum	24 %	19 %	31 %	26 %
prosj	20 %	14 %	28 %	23 %
lokaler	13 %	7 %	14 %	12 %
annet	3 %	4 %	2 %	3 %
ingen	42 %	56 %	22 %	35 %

Vi ser betydelig variasjon i hvilke arbeidslivsbidrag studentene har opplevd på tvers av både utdanningskategori og -form. Alle utdanningskategoriene har en markert forekomst av bidrag inn i undervisning, arbeidslivsrelevant pensum, men det varierer hvilke andre bidrag studentene har opplevd. For eksempel ser vi at studentene på kreative fag opplever et relativt bredere spekter av bidrag – både inn i undervisning, arbeidslivsrelevant pensum og prosjektarbeid/oppgaver samt bedriftsbesøk og karrieredager. På samferdselsfagene – som inkluderer jernbane-, luftfart og de maritime utdanningene – er det bedriftsbesøk og tilstedeværelse på karrieredager som forekommer klart mest. Samferdsel har også den høyeste andelen som krysser av for disse bidragene blant utdanningskategoriene. Ikke overraskende ser vi en relativt høy andel studenter som har opplevd praksis innenfor helse og velferd (32 %). Med unntak av samferdsel (17 %) er ikke praksis utbredt på de andre

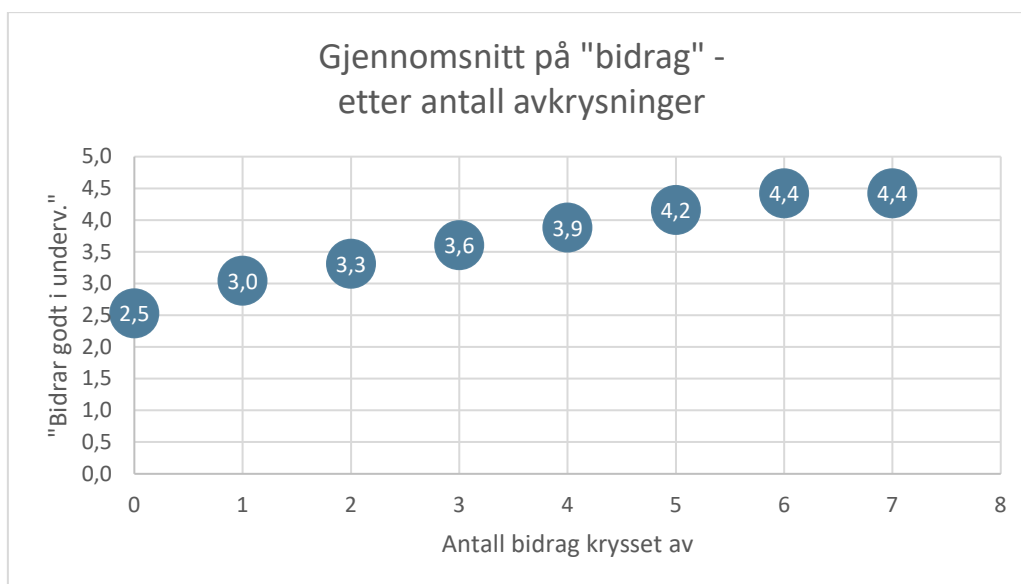
utdanningskategoriene i særlig grad, i alle fall på dette tidspunktet i utdanningene. Studentene på helse og velferd, teknisk, og økonomi og administrasjon er de som i størst grad svarer at de *ikke* har opplevd arbeidslivsbidrag på utdanningen sin. På økonomi og administrasjon svarer nesten halvparten (44 %) at de ikke har opplevd bidrag, etterfulgt av helse og velferd (38 %) og teknisk (37 %). Relativt få svarer at de ikke har opplevd arbeidslivsbidrag på kreativ og samferdsel, henholdsvis 18 og 19 prosent.

For utdanningsformene ser vi markant større forekomst av alle former for bidrag fra arbeidslivet på stedsbaserte utdanninger. På samlingsbaserte utdanninger ser vi noe forekomst i form av bedriftsbesøk og bidrag til undervisning, pensum og prosjekter, mens det med unntak av pensum er relativt liten forekomst av også disse på de nettbaserte utdanningene. På nettutdanningene svarer over halvparten (56 %) at de ikke har opplevd bidrag fra arbeidslivet, mens tilsvarende tall for samlings- og stedsbaserte utdanninger er henholdsvis 42 og 22 prosent.

Arbeidslivsbidrag: opplevd omfang og studentenes vurdering

Hva er sammenhengen mellom hvilke bidrag fra arbeidslivet studentene opplever, og hvordan de vurderer disse?

Figur 3.17 viser sammenhengen mellom hvor mange former for arbeidslivsbidrag studentene har opplevd, og hva de svarer på spørsmålet «Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.». Svaralternativet «Jeg har ikke opplevd at arbeidslivsrepresentanter bidrar på utdanningstilbudet mitt» er *ikke* inkludert i figuren, slik at høyere tall på x-aksen utelukkende indikerer at studenten har opplevd flere bidrag på utdanningen sin.

Figur 3.17: Gjennomsnittsverdi på spørsmålet «Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.», fordelt på antall avkryssede svaralternativer på spørsmålet om opplevde bidrag fra arbeidslivet.

Vi ser en tydelig tendens til at jo flere bidrag fra arbeidslivet studentene har opplevd på utdanningen, jo mer enige er de i spørsmålet om arbeidslivet bidrar godt inn i utdanningen.

Det nasjonale gjennomsnittet på spørsmålet er i utgangspunktet 3,2 (se tabell 4.15) – allerede ved to opplevde bidrag ser vi at gjennomsnittet ligger høyere, på 3,3. Ved fem opplevde bidrag og over ligger scoren over 4,0, som er svært høyt i Studiebarometer-sammenheng. Dette *kan* tyde på at der studentene opplever bidrag fra arbeidslivet i utdanningen, så opplever de også disse som gode. Det er imidlertid viktig å legge inn forbehold om at dette ikke nødvendigvis viser en *kausalsammenheng*. Andre forhold og spuriøse sammenhenger kan ligge bak sammenhengene vi ser over.

Figuren over forteller oss heller ikke noe om *hvilke* arbeidslivsbidrag studentene har opplevd. Studenter som har krysset av for tre svaralternativer kan ha opplevd tre helt forskjellige bidrag. Den sier heller ingenting om arbeidslivsbidragene i ulik grad samvarierer med spørsmålet om arbeidslivet bidrar på en god måte i utdanningen. Det er nærliggende å anta at ulike former for arbeidslivsbidrag i større eller mindre grad henger sammen med studentenes opplevelse av hvor godt arbeidslivet bidrar.

Tabell 3.24 under viser resultatene fra en flernivåanalyse, med spørsmålet «Representanter for arbeidslivet bidrar på en god måte i undervisning, prosjektarbeid, praksis, o.l.» som avhengig variabel og de forskjellige formene for arbeidslivsbidrag som uavhengig variabel. Vi har også lagt inn spørsmålet «Kvaliteten på informasjon om studiet er god», fra batteriet om organiseringen av utdanningen (kapittel 4.6), som uavhengig variabel. Vi legger til denne variabelen i modellen fordi vi mener det er grunn til å tro at fagskolestudenter som får god informasjon om studiet, også i større grad vil kjenne til hvordan, og hvor godt, arbeidslivet bidrar inn i utdanningen, og at dette igjen vil kunne påvirke hvordan de vurderer disse bidragene. Utdanningskategori og utdanningstilbud er lagt inn som nivåvariabler, da vi mener det er grunn til å forvente at grad og omfang av samarbeid med arbeidslivet varierer på tvers av begge disse gruppene.

Tabell 3.24: Resultat fra regresjonsanalyser med om arbeidslivet bidrar godt i utdanningen som avhengig variabel, og opplevde bidrag fra arbeidslivet inn i utdanningen som sentrale uavhengige variabler – multivariat lineær flernivåanalyse med robuste standardfeil.

	Arbeidslivet bidrar godt på utdanningen
Opplevde bidrag fra arbeidslivet i utdanningen	
Bedriftsbesøk	0.217***
Karrieredager	0.011
Praksis	0.150
Bidrag i undervisning	0.388***
Arbeidslivsrelevant pensum	0.238***
Prosjekter og oppgaver	0.114***
Lokaler og utstyr	0.154**
Annet	-0.130
Ingen bidrag	-0.427***
Kvalitet på informasjon om studiet	0.402***
Konstantledd	1.567***
N	4794

* p < 0.05, ** p < 0.01, *** p < 0.001. Kontrollvariabler inkluderer: nivåvariabler for utdanningskategori og utdanningstilbud.

Den sterkeste sammenhengen i modellen ser vi for kategorien «ingen bidrag». Den viser en signifikant, negativ sammenheng med avhengig variabel, med en stigningskoeffisient på minus 0,427. Dette indikerer ikke overraskende at studenter som svarer at de ikke har opplevd noen bidrag fra arbeidslivet på utdanningen, tenderer mot å svare lavere på om arbeidslivet bidrar godt på utdanningen, og at dette er enkeltvariabelen i modellen som har sterkeste sammenheng med avhengig variabel.

Resultatene viser videre signifikant, positiv sammenheng for følgende bidrag fra arbeidslivsrepresentanter: bedriftsbesøk, bidrag i undervisning og/eller veiledning, arbeidslivsrelevant pensum, arbeidslivsrelevante prosjekter og/eller oppgaver og tilgjengelige lokaler og/eller utstyr hos arbeidsgiver. Blant arbeidslivsbidragene ser vi den klart sterkeste sammenhengen for bidrag i undervisning og veiledning, med en stigningskoeffisient på 0,388. En mulig forklaring på dette er at når arbeidslivet bidrar direkte i undervisning eller veiledning, så er dette mer synlig for studentene enn andre former for bidrag. Deretter kommer arbeidslivsrelevant pensum (0,238) og bedriftsbesøk (0,217), prosjekter/oppgaver og tilgjengelige lokaler til slutt med de klart svakeste sammenhengene (hhv. 0,114 og 0,154). I tillegg ser vi en signifikant, positiv og relativt sterk sammenheng mellom kvaliteten på informasjonen studentene får om studiet og hvordan de vurderer hvor godt arbeidslivet bidrar i utdanningen. En mulig forklaring er, som indikert

over, at for mindre synlige arbeidslivsbidrag er god informasjon til studentene med på å forme studentenes oppfatning av hvor godt arbeidslivet bidrar inn på studiet.

Vi bør også kommentere den ikke-signifikante sammenhengen for praksis, som sikkert er overraskende for mange. En forklaring ligger i selve modellen: I en modell uten nivåvariabler ser vi en positiv, signifikant sammenheng mellom praksis og vurderingen av hvor godt arbeidslivet bidrar i utdanningen, med en stigningskoeffisient på 0,334. Denne sammenhengen forsvinner når vi legger til utdanningskategori som nivåvariabel. Enkelte utdanningskategorier står for en høy andel av praksisstudentene. For eksempel ser vi at over halvparten av respondentene som svarer at de har hatt praksis tilhører helse og velferdsfagene. Den sterke samvariasjonen mellom omfang av praksis og utdanningskategori fører til at det blir for lite unik statistisk varians til at praksis blir signifikant i modellen. Den manglende statistiske signifikansen bør derfor ikke tolkes som om at praksis ikke har betydning – tvert imot indikerer resultatene før utdanningskategori introduseres i modellen at praksis *har* sammenheng med avhengig variabel.

Til slutt er det viktig å legge til et forbehold om resultatene i modellen. Vi anser de ulike arbeidslivsbidragene som en plausibel delforklaring på variasjonen i avhengig variabel (vurderingen av arbeidslivsbidragene). Vi kan imidlertid ikke si noe om dette er en *reell* kausalsammenheng. Det er andre mulige forklaringer på de statistiske sammenhengene i modellen.¹⁷ Det metodiske designet til Studiebarometeret lar oss imidlertid ikke vurdere dette.

3.9 Vurderingsformer

3.9.1 Overordnet

Med spørsmålene i dette batteriet tar vi sikte på å måle hvordan studentene vurderer ulike aspekter ved eksamen og andre vurderingsformer på studiet. Batteriet inneholdt fem spørsmål. Det er ikke gjort noen endringer i disse i 2023, men ett spørsmål er tatt ut siden 2020¹⁸.

De fem spørsmålene studentene fikk, hadde den innledende teksten «I hvilken grad mener du at eksamen, innleveringer og andre vurderingsformer hittil i studiet ditt:»:

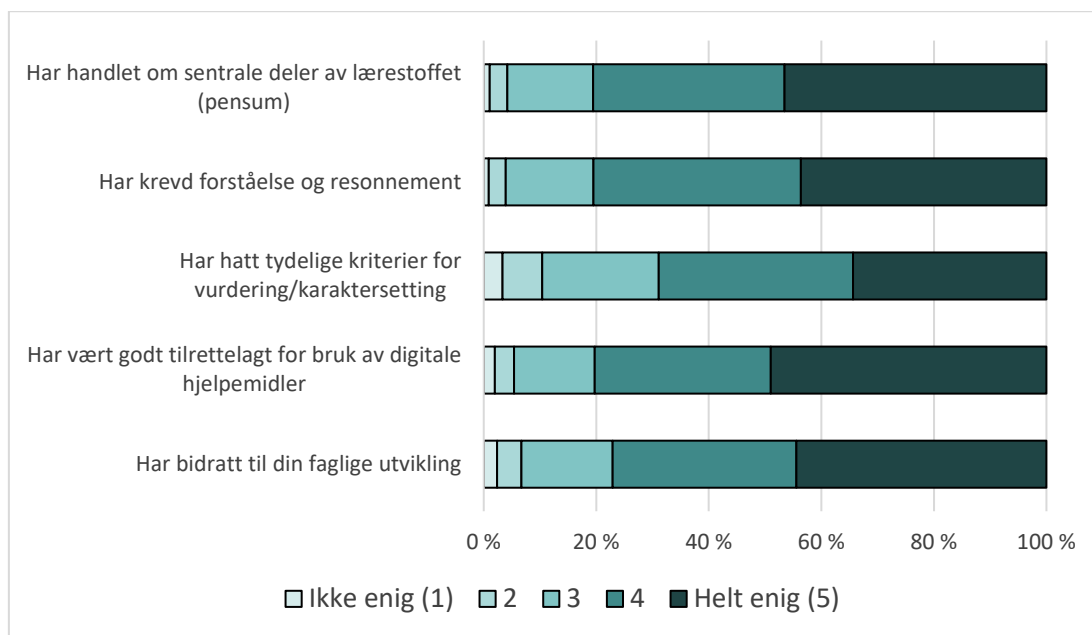
1. Har handlet om sentrale deler av lærestoffet (pensum)
2. Har krevd forståelse og resonnement
3. Har hatt tydelige kriterier for vurdering/karaktersetting
4. Har vært godt tilrettelagt for bruk av digitale hjelpemidler (der det er aktuelt)
5. Har bidratt til din faglige utvikling

Figur 3.18 viser svarfordelingen for spørsmålene om vurderingsformer. Respondentene kunne svare på en skala fra 1–5, der 1 indikerer «i liten grad» og 5 indikerer «i stor grad». I tillegg kunne de svare «vet ikke / ikke relevant». Andelen som svarer «vet ikke / ikke relevant» er forholdsvis lav for de fleste spørsmålene, mellom 2 og 4 prosent. Unntaket er

¹⁷ Seleksjonseffekter, spuriøse effekter, omvendt kausalitet, m.m.).

¹⁸ Spørsmålet «Har gjort det mulig å bruke det du har lært i studiene dine» har gått ut.

spørsmål 5 om tilrettelegging for bruk av digitale hjelpemidler, som har en «vet ikke»-andel på ca. 8 prosent.

Figur 3.18: Vurderingsformer, svarfordeling.

Vi ser at mellom 77 og 81 prosent svarte 4 eller 5 på alle spørsmålene bortsett fra spørsmålet om eksamener og vurderingsformer har hatt tydelige kriterier for vurdering – her er tilsvarende andel 69 prosent. Alt i alt er imidlertid hovedinntrykket at studentene er positive til de forskjellige aspektene ved vurdering.

Tabell 4.25 viser gjennomsnittsverdiene for spørsmålene i batteriet i perioden 2019 til 2023. Snittverdiene for spørsmålene i dette batteriet er generelt høye, og indeksen er den med høyest verdi i undersøkelsen. Det er kun spørsmålet om det har vært tydelige kriterier for vurdering som har en snittverdi under 4,0, med en verdi på 3,9.

Tabell 3.25: Vurderingsformer. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

I hvilken grad mener du at eksamen, innleveringer og andre vurderingsformer hittil i studiet ditt:	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Har handlet om sentrale deler av lærestoffet (pensum)	8279	0,9	4,2	4,2	4,1	4,1	4,2
Har krevd forståelse og resonnement	8259	0,9	4,2	4,2	4,1	4,1	4,2
Har hatt tydelige kriterier for vurdering/karaktersetting	8256	1,1	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9
Har vært godt tilrettelagt for bruk av digitale hjelpemidler (der det er aktuelt)	8261	0,9	4,0	4,1	4,0	4,1	4,2
Har bidratt til din faglige utvikling	8271	1,0	4,2	4,1	4,0	4,1	4,1
Vurderingsindeks			4,1	4,2	4,1	4,1	4,2

3.9.2 Utdanningskategori

Tabell 3.26 viser gjennomsnittsverdiene for indeksen Vurderingsformer i perioden 2019–2023, fordelt på utdanningskategorier. Tabell 3.27 viser tilsvarende verdier, fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.26: Vurderingsformer, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori.

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Annet	182	0,83	4,4	4,2	4,1	4,2	4,3
Helse og velferd	2 067	0,73	4,5	4,5	4,4	4,4	4,5
Kreativ	854	0,82	4,3	4,2	4,0	4,3	4,3
Samferdsel	443	0,94	3,9	4,0	3,8	3,7	3,9
Teknisk	3 546	0,86	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0
ØkAdm	1 095	0,86	4,2	4,3	4,2	4,2	4,2

Som tidligere ser vi også her en del variasjon på tvers av utdanningskategoriene, men variasjonen er mindre enn det er for flertallet av de andre indeksene. Igjen ser vi Helse og velferd (4,5) på topp. Samferdsel er på bunn (3,9). Ingen av indeksverdiene kan imidlertid sies å være lave. De fleste kategoriene holder seg stabile eller øker fra året før.

Tabell 3.27: Vurderingsformer, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	2 903	0,8	4,1	4,0	4,0	4,1	4,2
Nettbasert	1 440	0,9	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3
Stedbasert	3 844	0,9	4,2	4,2	4,0	4,1	4,1

For utdanningsformer ser vi at studentene på de nettbaserte utdanningene svarer høyere enn både de samlingsbaserte og stedbaserte studentene på vurderingsformer-indeksen. Denne forskjellen har holdt seg stabil over tid, selv om de samlingsbaserte utdanningene har sin høyeste snittverdi siden undersøkelsen startet.

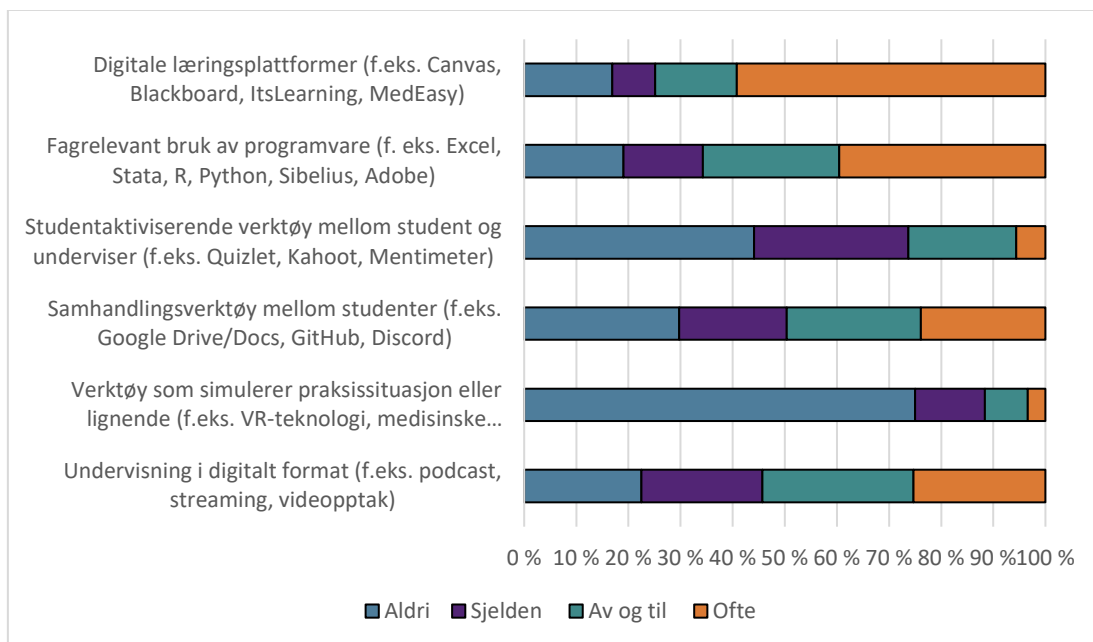
3.10 Bruk av og bidrag fra digitale verktøy i undervisningen

Spørsmålene om bruk og læringsutbytte av digitale verktøy i undervisningen er nye i 2023, og de ble utviklet av NIFU i forbindelse med et prosjekt om pedagogisk bruk av digital teknologi i høyere utdanning. Tilsvarende spørsmål ble inkludert i Studiebarometeret for universitet og høyskoler 2022, som ble publisert i februar i år. I og med at spørsmålene ble lagt inn i Studiebarometeret, så presenterer vi resultatene her. Spørsmålene var delt opp i to spørsmålsbatterier. I det første batteriet fikk studentene det innledende spørsmålet «Hvor ofte bruker du følgende typer digitale verktøy i undervisningen på ditt studieprogram?». De fikk muligheten til å velge mellom svarkategoriene «aldri», «sjelden», «av og til» og «ofte» for hvert av følgende underspørsmål:

- Digitale læringsplattformer (f.eks. Canvas, Blackboard, ItsLearning, MedEasy)
- Fagrelevant bruk av programvare (f. eks. Excel, Stata, R, Python, Sibelius, Adobe)

- Studentaktiverende verktøy mellom student og underviser (f.eks. Quizlet, Kahoot, Mentimeter)
- Samhandlingsverktøy mellom studenter (f.eks. Google Drive/Docs, GitHub, Discord)
- Verktøy som simulerer praksissituasjon eller lignende (f.eks. VR-teknologi, medisinske treningsdukker og/eller språkteknologi)
- Undervisning i digitalt format (f.eks. podcast, streaming, videooptak)

Etter dette fikk de et nytt spørsmålsbatteri med det innledende spørsmålet «I hvilken grad bidrar undervisning med bruk av følgende digitale verktøy til god læring for deg?». Her fulgte de samme underspørsmålene, men studentene slapp å svare på de digitale verktøyene som de svarte at de «aldri» brukte i batteriet foran. Dette gjorde at antallet studenter som svarte på de ulike underspørsmålene i dette batteriet varierte mellom 2 000 og 6 600 studenter. For hvert underspørsmål fikk studentene mulighet til å velge mellom svarkategoriene «ikke i det hele tatt», «i liten grad», «i noen grad» og «i stor grad». Ingen av disse spørsmålsbatteriene hadde en «vet ikke»-kategori, men det var mulig for studentene å ikke svare på spørsmålene.

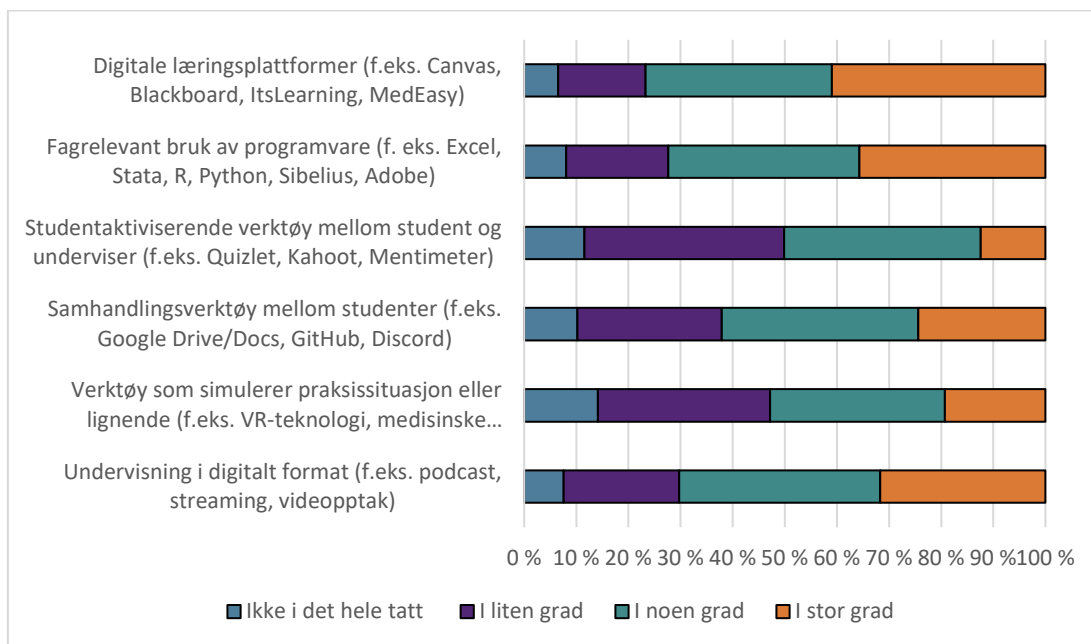

Figur 3.19: Svarfordeling på spørsmålene om bruk av digitale verktøy blant fagskolestudentene.

I figur 3.19 vises svarfordelingen på spørsmålene om bruk av digitale verktøy. Det er store forskjeller i hva slags type digitale verktøy som brukes. Det vanligste er digitale læringsplattformer som omtrent 59 % av studentene svarer at brukes ofte. Deretter kommer fagrelevant bruk av programvare, der 40 % svarer «ofte». Simuleringsverktøy brukes klart minst. Hele 75 % svarer at dette aldri brukes, og kun 3 % svarer at det brukes ofte. Studentaktiverende verktøy mellom student og underviser brukes også svært lite – bare 6 % svarer at de brukes ofte, mens 44 % svarer at de aldri brukes. For de øvrige typene digitale verktøy er det variert grad av bruk i sektoren.

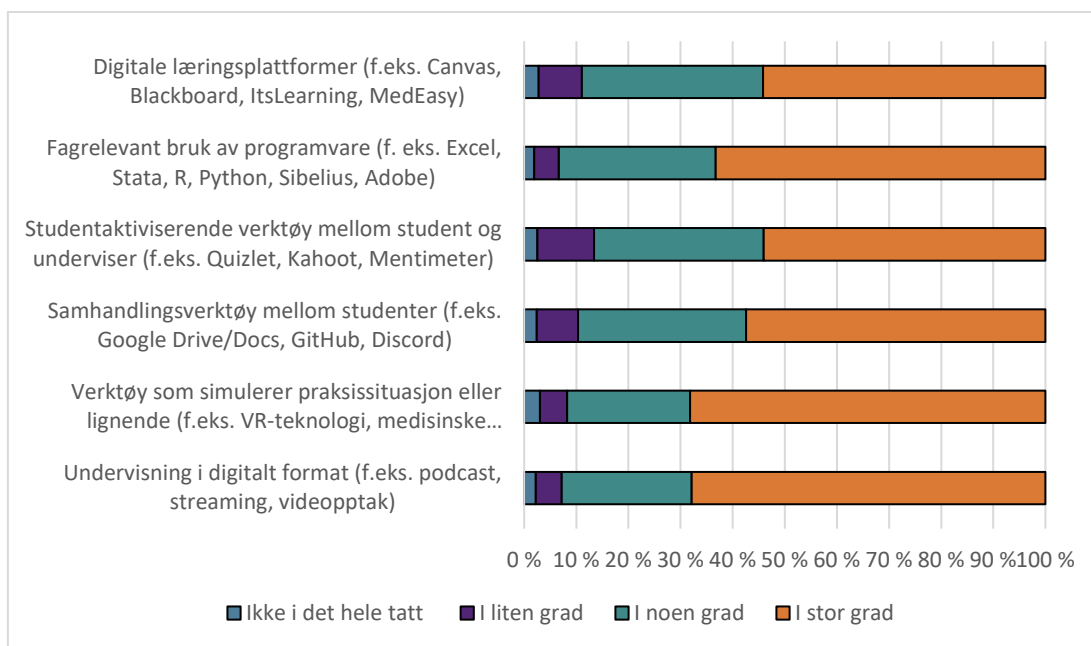
I figur 3.20 vises svarfordelingen på spørsmålene om i hvilken grad undervisning i de ulike digitale verktøyene bidrar til god læring. Det som i størst grad bidrar til god læring er

digitale læringsplattformer, mens studentene ser ut til å ha minst nytte av studentaktiverende verktøy og simuleringsverktøy. 40 % av studentene som har hatt disse verktøyene i undervisning opplever at de ikke, eller i liten grad, bidrar til god læring. Samtidig ser det ut til å være en viss overlapp mellom bruken av digitale verktøy og verktøyets bidrag til god læring. Det kan derfor være at mye av grunnen til at læringsplattformer kommer godt ut er at veldig mange studenter opplever at disse brukes ofte.

Figur 3.20: Svarfordeling på spørsmålene om digitale verktøys bidrag til læring blant fagskolestudentene.

Derfor kan det også være verdt å se nærmere på hva studentene som har opplevd at verktøyene har blitt brukt ofte, mener om bidraget til god læring. I figur 3.21 ser vi derfor på hva disse studentene, altså kun de som har svart at verktøyet brukes ofte, mener om verktøyets bidrag til læring. Her kommer det fram at det i alle tilfeller er omtrent 90 % som mener verktøyene i noen eller stor grad bidrar til læring. Dette tyder på at der digitale verktøy brukes ofte, så brukes de stort sett på en måte som fremmer læring. Forskjellene mellom verktøyene kommer i hovedsak fram gjennom forskjeller i hvor mange som svarer «i stor grad». Her skiller fordelingen seg merkbart fra figur 3.4. Nesten 70 % av disse studentene svarer at simuleringsverktøy i stor grad bidrar til god læring, mens kun litt over 50 % svarer at læringsplattformer i stor grad bidrar til god læring. Det samme gjelder også for studentaktiverende verktøy.

Figur 3.21: Svarfordeling på spørsmålene om digitale verktøys bidrag til læring, blant fagskolestudentene som har svart «ofte» på hvor mye de bruker det aktuelle digitale verktøyet i undervisningen på utdanningstilbudet.

3.11 Praksis

3.11.1 Overordnet

Spørsmål om praksis blir kun gitt til studenter som svarer ja på et spørsmål om de har eller har hatt praksis. I undersøkelsen defineres praksis på følgende måte: «Praksis er en metode for læring der en student deltar i ordinære arbeidsoppgaver i arbeidslivet under veiledning, for å oppnå et bestemt læringsutbytte.»¹⁹

De ordinære praksisspørsmålene er delt i to batterier. Praksisspørsmålene som er inkludert i 2022 er uendrede fra 2018. På grunn av brudd og forstyrrelser i praksisgjennomføringen under koronapandemien var spørsmålene om praksis ikke med i Studiebarometeret i 2020. I 2021 ble spørsmålene tatt inn igjen, i tillegg til et sett med spørsmål om avvik i praksisgjennomføringen. Fra 2022 er kun de ordinære praksisspørsmålene inkludert.

¹⁹ Det at vi ber studentene selv identifisere om de har hatt praksis eller ikke, gjør at det er en risiko for at studenter som har hatt praksis som ikke er organisert av fagskolen, også svarer ja på inngangsspørsmålet om praksis. Ved visning av resultater på utdanningstilbudsnivå i portalen bruker NOKUT følgende kriterium for at svar på praksisspørsmålene skal gjelde: Minst 6 studenter på et utdanningstilbud må ha svart på minst 3 av 7 praksisspørsmål, og disse respondentene må utgjøre minst 49,5 prosent av studentene på utdanningstilbudet. I denne rapporten er svarene fra alle studentene som har sagt at de har hatt praksis, blitt tatt med. Dette gjør vi fordi vi ikke publiserer resultater på utdanningstilbudsnivå her. Dersom vi skulle fulgt samme regel her, ville omtrent halvparten av svarene bli tatt ut. Gjennomsnittsverdiene ville imidlertid ha vært ganske like, uavhengig av hvilken metode som hadde blitt valgt.

Studentene fikk åtte spørsmål (allmenne praksisspørsmål) i det første batteriet, med den innledende teksten «Hvor tilfreds er du med». Studentene kunne svare fra «ikke tilfreds» (1) til «svært tilfreds» (5).

De åtte spørsmålene var som følger:

1. Informasjon og tilrettelegging i forkant av praksisperioden
2. Hvordan du får brukt det du har lært på fagskolen i praksisperioden
3. Samarbeidet og kommunikasjonen mellom praksissted og fagskole
4. De faglige utfordringene i praksisopplæringen
5. Praksisopplæringens relevans for utdanningen
6. Oppfølgingen fra veileder på praksisstedet
7. Oppfølgingen fra lærerne på fagskolen i praksisperioden
8. Hvordan erfaring fra praksis brukes som grunnlag for diskusjon/refleksjon i undervisningen

I tillegg fikk studentene spørsmål om de hadde praksis på egen arbeidsplass. De som svarte bekreftende på dette spørsmålet, fikk 3 tilleggsspørsmål med den innledende teksten «I hvilken grad er du enig i følgende påstander». Studentene kunne svare fra «ikke enig» (1) til «helt enig» (5).

De tre spørsmålene var

9. Egen arbeidsgiver legger godt til rette for min praksisopplæring
10. Det er vanskelig å skille mellom praksis og min vanlige jobb
11. Kvaliteten på praksisopplæringen svekkes fordi den er på eget arbeidssted

Tabell 3.28 viser gjennomsnittsverdiene på overordnet nivå for de allmenne praksisspørsmålene.

Tabell 3.28: Praksis. Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd).

Hvor tilfreds er du med:	N 2023	Sd, 2023	2018	2019	2021	2022	2023
Informasjon og tilrettelegging i forkant av praksisperioden	1599	1,1	3,7	3,8	3,8	3,7	3,9
Hvordan du får brukt det du har lært på fagskolen i praksisperioden	1598	1,0	4,1	4,2	4,2	4,1	4,2
Samarbeidet og kommunikasjonen mellom praksissted og fagskole	1593	1,2	3,6	3,8	3,8	3,7	3,8
De faglige utfordringene i praksisopplæringen	1590	0,9	4,0	4,1	4,1	4,0	4,1
Praksisopplæringens relevans for utdanningen	1588	0,9	4,3	4,4	4,4	4,3	4,4
Oppfølgingen fra veileder på praksisstedet	1588	1,1	4,0	4,1	4,2	4,1	4,1
Oppfølgingen fra lærerne på fagskolen i praksisperioden	1587	1,1	3,7	4,0	4,0	3,9	4,0
Hvordan erfaring fra praksis brukes som grunnlag for	1584	1,0	3,9	4,1	4,0	3,9	4,0

diskusjon/refleksjon i undervisningen

Praksisindeks	3,9	4,0	4,1	4,0	4,0
----------------------	------------	------------	------------	------------	------------

Svarene viser at studentene er svært tilfredse med hvordan de får brukt kunnskapen fra fagskolen i praksisperioden, de faglige utfordringene i praksisperioden, praksisopplæringens relevans for utdanningen og oppfølgingen fra veileder på praksisstedet. De er noe mindre fornøyde med informasjon og tilrettelegging i forkant av praksisperioden og samarbeidet og kommunikasjonen mellom praksisstedet og fagskolen.

Resultatene er i all hovedsak stabile over tid, med små endringer i gjennomsnittsverdier (pluss/minus 0,1). I 2023 er alle endringene i positiv retning. Trenden over tid viser likevel at der vi ser større endringer, f.eks. på spørsmålet om oppfølging fra lærerne på fagskolen i praksisperioden og til en viss grad spørsmålet om kommunikasjon mellom praksissted og fagskole, så går denne først og fremst i positiv retning. Spørsmålet om informasjon og tilrettelegging i forkant av praksisperioden har sin høyeste snittverdi siden undersøkelsen startet.

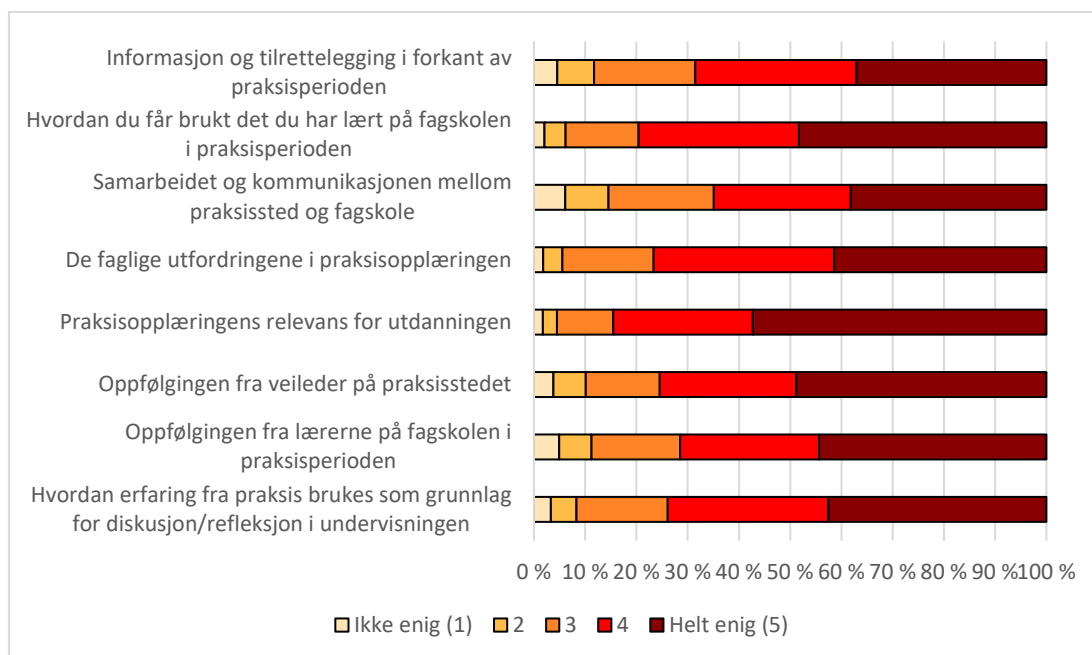
Tabell 3.29 viser gjennomsnittsverdiene på overordnet nivå for spørsmål knyttet til praksis på eget arbeidssted. Merk at andre og tredje spørsmål er formulert på en måte der høy verdi er negativt, i motsetning til de fleste spørsmålene i Studiebarometeret. Samtlige spørsmål i batteriet forholder seg stabile over tid.

Tabell 3.29: Praksis (på eget arbeidssted). Gjennomsnittsverdier, antall svar (N) og standardavvik (sd)

I hvilken grad er du enig i følgende påstander:	N, 2023	sd, 2023	2018	2019	2021	2022	2023
Egen arbeidsgiver legger godt til rette for min praksisopplæring	915	1,2	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0
Det er vanskelig å skille mellom praksis og min vanlige jobb	915	1,4	3,1	3,2	2,9	3,3	3,2
Kvaliteten på praksisopplæringen svekkes fordi den er på eget arbeidssted	914	1,5	2,4	2,6	2,4	2,5	2,5

3.11.2 Svarfordeling

Figurene 3.22 og 3.23 viser svarfordelingen på spørsmålene i begge batteriene. 84 prosent av respondentene er tilfredse (skår 4 eller 5) med praksisopplæringens relevans for utdanningen. Andelen tilfredse studenter er ikke lavere enn 65 prosent på noen av de allmenne praksisspørsmålene.

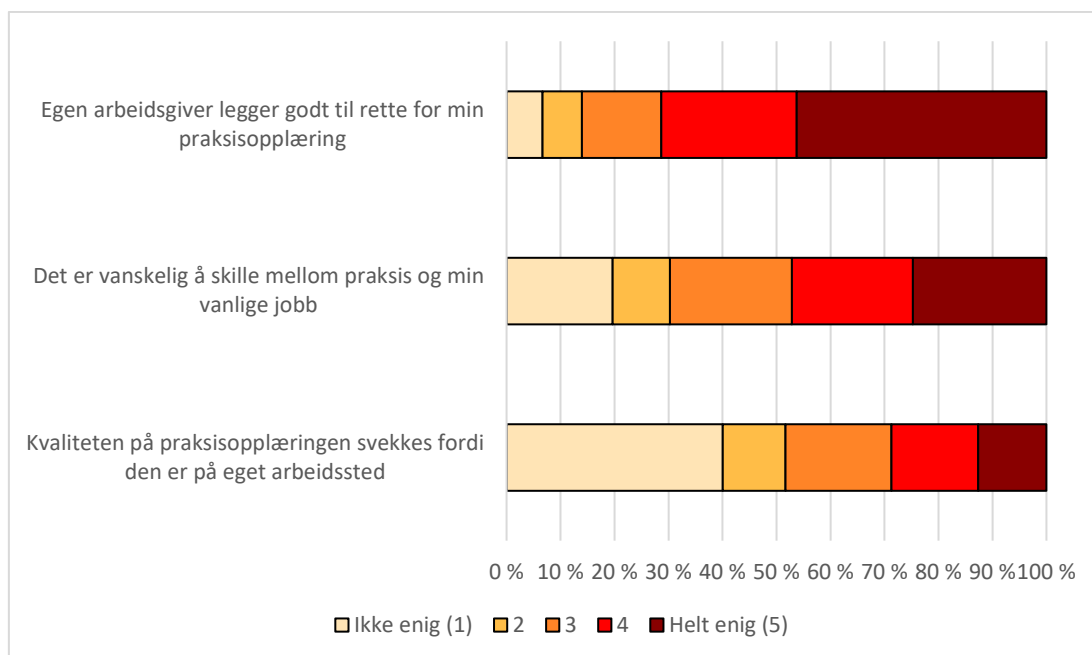

Figur 3.22: Praksis, svarfordelinger.

Studenter som har praksis på eget arbeidssted, mener også i like høy grad at arbeidsgiver legger godt til rette for praksisopplæringen. Andelen som er enige (skår 4 eller 5) i dette, er 71 prosent. Her er andelen omtrent lik som året før.

En større andel av studentene er imidlertid enige enn uenige i at det er vanskelig å skille praksis fra sin vanlige jobb. 31 prosent svarer 1 eller 2 (uenig i påstanden), mens hele 47 prosent svarer 4 eller 5.

Omtrent halvparten av studentene med praksis på eget arbeidssted (52 prosent) er *ikke* enige i at praksisopplæringen svekkes fordi den er på eget arbeidssted (skår 1 eller 2). I overkant av hver fjerde student (29 prosent) mener imidlertid at praksisopplæringen svekkes fordi den er på eget arbeidssted (skår 4 eller 5).

Figur 3.23: Praksis på eget arbeidssted, svarfordelinger.

Tabell 3.30 viser gjennomsnittsverdiene for praksisindeksen i perioden 2018–2023 fordelt på utdanningskategori. Tabell 3.31 viser tilsvarende verdier, fordelt på utdanningsform.

Tabell 3.30: Praksis, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningskategori

Utdanningskategori	N, 2023	sd, 2023	2018	2019	2021	2022	2023
Annet	53	0,7	3,6	4,0	3,7	3,9	4,1
Helse og velferd	893	0,77	4,2	4,2	4,1	4,1	4,2
Kreativ	91	0,95	3,6	3,7	3,5	3,8	3,8
Samferdsel	105	0,81	4,1	4,0	4,2	3,7	4,1
Teknisk	239	0,85	3,5	3,7	4,0	3,7	3,8
ØkAdm	138	1,08	3,8	3,6	4,1	3,7	3,7

Helse og velferd svarer høyest (4,2). ØkAdm scorer lavest, med et snitt på 3,7. For ØkAdm er gjennomsnittet forholdsvis stabilt over tid, men med et markant løft i 2021. Samferdsel går opp igjen fra nedgangen i 2022, til et snitt på 4,1. Kreativ holder på økningen i 2022 også i 2023. Merk at utdanningskategoriene utenom Helse og velferd har relativt lav N, og at dette gjør snittverdiene noe mer følsomme for endringer i svarmønster. I tillegg gjør det at indeksverdien i stor grad påvirkes av gjennomsnittet for Helse og Velferd.

Tabell 3.31: Praksis, gjennomsnitt indeks fordelt på utdanningsform.

Utdanningsform	N, 2023	sd, 2023	2019	2021	2022	2023
Nettbasert m/samling	411	0,8	4,2	4,2	4,0	4,1
Nettbasert	200	1,0	4,1	4,2	4,1	4,0
Stedbasert	908	0,8	4,0	4,0	3,9	4,0

Det er ikke vesentlige forskjeller mellom utdanningsformene for praksisindeksen i 2023, og heller ikke over tid. Det er verdt å nevne at det er helt klart flest stedbaserte studenter som har svart på praksisspørsmålene.

3.12 Studentdemokratiet – deltagelse og hinder

Spørreskjemaet for 2023 inkluderte to sett med spørsmål om studentdemokratiet: ett om studentenes deltagelse i studentdemokratiet, og ett om hvorfor man ikke deltar i studentdemokratiet dersom studenten har svart avkreftende på det første spørsmålet. Batteriet inkluderte følgende hjelpetekst: «Med "deltagelse i studentdemokratiet" sikter vi her til verv som tillitsvalgt, eller deltagelse i utvalg, råd, og lignende studentorganisasjoner.»

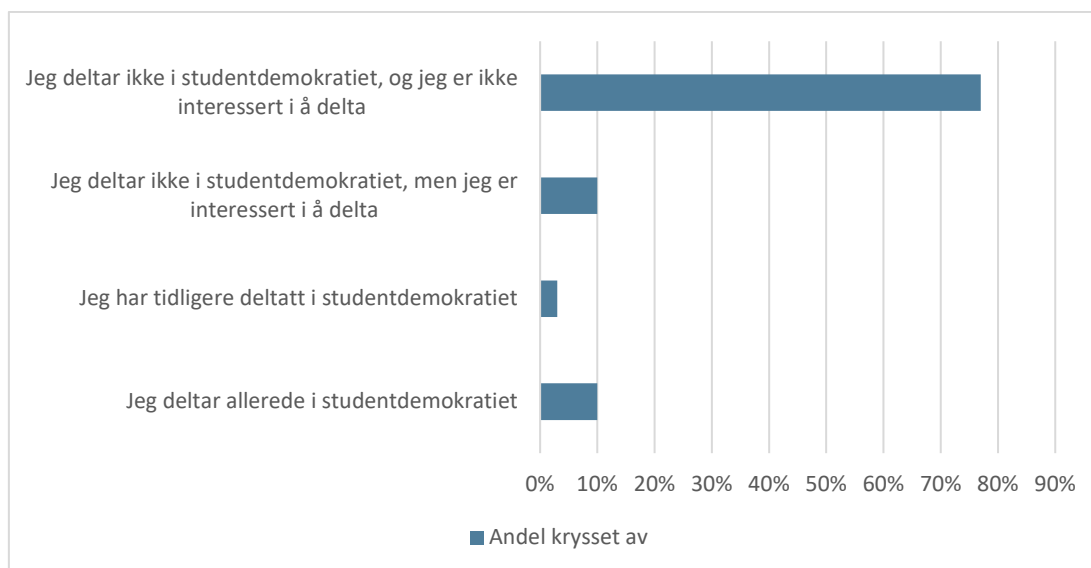
Studentene fikk først følgende spørsmål, med introduksjonsteksten «Deltar du i studentdemokratiet ved fagskolen din?»:

- Jeg deltar allerede i studentdemokratiet
- Jeg har tidligere deltatt i Studentdemokratiet
- Jeg deltar ikke i studentdemokratiet, men jeg er interessert i å delta
- Jeg deltar ikke i studentdemokratiet, og jeg er ikke interessert i å delta

Respondentene som valgte et alternativ annet enn «Jeg deltar allerede i studentdemokratiet», fikk deretter følgende spørsmål, med introduksjonsteksten «Hva, om noe, hindrer deg i å engasjere deg i studentdemokratiet?»:

- Jeg har ikke tid på grunn av jobb
- Jeg har ikke tid på grunn av arbeidsmengden i studiet
- Jeg har ikke tid på grunn av andre forpliktelser i privatlivet (familie, etc.)
- Det finnes ikke gode muligheter for medvirkning ved min fagskole
- Jeg vet ikke hvilke muligheter jeg har for å delta i studentdemokratiet
- Jeg ser ikke nytten av å delta i studentdemokratiet
- Andre – vennligst spesifiser

Figur 3.24 viser fordelingen for svaralternativene til spørsmålet «Deltar du i studentdemokratiet ved fagskolen din?».

Figur 3.24: Andel respondenter som har valgt hvert svaralternativ for spørsmålet «Deltar du i studentdemokratiet ved fagskolen din?»

De aller fleste fagskolestudentene, hele 77 prosent, svarer at de ikke deltar i studentdemokratiet i form av verv, deltagelse i råd, utvalg og lignende, og at de heller ikke er interesserte i å delta. Omtrent 10 prosent svarer at de ikke deltar, men kunne tenke seg å delta; samme andel svarer at de allerede deltar. Kun 3 prosent svarer at de tidligere har deltatt.

Kun en liten andel av fagskolestudentene sier de deltar eller er interesserte i å delta aktivt i studentdemokratiet i form av verv, utvalg og lignende.

Tabell 3.32 og 3.33 viser andelen som har valgt de forskjellige svaralternativene, fordelt på henholdsvis utdanningskategori og utdanningsform. Cellene er fargegradert fra grønt (relativt høy andel avkryssninger) til rødt (relativt lav andel avkryssninger) for å gjøre sammenligning på tvers av spørsmål og utdanningskategori/-form enklere.

Tabell 3.32: Andel respondenter som har valgt hvert svaralternativ for spørsmålet «Deltar du i studentdemokratiet ved fagskolen din?», fordelt på utdanningskategori.

	Helse og velferd	Kreativ	Samferdsel	Teknisk	ØkAdm
Jeg deltar allerede i studentdemokratiet	9 %	14 %	12 %	9 %	10 %
Jeg har tidligere deltatt i studentdemokratiet	3 %	6 %	6 %	3 %	2 %
Jeg deltar ikke i studentdemokratiet, men jeg er interessert i å delta	10 %	14 %	11 %	10 %	10 %
Jeg deltar ikke i studentdemokratiet, og jeg er ikke interessert i å delta	78 %	66 %	71 %	79 %	77 %

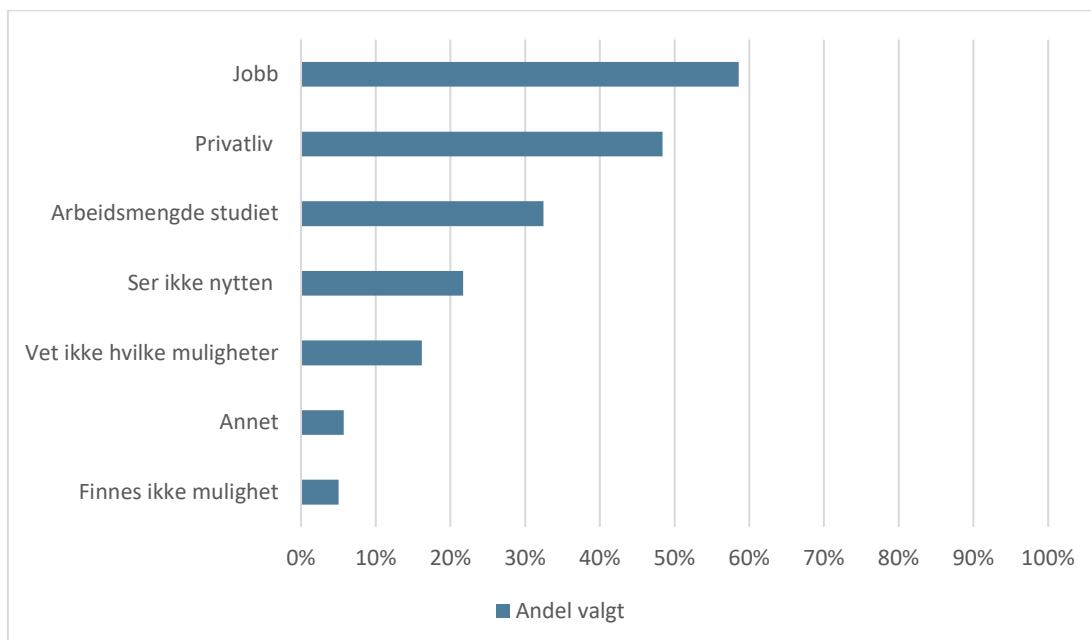
Tabell 3.33: Andel respondenter som har valgt hvert svaralternativ for spørsmålet «Deltar du i studentdemokratiet ved fagskolen din?», fordelt på utdanningsform.

	Samling	Nett	Sted
Jeg deltar allerede i studentdemokratiet	8 %	4 %	13 %
Jeg har tidligere deltatt i studentdemokratiet	2 %	2 %	5 %
Jeg deltar ikke i studentdemokratiet, men jeg er interessert i å delta	9 %	13 %	11 %
Jeg deltar ikke i studentdemokratiet, og jeg er ikke interessert i å delta	81 %	81 %	71 %

Vi ser ikke de store forskjellene mellom verken utdanningskategori eller utdanningsform når det gjelder studentenes deltagelse, eller tilbøyelighet til å delta, i råd, utvalg og lignende ved fagskolen sin. Studenter på kreative fag svarer i noe mindre grad (66 %) at de ikke er interesserte i å delta, sammenlignet med studenter på helse og velferd, teknisk og økonomi og administrasjon, som ligger i sjiktet 77–79 prosent. Deltagelsen ser også ut til å være noe høyere på kreative fag enn de øvrige utdanningskategoriene.

Når det gjelder utdanningsform, ser vi at deltagelsen er betraktelig mye lavere blant nettstudenter (4 %) sammenlignet med studenter på samlings- (8 %) og nettbaserte studier (13 %). Både samlings- og nettstudenter svarer i større grad at de ikke er interesserte i å delta (81 %) sammenlignet med stedbaserete studenter (71 %).

Figur 3.25 viser fordelingen for svaralternativene til spørsmålet «Hva, om noe, hindrer deg i å engasjere deg i studentdemokratiet?». Studentene kunne velge ett eller flere svaralternativer. Merk at andelen er basert på studentene som svarte på *minst ett spørsmål* i batteriet – respondenter som har hoppet over batteriet regnes ikke som svarende.

Figur 3.25: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori på spørsmålet «Hva, om noe, hindrer deg i å engasjere deg i studentdemokratiet?». Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Jobb og forpliktelser i privatlivet er de vanligste årsakene fagskolestudentene oppgir for at de ikke deltar i studentdemokratiet. Henholdsvis 59 og 48 prosent krysser av for disse svaralternativene. Deretter kommer arbeidsmengden på studiet (32 %) og at de ikke ser nytten av å delta (22 %). Noe færre oppgir er at de ikke vet hvilke muligheter det er for deltagelse (16 %), mens kun 5 prosent svarer at de ikke finnes muligheter for å delta. I hovedsak er det dermed studentenes liv utenfor studiene som er de viktigste hindrene for deltagelse. Det ser ut til at mesteparten av studentene har muligheten til å delta, men ikke har mulighet til, eller ikke prioriterer, å delta i studentdemokratiet i form av verv og lignende.

Tabell 3.34 og 3.35 viser andelen som har krysset av for de forskjellige hindrene for deltagelse, fordelt på henholdsvis utdanningskategori og utdanningsform. Cellene er fargegradert fra grønt (relativt høy andel avkryssninger) til rødt (relativt lav andel avkryssninger) for å gjøre sammenligning på tvers av spørsmål og utdanningskategori/-form enklere.

Tabell 3.34: Andel respondenter som har valgt hvert svaralternativ for spørsmålet «Hva, om noe, hindrer deg i å engasjere deg i studentdemokratiet?», fordelt på utdanningskategori.

Variabel	Helse og velferd	Kreativ	Samferdsel	Teknisk	ØkAdm
Jobb	68 %	40 %	20 %	60 %	64 %
Privatliv	55 %	36 %	29 %	50 %	50 %
Arbeidsmengde studiet	24 %	40 %	46 %	38 %	21 %
Ser ikke nytten	14 %	24 %	41 %	24 %	17 %
Vet ikke hvilke muligheter	14 %	17 %	17 %	17 %	15 %
Annet	4 %	10 %	4 %	5 %	6 %
Finnes ikke mulighet	4 %	5 %	11 %	5 %	4 %

Tabell 3.35: Andel respondenter som har valgt hvert svaralternativ for spørsmålet «Hva, om noe, hindrer deg i å engasjere deg i studentdemokratiet?», fordelt på utdanningsform.

Variabel	Samling	Nett	Sted
Jobb	72 %	61 %	47 %
Privatliv	54 %	52 %	42 %
Arbeidsmengde studiet	33 %	29 %	34 %
Ser ikke nytten	20 %	17 %	25 %
Vet ikke hvilke muligheter	16 %	17 %	16 %
Annet	5 %	6 %	6 %
Finnes ikke mulighet	4 %	6 %	5 %

Vi ser noen interessante forskjeller på tvers av utdanningskategoriene. Samferdsselsstudentene oppgir i mye mindre grad jobb og privatliv som viktige årsaker for hvorfor de ikke deltar; henholdsvis 20 og 29 prosent velger disse alternativene, sammenlignet med

henholdsvis 60 og 50 prosent eller mer på Helse og velferd, Teknisk og ØkAdm. Til gjengjeld oppgir samferdselsstudentene arbeidsmengden på studiene (46 %) og at de ikke ser nytten av å delta (41 %) som de viktigste årsakene. Sammen med samferdsel oppgir studentene på kreative fag (40 %) og tekniske fag (38 %) i større grad arbeidsmengden på studiet som en viktig årsak sammenlignet med helse og velferd (24 %) og ØkAdm (21 %).

Ikke overraskende oppgir samlings- og nettstudentene i større grad enn de stedbaserte studentene jobb som en viktig årsak til hvorfor de ikke deltar. Likevel er det samlingsstudentene som har klart størst andel som velger dette svaralternativet (72 %) sammenlignet med studenter på nett- (61 %) og stedbaserte utdanninger. I tillegg er det nettstudentene som i minst grad svarer at de ikke ser nytten av deltagelse (17 %), men forskjellene mellom utdanningsformene er små. Dette er interessant sett i lys av at nettstudentene er de som i minst grad deltar i studentdemokratiet og samtidig har en ikke-ubetydelig andel som er interesserte i å delta (13 %). Resultatene tilsier at det kan eksistere et potensiale for å øke nettstudentenes aktive deltagelse i råd, verv, og lignende til nivået blant studenter på samlings- og stedbaserte studier.

3.13 Tidsbruk

3.13.1 Overordnet

I tabell 3.36 vises studentenes rapporterte tidsbruk på henholdsvis organiserte læringsaktiviteter, egenstudier og betalt arbeid. Heltids- og deltidsstudenter har svært ulik fordeling av tidsbruken sin, og siden 66 prosent av fagskolestudentene er deltidsstudenter, er det hensiktsmessig se å nærmere på tidsbruk både blant heltids- og deltidsstudenter. Tabellen viser tidsbruk for heltids- og deltidsstudenter hver for seg i perioden 2019–23. Merk at vi ikke skiller deltidsstudentene med ulik forventet progresjon. 80 prosent av deltidsstudentene i 2023 studerer deltid på 50 prosent; 15 prosent studerer deltid på 67 prosent.

I og med at «betalt arbeid» er med som en kategori her, vil totaltallene kunne gi et godt bilde på den totale arbeidsbelastningen for deltidsstudenter. Merk at totaltidene som er oppgitt her er summen av gjennomsnittene på enkeltaktivitetene.

Tabell 3.36: Gjennomsnittlig rapportert tidsbruk, fordelt på heltid- og deltidsstudenter 2019–23.

	Heltid					Deltid				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Organiserte læringsaktiviteter	24,8	25,2	23,4	21,6	21,6	8,4	8,4	7,8	7,6	7,2
Egenstudier	13,9	15,4	15,3	15,8	16,5	10,3	10,4	10,2	10,4	10,2
Total tidsbruk – studier (sum)	38,7	40,6	38,6	37,4	38,1	18,7	18,9	18,0	17,9	17,4
Betalt arbeid	5,1	6,7	7,2	6,8	6,7	28,1	30,6	30,6	28,5	27,9
Total tidsbruk – studier og arbeid (sum)	43,8	47,3	45,8	44,2	44,8	46,8	49,5	48,6	46,4	45,3

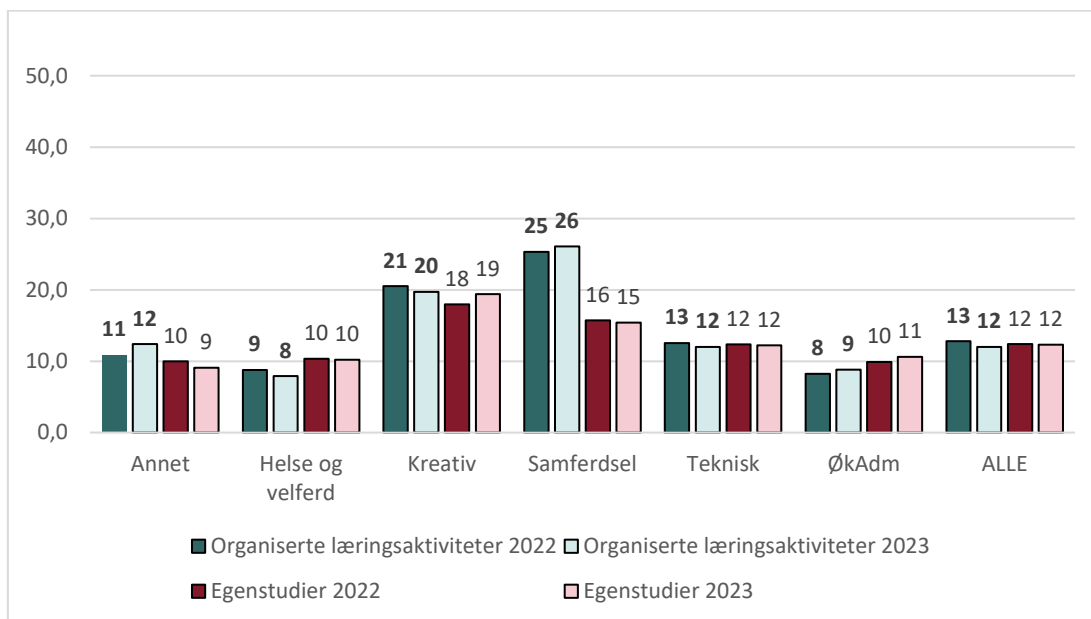
Heltidsstudenter i 2023 rapporterer at de i snitt bruker 38,1 timer på studiet og 6,7 timer på betalt arbeid i en vanlig studieuke. Mesteparten av tiden går til organiserte læringsaktiviteter (21,6 timer). Heltidsstudentene rapporterer å bruke noe mer tid totalt i 2023 på både arbeid og studier sammenlignet med 2022. Den totale tidsbruken er imidlertid lavere enn i både 2020 og 2021.

Deltidsstudentene rapporterer et betraktelig høyere tidsbruk på betalt arbeid (27,9 timer). I snitt bruker disse studentene rett over 17 timer på studiet, hvorav 7,2 timer går med til organiserte læringsaktiviteter. For deltidsstudentene ser vi også en generell nedgang i total tidsbruk på studier og jobb siden 2019.

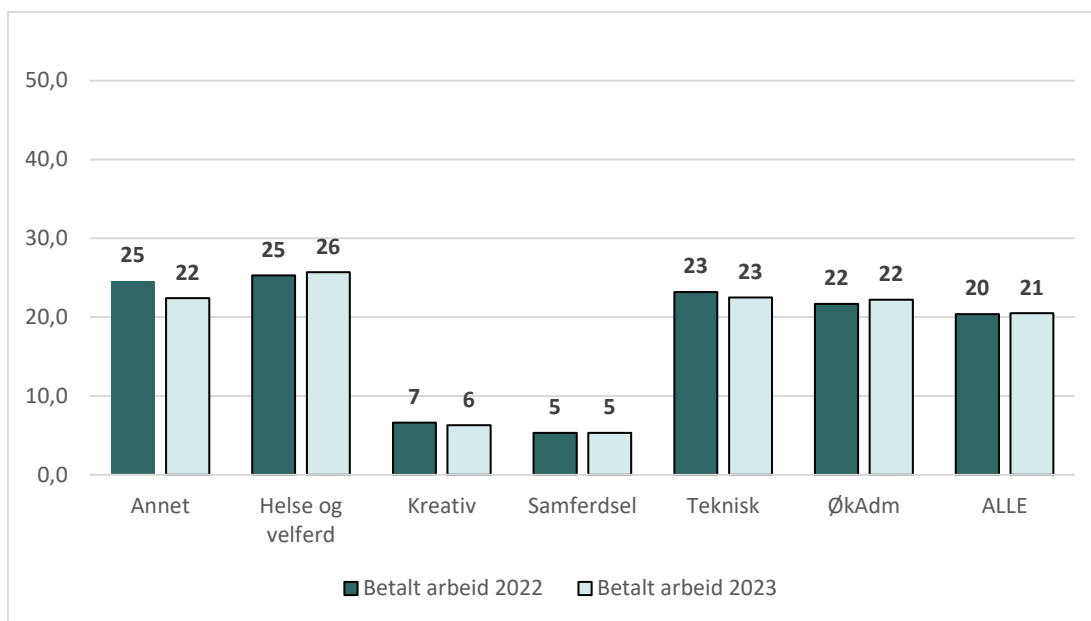
Både heltids- og deltidsstudenter bruker mer tid på studiene og betalt arbeid til sammen enn det som regnes som en normal arbeidsuke. Total tidsbruk, inkludert betalt arbeid, er på 44,8 timer blant heltidsstudentene og på 45,3 timer blant deltidsstudentene.

Den rapporterte tidsbruken for 2020 var noe høyere enn i de foregående årene. Den totale tidsbruken i 2023 er ikke drastisk forskjellig fra anslagene fra 2019.

Figur 3.26 viser gjennomsnittlig rapportert tidsbruk på henholdsvis organiserte læringsaktiviteter og egenstudier i både 2022 og 2023, fordelt på utdanningskategori. Figur 3.27 viser tilsvarende, men for betalt arbeid. Her skiller vi ikke mellom heltids- og deltidsstudenter.

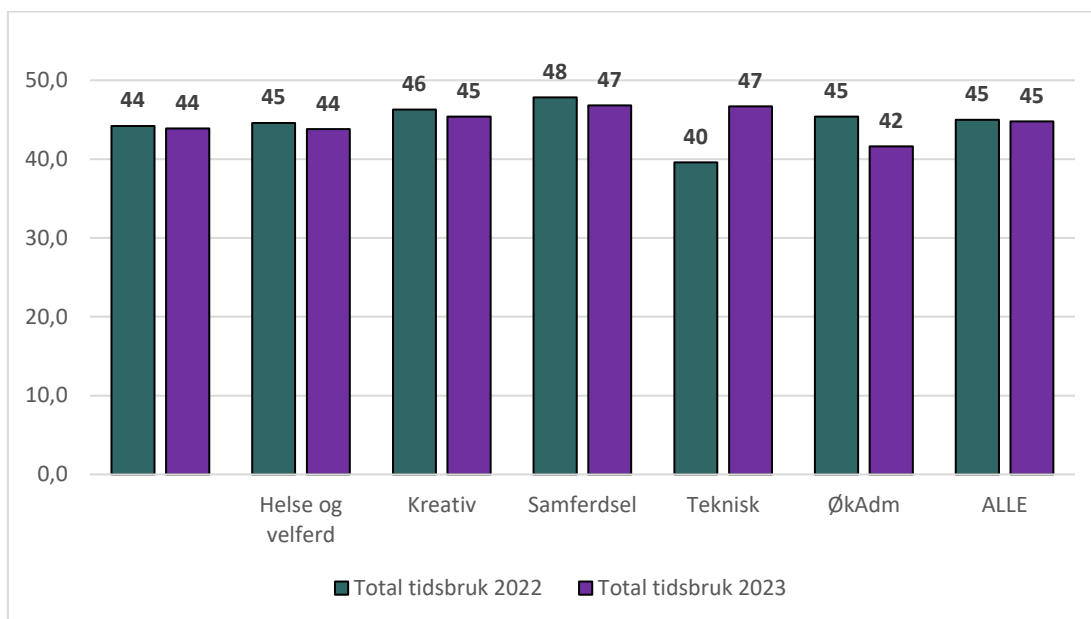

Figur 3.26: Tidsbruk i timer (gjennomsnitt) brukt på studier, fordelt på utdanningskategori.

Figur 3.27: Tidsbruk i timer på betalt arbeid, fordelt på utdanningskategori.

Figur 3.28 viser Total tidsbruk på studier og arbeid. Totalbelastningen for studentene kommer godt frem siden betalt arbeid er tatt med i figuren.

Figur 3.28: Total tidsbruk – studier og arbeid (gjennomsnitt) brukt på betalt arbeid, fordelt på utdanningskategori.

Den totale tidsbruken holder seg forholdsvis stabil på tvers av utdanningskategoriene mellom 2022 og 2023. Unntakene er studentene på tekniske utdanninger, som rapporterer 7 timer mer i 2023, og studentene på økonomi og administrasjon, som rapporterer rundt 3 timer færre i 2023.

3.14 Deltagelse i Studiebarometeret: informasjon om undersøkelsen og grunn til deltagelse

I 2023 inkluderte vi et sett med spørsmål som tok sikte på å avdekke hvorfor fagskolestudentene svarer på Studiebarometeret, samt hvor de finner informasjon om undersøkelsen. Et tilsvarende sett med spørsmål var inkludert i Studiebarometeret for universitet/høgskoler 2022. Svarprosenten i begge Studiebarometer-undersøkelsene har sunket markant siden koronapandemien brøt ut. Batteriet er ment å hjelpe både NOKUT og utdanningsinstitusjonene i arbeidet med å sikre høy svarprosent, blant annet gjennom å belyse hvilke informasjonskanaler og ev. motivasjonsgrunnlag som er mer (eller mindre) effektive med tanke på formidling og promotering av Studiebarometeret.

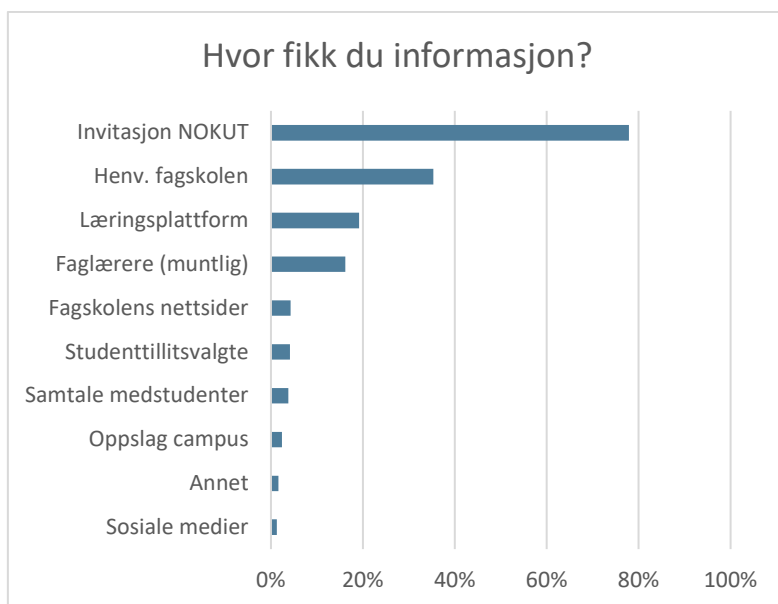
Studentene fikk først et spørsmålsbatteri med innledningsteksten «Hvor fikk du informasjon om undersøkelsen?», hvor de kunne krysse av for en eller flere av følgende svaralternativer:

- Invitasjon fra NOKUT via e-post/SMS
- Henvendelse på e-post/SMS fra fagskolen
- Informasjon på læringsplattform
- Informasjon fra tillitsvalgte/studentforeninger
- Samtaler med medstudenter
- Muntlig informasjon fra faglærer eller andre ansatte
- Poster på sosiale medier
- Informasjon på nettsidene til fagskolen
- Informasjon/oppslag på campus
- Annet, utdyp gjerne:

Studentene fikk deretter et spørsmålsbatteri med innledningsteksten «Hvorfor svarte du på denne undersøkelsen?», hvor de kunne krysse av for en eller flere av følgende svaralternativer:

- Jeg pleier å svare på slike undersøkelser
- Jeg tror at resultatene kan forbedre utdanningstilbudet
- Jeg ville gi min mening til fagskolen
- Det var satt av tid i undervisningen til å svare
- Jeg ble oppfordret til å svare
- Muligheten til å vinne svarpremier/gavekort
- Annet, utdyp gjerne

Figur 3.29 og 3.30 viser andelen av studentene som krysset av for hvert av svaralternativene i de to batteriene, sortert fra høyest til lavest andel. Merk at andelen er basert på studentene som svarte på *minst ett spørsmål* i batteriet – respondenter som har hoppet over batteriet regnes ikke som svarende.

Figur 3.29: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om hvor de fikk informasjon om undersøkelsen. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Figur 3.30: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om hvorfor de svarte på undersøkelsen. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Ikke overraskende ser det ut til at den primære kilden til informasjon om undersøkelsen er invitasjonse-posten fra NOKUT – nesten 80 % krysset av for dette svaralternativet. Dette gir mening siden studentene i de aller fleste tilfeller får tilgang på undersøkelsen gjennom lenken i invitasjonse-posten. Etter informasjonse-posten er de tre mest vanlige kildene til informasjon om Studiebarometeret henvendelse på e-post/SMS fra fagskolen (35 %), informasjon på læringsplattform (19 %) og muntlig informasjon fra faglærer eller andre ansatte (16 %). Det er verdt å merke seg at over en femtedel (22 %) av studentene som fikk informasjon fra disse tre kildene, ikke krysset av for informasjon fra NOKUT. Det tyder på at

for en ikke-ubetydelig andel av studentene er promotering fra fagskolen helt sentralt for at de i det hele tatt svarer på undersøkelsen. Andelen som krysser for de andre informasjonskildene, varierer mellom 1–4 prosent. Det ser ikke ut til at mange studenter blir kjent med undersøkelsen gjennom nettsider, sosiale medier eller studenttillitsvalgte / andre studenter.

Når det gjelder *hvorfor* studentene svarer på undersøkelsen, er det to årsaker som står frem som særlig viktige: at studentene ønsket å gi tilbakemelding på studiet (50 %) og at de tror tilbakemeldingene kan forbedre programmet (45 %). De mest utbredte svargrunnene etter dette er at de ble oppfordret til å svare (33 %) og at de pleier å svare på slike undersøkelser (29 %). En femtedel (20 %) oppgir muligheten for å vinne svarpremier som grunn til at de svarer, mens bare 14 prosent oppgir at det ble satt av tid i undervisningen. Resultatene viser igjen viktigheten av arbeidet fagskolene gjør med å promotere undersøkelsen og oppfordre til å svare. De viser også hvorfor det er viktig å formidle til studentene hvordan resultatene brukes i institusjonenes kvalitetsarbeid, og dermed på sikt i forbedring av studieprogrammet.

Tabell 3.37 til 3.38 viser andelen av studentene som krysset av for hvert av svaralternativene i de to batteriene, fordelt på henholdsvis utdanningskategori og og undervisningsform. Cellene er fargegradert fra grønt (relativt høy andel avkryssninger) til rødt (relativt lav andel avkryssninger), for å gjøre sammenligning på tvers av spørsmål og utdanningskategori/-form enklere.

Tabell 3.37: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om hvor de fikk informasjon om undersøkelsen. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Svaralternativ	Helse og velferd	Kreativ	Samferdsel	Teknisk	ØkAdm
Invitasjon NOKUT	76 %	75 %	73 %	79 %	80 %
Henv. fagskolen	37 %	33 %	27 %	37 %	33 %
Læringsplattform	18 %	23 %	18 %	20 %	16 %
Studenttillitsvalgte	4 %	8 %	3 %	4 %	2 %
Samtale medstudenter	3 %	10 %	4 %	3 %	2 %
Faglærere (muntlig)	15 %	22 %	16 %	18 %	10 %
Sosiale medier	2 %	2 %	2 %	1 %	1 %
Fagskolens nettsider	5 %	2 %	3 %	5 %	3 %
Oppslag campus	1 %	5 %	2 %	3 %	2 %
Annet	2 %	1 %	3 %	2 %	1 %

Tabell 3.38: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om hvor de fikk informasjon om undersøkelsen. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Svaralternativ	Samling	Nett	Sted
Invitasjon NOKUT	79 %	84 %	75 %
Henv. fagskolen	39 %	30 %	34 %
Læringsplattform	22 %	17 %	18 %
Studenttillitsvalgte	4 %	2 %	5 %

Samtale medstudenter	3 %	2 %	5 %
Faglærere (muntlig)	17 %	5 %	20 %
Sosiale medier	1 %	1 %	2 %
Fagskolens nettsider	6 %	3 %	4 %
Oppslag campus	2 %	1 %	3 %
Annet	2 %	2 %	2 %

Vi ser ikke særlig store forskjeller mellom utdanningskategoriene når det gjelder hvor studentene fikk informasjon om undersøkelsen. Vi ser en svak tendens til at studenter på kreative fag i større grad fikk informasjon gjennom medstudenter eller studenttillitsvalgte sammenlignet med de andre kategoriene. For utdanningsformene ser vi at nettstudentene i mindre grad svarer at de fikk informasjon fra faglærerne (5 %) sammenlignet med samlingsstudentene (17 %) og de stedsbaserte studentene (20 %). Utover dette ser vi heller ikke markante forskjeller mellom utdanningsformene for dette spørsmålsbatteriet.

Tabell 3.39: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om hvorfor de svarte på undersøkelsen, fordelt på utdanningsform. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Svaralternativ	Helse og velferd	Kreativ	Samferdsel	Teknisk	ØkAdm
Pleier å svare	32 %	30 %	23 %	26 %	35 %
Kan forbedre	51 %	43 %	33 %	43 %	51 %
Ønsker å gi min mening mening	53 %	44 %	46 %	49 %	52 %
Satt av tid i undervisning	11 %	11 %	14 %	18 %	9 %
Oppfordret	31 %	43 %	36 %	35 %	24 %
Svarpremier	16 %	27 %	25 %	19 %	21 %
Annet	2 %	5 %	6 %	5 %	3 %

Tabell 3.40: Andelen respondenter som har krysset av for hver svarkategori i spørsmålsbatteriet om hvorfor de svarte på undersøkelsen, fordelt på utdanningsform. Kun studenter som har krysset av for minst en av kategoriene er inkludert.

Svaralternativ	Samling	Nett	Sted
Pleier å svare	29 %	33 %	28 %
Kan forbedre	44 %	51 %	44 %
Ønsker å gi min mening mening	49 %	52 %	49 %
Satt av tid i undervisning	16 %	2 %	16 %
Oppfordret	35 %	20 %	37 %
Svarpremier	16 %	25 %	21 %
Annet	4 %	4 %	4 %

Vi ser derimot noen forskjeller mellom utdanningskategoriene når det gjelder *hvorfor* de svarte. På samferdselsfagene svarer bare en tredjedel (33 %) av studentene at de tror svarene kan forbedre utdanningen, sammenlignet med 43 % på kreative og tekniske fag og 51 % på økonomi og administrasjon og helse- og velferdsfagene. På økonomi og administrasjon svarer ca. en fjerdedel (24 %) av studentene at de ble oppfordret til å svare, sammenlignet med ca. en tredjedel eller mer på de øvrige utdanningskategoriene. For utdanningsformene svarer nettstudentene i mindre grad at de ble oppfordret til å svare (20 %) sammenlignet med studentene på stedbaserte og samlingsbaserte utdanninger (hhv. 37 % og 35 %). For nettstudentene ser det heller ikke ut til at det er satt av tid i undervisningen til å svare, mens det er noe forekomst av dette på samlings- og stedbaserte utdanninger (16 %). Nettstudentene ser imidlertid ut til å være de som i størst grad tror at å svare på Studiebarometeret kan forbedre utdanningstilbudet de går på (51 %).

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)